Fondatori: Al. Florin Țene, N. N. Negulescu, Doina Drăguț, Janet Nică

Constelații diamantine

Anul II, Nr. 3 (7)
Martie 2011

Revistă de cultură universală, editată sub egida Ligii Scriitorilor Români

Janet NICĂ

O pinie, două pinii

Degeaba vreau, dacă nu pot

Sunt convins că istoria lumii, care este veşnic a învingătorilor, (şi nu am niciun semn că va fi altfel!), este nu gâlceava înțeleptului cu lumea, ci sângerosul raport supraunitar dintre cel tare şi cel slab, dintre cuțit şi brânză, dintre sabie şi carne. Distonocalmul religiei, rudotelul civilizației şi diazepamul culturii nu au îmblânzit cerebelul şi papilele gustative ale lupului, ci, dimpotrivă, au zdrențuit, cu bună ştiință, lâna blândeții şi naivitatea naturală a ADN-ului mioritic.
Toate aceste anestezice, în loc să slăbească ghearele şi colții fiarelor, au pus botniță de fier behăitului de flaut al ierburaticei oițe. Lupii, tigrii şi leii îşi îndulcesc instinctele cu vacanțe şi chefuri pe tarlale de cinci stele şi pe coaste de azur, în timp ce victimele sunt bine piperate ideologic, tocmai bune de pus pe grătarul interesului național şi global.
Legile nu-i organizează pe organizatori, ci îi organizează pe cei slabi, în spiritul cuştii şi al țarcului, îi educă să se autoeduce. Egoismul paloşului învață miezul pâinii să fie altruist şi pâinea crede în bunele intenții ale lamei de cuțit. «Câinii latră, ursul merge», «Lupu-şi schimbă părul, dar năravul, ba!», «Vreau egalitate, dar nu pentru câței!» sunt legi sociale inventate de violență, la fel de tăioase şi de implacabile ca legea gravitației.
Toate legile omeneşti au etaj şi parter.
La etaj vremuieşte puterea, la parter viermuieşte neputința.
Norocul - altă lege fără creier -, hotărăşte unde te repartizează: la etaj sau la parter…
Niciodată musca nu va ieşi dintr-o sticlă cu dop!
Restul e literatură…

Țară legumicolă

Ni se demonstrează, zi de zi, că realitatea, în care mai mult murim decât trăim, este eminamente fructifero-legumicolă. Din vârful spalierului oficial, se legiferează spiritul legumei şi al fructului de livadă sau de pădure, vrând parcă să sugereze că suntem, la propriu, în pom şi la pământ, dacă nu chiar sub pământ. Educația este VARZĂ. Sănătatea este VARZĂ. Cultura este VARZĂ. Administrația este VARZĂ. Defilăm în fața lumii cu hazul de necaz şi cu PRAZUL. Morala nu mai face nici cât o CEAPĂ degerată.
Guvernanții, umflați ca DOVLECII, scot din PEPENI un neam cu tradiții de mămăligă. Partidele politice îşi vând, unele altora, CASTRAVEȚI la grădinar, iar poporului îi oferă, gratis, GOGONELE. Politicienii, cu antecedente de bibelouri şi statui, vaccinați cu imunități constituționale, îşi arată, vesperal, FASOLEA dentară la televizor, semănând MĂRUL discordiei între toate ramurile leneviei naționale.
Rudele guvernanților au răsărit precum CIUPERCILE după ploaie şi ne freacă USTUROIUL de câte ori ne lovim, oficial, de ele. În Europa ne amestecăm ca MĂRARUL în ciorbă, aşteptând să pice PARĂ mălăiață din truda altora. De atâta criză, tot românul a SFECLIT-o, a MORCOVIT-o, de i s-a încrețit gura ca de PERE pădurețe şi de MURĂTURI. N-avem CARTOFI, dar avem cartofori! Dă-i în SPANACUL cui i-a făcut!

Aurel Dan - *Satul*

Sumar

Janet Nică, *Degeaba vreau, dacă nu pot; Ţară legumicolă* ....p. 1
N.N. Negulescu, *Direcţia superioară a spiritului creator* ....p. 3
Doina Drăguţ, *Plecarea în Literatură* ....p. 4
N.N. Negulescu, *Cunoaşterea necunoaşterii* ..p. 4
Ion Pachia Tatomirescu, *De la "ochiul de lumină" la curcubeolata lupă a criticului literar* ...p. 5
Gh. A. Stroia, *"Nelinişti prin timp"...* .....pp. 6,7
Florin Agafiţei, *Körösi Csoma Sándor* ...pp. 8,9
Florentin Smarandache, *Profesor universitar... în căminul studenţesc!* ....p. 10
Daniela Sitar Tăut , *Horia Bădescu - poet al tăcerii* ....pp. 12,13
Adriana Yamane, *Paseran şi Seara* p.13
Anton Vasile, *De ce nu...* ....pp. 14-15
Slavomir Almăjan, *Poetul şi marea* (***) ..p. 16
Coriolan Păunescu, *Poeme* ....p. 17
Nicolae N. Tomoniu, *Sandu Melian - omul căruia i-a fost trădat FSN-ul* ....pp. 18-21
Viorela Codreanu Tiron, *Poezii* ....p. 21
Diana Iacob-Spătaru, *Cub* ....p. 21
Mariana Zavati Gardner, *Moş Bugan* ....p. 22,23
Dan Brudaşcu, *O voce viguroasă, inconfundabilă, a poeziei sud-coreene contemporane* ...pp. 24-25
Ionuţ Caragea, *Carmen Doreal şi adevărata sa identitate* ....p. 25
Iulian Chivu, *Dialoguri indo-europene: Noemă şi noeză într-o judecată geopolitică* ...pp. 26,28
Pablo Romaniuc, *Poeme* ....p. 29
Adrian Botez, *Poezia Mirelei Cadar...* ..pp. 30,31
Maria Cozma, *Accidentul cunoaşterii* ....p. 31
Alina Cheşcă, *Poeme* ....p. 32
Melania Cuc, *Poeme* ....p. 32
Nicolae Bălaşa, *Marin Sorescu şi gândirea Samkhya* ....pp. 33,34
Ştefan Radu Muşat, *Poezii* ....p. 34
Marian Pătraşcu, *Oameni, animale şi cartofi (I)* ....pp. 35,36
Constantin E. Ungureanu, *Domniţa, una din muzele lui Blaga şi Arghezi* ....pp. 37,38
Eugen Petrescu, *Ion Popescu - ţăranul poet din Loviştea* ....p. 39
Remus Foltoş, *Cum trebuie să fie poetul* ...p. 40
Nicholas Dima, *"Reeducarea de la Aiud - Peisaj lăuntric"* ....pp. 41-43
Boris Marian, *Poezii* ....p. 43
Janette Carp, *Poeme* ....p. 44
Radu Mihalcea, *Empatia şi... Spaţiul Schengen* ....pp. 45-48
Nicoleta Milea, *Versuri* ....p. 48
Marian Malciu, *Partajul* ....p. 49
Elena Buică, *Poveşti pentru Georgiana* ..pp. 50,51
Grigore Avram, *Podoime* ....pp. 52,53
M. Vicky Vârtosu, *Două pe un balansoar* ....p. 54
C. Roşu Pucu, *Daţi-i, măh, scrisoarea!* ..pp. 55-57
Cristian Neagu, *Călătoria Nicoletei Stăvărache într-o lacrimă* ....p. 57
Emil Bucureşteanu, *Mândria de a fi român* ....pp. 58-59
Gabriela Rădulescu, *Picturi* ....p. 60

Constelaţii diamantine

Revistă de cultură universală

Fondată la Craiova, în septembrie 2010

LIGA SCRIITORILOR ROMÂNI

Membri de onoare ai colectivului de redacţie

- Acad. Constantin BĂLĂCEANU-STOLNICI
- Prof. univ. dr. Remus RUS
- Prof. dr. Florin AGAFIŢEI, orientalist, sanscritolog
- Prof. dr. Lidia VIANU, Professor of Contemporany British Literature, English Departament, Bucharest University

Redacţia

Director:
N. N. NEGULESCU
Redactor-şef:
DOINA DRĂGUŢ
Secretar general de redacţie:
JANET NICĂ
Consilier artistic:
CRISTINA OPREA

Redactori asociaţi:

- Prof. univ. dr. CĂTĂLINA-FLORINA FLORESCU, SUA, membră a Asociaţiei Române de Studii ale Americii
- Prof. MARIANA ZAVATI GARDNER, Anglia, poetă bilingvă, critic literar, traducător
- Lector univ. dr. ALINA-BEATRICE CHEŞCĂ, Universitatea "Danubius", Galaţi
- Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN, SUA, membru al Academiei Americano-Române de Ştiinţe şi Arte
- MARGARET BEISSINGER, Department of Slavic Languages & Literatures 249 East Pyne, Princeton University
- Prof. univ. GRIGORE AVRAM

DTP: Doina DRĂGUŢ

Responsabilitatea privind conţinutul materialelor publicate în revista *Constelaţii diamantine* aparţine strict autorului care semnează textul.

Materialele se pot trimite la adresa:
constelatii.diamantine@yahoo.com

ISSN 2069 – 0657

http://www.scribd.com/constelatii_diamantine

Adresa redacţiei:
Bd. Gheorghe Chiţu, nr. 61, Craiova, Dolj, România,cod: 200541

N.N. NEGULESCU

Direcția superioară a spiritului creator

«**INVENTING ME (Exerciții de re-trăit)**» este o carte memorialistică, rostitoare a fulgerărilor lăuntrice, care, prin temele de meditație, se revoltă împotriva turbulențelor destinului generator de consecințe. Chiar dacă izvorăște dintr-o delicată nostalgie a depărtării, vocea naratoare nu se abate de la rigorile categoremelor ce determină organizarea compoziției unitare. Darurile scrisului, remarcabil prin autenticitate expresivă, sporesc tensiunea internă a discursului epic în care sunt armonizate cu măiestrie conexiuni reale între faptele de viață, grupate în perioade și ansambluri semnificative. Sprintena transparență stilistică introspectiv/confesivă investește fericit distribuția sensurilor inedite a seriilor temporare de evenimente.

Preambulul, abil articulat, la cele șapte capitole arhitectonice, oferă, evident, atracția tehnicii temerare, noi, dar inovațiile integrate nu sunt cultivate pentru ele însele, ci sunt supuse scopului artistic pe care îl servesc.

În procesul de reprezentare, corpul consubstanțional al povestirii/lor are o dinamică circulară cu trasee bine conturate (trăiri, treceri, plecări, veniri, re/veniri), unde se disting interferențele psihologice ale perechilor umane legate de un destin terestru și astral comun. *„Memoria este intermitentă pentru că îmi aduc aminte de oameni și ziduri de oameni și clădiri de oameni din timp în timp, ca un închis-deschis din pleoape. Pielița fină a pleoapei naște în mișcare amintirea: bloc în bloc de oameni. Și trăiri. Zimții roții timpului iar mi-au intrat în aripi, în visurile fugare, în noianul amintirilor și nu pot să blestem. Este inutil."*

La tânăra autoare **Cătălina Florina Florescu**, conștiința continuității se fortifică prin abundenta proiecție a celor mai intime gânduri (dezarmant de sincere), care poartă amprenta trecutului. Sinteza spirituală, însă, le topește și le absoarbe pe toate în fluxul unei demonstrații unice. Putem vorbi, aici, despre o potențată recuperare selectivă a energiilor/ gânduri subsumabile acestei sinteze, atât de necesară romancierului; iar selecția, din câte știm, produce recunoaștere, identificare.

La anumite niveluri vibrationale din Lumea gândului, guvernată de excesive confruntări simbolice, eul receptiv al naratoarei se gândește pe sine, enunțând transfigurări ipostazice, schimbări de ritmuri și esențe bio/sferice salvatoare, așa cum le întâlnim, admirabil exemplificate, în următorul pasaj de factură metafizică: *„Sunt un semn de pește în zodiac (...). Încetul cu încetul trupul mi-a fost acoperit cu solzi strălucitori ca o beteală. Cu cât solzii mă cuprindeau, cu atât mi se făcea mai tare sete. Aerul, culmea, mă sufoca! Am intrat în cele din urmă în apă. Pentru totdeauna. Nu mai pot ieși la lumină niciodată pentru că voi muri. Și în adânc de ape este greu; pentru a supraviețui iau forma curenților apei. TREBUIE SĂ CURG MEREU, FĂRĂ LUMINĂ, FARĂ AER. Și totuși în apă soarele se scurge, toată strălucirea lui ajunge și în ape, luminează diafan decorul de aici și mă îmbracă în straie de regină. Câteodată când plouă, deși jos la mine este numai apă, îmi place să casc gura și să înghit stropi proaspeți de apă imaginându-mi călătoria lor până la mine."*

Captarea ecoului din locurile de regăsire printr-o „magică" operație de filtrare asigură progresia ideilor filiale, lăsând calea deschisă tuturor completărilor necesare.

Frecventa dilatare retrospectivă a conținutului semantic este produsă de un ferment dramatic, ce se vrea restituit istoriei sale: *„Mai bine îți dau carnea mea, Doamne: mestecă-mă între dinții tăi de nori de zâmbet de lapte. Sunt atât de departe de mine. Urlu și cade coloana sufletului meu și din ea mai împletesc un organ al durerii."*

Din dorința de a depăși rezistențele marcajelor existențiale, prin «Exerciții de re-trăit» se caută un ritual de ieșire triumfătoare la suprafața vieții. În sprijinul acestui traiect inițiatic vine când o viziune onirică: *„Adesea am sentimentul că sunt într-o călătorie în avion, blocată între cer și pământ. De câte ori zbor sau de când am învățat să trec lin peste hopurile de aer, solzii mei de peștoaică s-au transformat în pene. Plutirea între curenții de apă s-au metamorfozat în plutirea pe aer, doar că nu mai pot opri unde iubeam: acasă";* când o ardoare filosofică: *„Nu mă pot pierde că nu mă pot conține. Alunec în mine precum făptura mitologică a uroborosului, șarpele care se mușcă singur de coadă nu pentru a se răni, ci pentru a nu se distruge, pentru a rămâne intact, pentru a-i fi lui sieși suficient."*

Îndurătoare, Cătălina Florina Florescu înviorează greutatea apăsătoare a amintirilor, fără să împuțineze substanța scrierii, care aleargă virtuos prin arterele ei. Tonul elevat și înflăcărat al limbajului este călăuzit de ceremonialul infuziei de prospețime.

Deși conține implicit o rememorare/continuare a autobiografiei, obiectul cărții reflectă și revelația existenței, însoțită de sentimente corespunzătoare. Alegerea tematicii angajează întreaga ființă, de unde ideea intenționalității conștiinței, a unei responsabilități unice.

Surprinderea cu ochi critici a dialecticii autenticului la nivelul psihologiei existențiale, extensia acțiunii dincolo de frontierele genului memorialistic și întreținerea conflictului contingent, anticipează tentarea autoarei spre vastul orizont romanesc.

«INVENTING ME (Exerciții de re-trăit)» este mărturia unei sensibilități artistice, acordată interior în registre înalte; a unei comunicări dintre scriitoare și Lume, prin aura ei radiantă, care indică direcția superioară a spiritului creator.

Cătălina Florina Florescu s-a născut la Măcin, Tulcea. A absolvit Facultatea de Litere din București în 1998. În 2003 a obținut masteratul în Literatura comparată de la Purdue University, SUA. În 2007, aceeași universitate i-a acordat titul de doctor în Literatura comparată. A predat la Purdue University, Rutgers University, St. Peter's College. În momentul de față este cadru didactic la Stevens Institute of Technology in New Jersey, SUA. Aici predă cursuri despre arta scrisului și a conversației. În martie 2011, Cambridge Scholar Publishing i-a publicat prima carte de critică, Transacting Sites of the Liminal Bodily Spaces. Alte publicații includ capitole în cărți precum The Patient, The Body in Medical Culture și Romanian Culture in the Global Age. Pe lângă activitatea critică, a publicat de asemenea și lucrări creative în jurnale precum "EAPSU: A Journal of Critical and Creative Work", "Hektoen International", "Red Feather: An International Children's Visual Culture". A scris și două piese de teatru, Transitional Object și Three as in Tri-Angle or the Aftertastes of Life. Pentru calitatea muncii depuse, a fost onorată cu distincții precum "The Puskas Memorial Fellowship" și "Purdue Research Foundation Grant". În momentul de față are un fellowship oferit de Modern Language Assosiaction of America, unde a fost rugată să indexeze articole relevante despre viața trecută și actuală a literaturii și culturii române.

Doina DRĂGUȚ

Plecarea în Literatură

După volumele „Semănătorul de limite” (poezii, Ed. Litera, Buc., 1981), „Cocheta pasăre din ochi” (poezii, Ed. Anteu, Craiova, 1995), „Testamentul vesel” (poezii, Ed. Cugetarea Tigero, Craiova, 1997), „Shinto - calea zeilor” (haiku-uri, Ed. Sitech, Craiova, 1998), „Crily - floare de lotus” (haiku-uri, Ed. Sitech, Craiova, 2000), „Cuvintelnic aproape rebel” (dicționar umoristic, Ed. MJM, Craiova, 2001), „Făt-Frumos din lacrimă de paradox” (eseuri, Ed. MJM, Craiova, 2004) și „Năstrușnicitelnic” (paradoxuri umoristice, Ed. MJM, Craiova, 2007), scriitorul **Janet Nică** vine în vitrina cu cărți a Literaturii cu o nouă apariție editorială: „**Baladă cu miorițe**” (Ed. Alma, Craiova, 2010).

Volumul debutează cu o parte (introducere în stil janetian) paradoxistă, intitulată „Despre minele din mine”. Dacă am face abstracție de cratimă, am înțelege, tot în stil paradoxist, că Janet este compus din mai multe mine - de cărbune, de fier, de aur, de uraniu etc. Iar el este „foarte singur” (căci aici e arta!), „dureros de singur”, „multiplu de singur”, el „nu comunică”, ci „se comunică” pe el însuși, el este mereu în „dilemă”, dar se salvează printr-o altă „dilemă”, el evoluează (prin puterea gândului) „de la zgomot la liniște” și „de la urlet la tăcere”. În concepția lui Janet, oamenii (artiștii, în general) se leagă prin „dezlegare” (independență, deschiderea orizontului de înțelegere, acceptare, nonconformism etc.) și „se apropie prin distanță” (telepatic). Mai spune Janet că „numai întorcându-ne spatele ne vom vedea cu adevărat”; cu alte cuvinte, pe un prieten îl cunoști cu adevărat numai dacă te confrunți cu el, sau, conform demersului în spirit socratian („Cunoaște-te pe tine însuți”), trebuie să te cunoști pe tine mai întâi și apoi să-i judeci pe alții, sau, în alt sens, te cunoști (te vezi) pe tine însuți, numai dacă ești pus în situații extreme sau dacă ai posibilitatea de a alege binele de rău, iar problema cunoașterii nu este un lucru tocmai ușor. În finalul acestei prime părți, Janet Nică ne avertizează și ne îndeamnă totodată (semnul exclamării) că „Numai singuri vom fi împreună!”.

Partea a doua a tomului („Baladă cu miorițe”) - esența - este formată dintr-un poem (genial), alcătuit din 38 de strofe. Grafica, în concepția pictorului Florin Măceșanu, este de o mare sensibilitate, iar tabloul tipăriturii se completează prin intuiția tehnoredactorului de la editura Alma, Doru Șania (DTP - Desktop publishing), care pune în valoare creația poetului prin încadrarea paginilor în motive filigranate.

Pe coperta a IV-a, prof. dr. Marian Barbu face o succintă, dar relevantă, descriere a cărții: „Chemările metricii mioritice fac deliciul unei superbe balade - de departe o ars poetica - în care autorul, ca odinioară eroii din basme, își părăsește masă și casă, copii și nevastă, pentru a se muta în Literatură. Cultura profesorului de la Dunăre filtrează ca într-un vitraliu o dramă existențială, care are ca ideal nemurirea în lumea cuvintelor.”

Poemul lui Janet Nică este o îmbinare între legendele cu eroi plecați pe alte tărâmuri pentru a învinge balauri sau pentru a salva ilene-cosânzene și celebra baladă a mioriței. De fapt, eroul (care este Janet Nică) pleacă de pe tărâmul nostru, al muritorilor, nu pentru a învinge sau a salva pe cineva, ci pentru a se salva pe sine de sine însuși sau, mai exact, pentru a-și învinge condiția lui de muritor.

„Drama existențială” a poetului are ca „ideal” plecarea în Tărâmul Literaturii: „un tărâm cu totu-aparte,/ sferă fără de fisură!”. În marea lui dragoste pentru Literatură, Janet Nică asociază această frumoasă disciplină umanistă cu perfecțiunea din matematică - Sfera, care este mulțimea punctelor din spațiu egal depărtate față de un punct fix. Dar, constatăm că Janet nu vrea să fie un punct oarecare de pe suprafața sferei, ci chiar centrul ei (ce dacă e „sferă fără de fisură”, găsește el o cale de pătrundere!), punctul fix în jurul căruia să graviteze ceilalți aștri din literatură.

Parcurgând etapele unei balade, observăm că locul dramei este satul natal, mai exact casa părintească, de unde vrea să plece eroul, iar „miorițele” (tata, mama, copiii - cei „doi muguri” - și „frumoasa preamuiere”) îl imploră, pe rând, fiecare în felul său. Părinții încearcă să-l înduplece să nu plece (teama de necunoscut, de înstrăinare, de rătăcire), soția îl ceartă că vrea s-o părăsească, iar copiii, entuziasmați și dornici de aventură, exclamă: „tati, ia-ne și pe noi, acolo!”. Timpul în care se desfășoară acțiunea nu este indicat, dar intuim că este unul în care eroul a ajuns la maturitate - „crin tomnatic”, cu „cărări pe chip”.

În finalul poemului, eroul își liniștește „miorițele”, că dacă va ajunge acolo unde și-a propus, locul îngropării sale fizice va fi în veșnicia locului nașterii: „Și, de-o fi și-o fi să fie/ să ajung nemuritor,/ vă promit: cu bucurie/ voi veni la voi să... mor!”.

Traiectoria parcursului eroului din realitatea imediată, care întruchipează un ideal uman, prin univers, este circulară - sfârșitul este în același loc cu începutul. Calm, echilibrat și curajos, fidel față de sine și de lumea exterioară, cu un caracter bazat pe conștiința unei superiorități, eroul, prin dezvoltarea elementului pur spiritual și printr-o transfigurare a realității, urmărind o profundă idee filosofică (a devenirii), nu comite gratuități, ci face totul cu un scop.

Cu un talent de a versifica remarcabil, îmbinând armonios elementele lirice, epice și dramatice, folosind metafore sublime într-o narațiune rectilinie, Janet Nică face din „balada” sa un poem tulburător.

Cunoașterea necunoașterii

Sâmburii pietrelor
mă cunosc
Și culoarea tăcerii
din desișul umbrelor
Cârduri de gânduri
șiroind
ca o lumină topită ;
steaua oului cosmic
despletită pe apă ...
Doar eu
în adâncurile
vieții sufletești
nu-mi mai deslușesc
pașii

N.N. Negulescu

Ion PACHIA TATOMIRESCU

De la „ochiul de lumină“ la curcubeolata lupă a criticului literar

Într-o ***Precuvântare*** la volumul de versuri «Ochiul de lumină», publicat în anul 2000, de Doina Drăguț, distinsul critic

literar rămurist, Constantin Dumitrache, evidențiind că autoarea s-a afirmat atât în perimetrul **poeziei** (prin volumele: «Ceasuri de îndoieli», din anul 1994, «Detașare într-un spațiu dens», din 1995, și «Spațiul din nelinești», din 1998) cât și în domeniul **eseisticii** (prin două volume publicate până în acel anotimp: «Arabescuri», din anul 1995, și «Individualitatea destinului», din 1996), ne încredințează: «*Formația științifică, riguroasă, a Doinei Drăguț, precum și lecturile din marii poeți români și ai lumii, conferă poeziilor sale o distincție pe care rar o mai întâlnești în ceea ce se publică la noi, azi. Profesia sa te duce cu gândul la nimeni altul decât Ion Barbu.*».

Profilul acestei poete matematician-informatician și, deopotrivă, eseist, critic literar, editor etc., se întregește pentru Distinsul Receptor, mai ales, dinspre cele trei „postcuvântări“ semnate de **George Sorescu** *(«Ca poetă, Doina Drăguț […] aduce, în universul poeziilor sale, o vibrație autentică, filtrată, însă, prin grila poeziei lui Ion Barbu […] Ca eseistă, […] s-a aplecat, în volumul „Individualitatea destinului“, asupra vieții și operei unor mari creatori din arta românească și universală […] În volumul „Arabescuri“, procedează la o incitantă investigație în domeniul acestei arte rare: arabescul…»)*, **Ovidiu Ghidirmic** *(«Doina Drăguț este o poetă cerebrală, la care rigoarea se împletește, în chip admirabil, cu lirismul, într-o poezie de cunoaștere, densă și substanțială, de o maximă concentrare a limbajului…»)* și **Constantin M. Popa** *(«După cartea de debut,* ***Ceasuri de îndoieli*** *- 1994, lirica Doinei Drăguț din* ***Detașare într-un spațiu dens*** *- 1995 și* ***Spațiul din nelinești*** *- 1998, dezvăluie zbaterile eului care se găsește într-o permanentă stare de tensiune, care trăiește intens sentimentul de nelinește și aspirație spre o lume structurată armonic, întrezărită doar în clipe de reverie, dar care se refuză oricărei tentative de luare în posesie.»).*

Recentul volum de eseuri/cronici literare, plastice etc., ***Nelinești prin timp*** (2010*), de **Doina Drăguț**, aflat în „radiografierea“ noastră, își structurează materia în patru secțiuni „cardinale”: (I) ***Articole, eseuri*** («Eminescu - Naționalul și Universalul», «Brâncuși în conștiința scriitorilor lumii», «Arghezi între

teluric și celest», «Marin Sorescu - nouă ani de posteritate», «Incendiatori de ieri și de azi», «Jungla realității» etc.), (II) ***Prefețe*** (pentru poeta Daniela Luca, pentru prozatorul Nicolae Maroga Enceanu și pentru generalul N. Portocală), (III) ***Recenzii, cronici literare*** («Desfășurare cosmică», «Blesteme», «Papagalii sau monumentul prostiei», «Avatarurile semivocalei», «Dacia - izvorul neamurilor» etc.) și (IV) ***Cronici plastice*** («Fiorul duratei», «Real și durabil», «Echilibru și liniște contemplativă», «Amestec de aer, apă și pământ» etc.). Ni se dezvăluie și aici preocupările complexe ale unui intelectual de anvergură, cu desfășurări polivalente, interdisciplinare, făcând, nu de puține ori, observații de suplețe „a jocului secund“, tangente la „adâncurile calmelor creste“ ale artelor. Lucrarea beneficiază și de un foarte util «Index de nume».

---

*Doina Drăguț, «Nelinești prin timp», eseuri, cronici de întâmpinare, Craiova, Editura Sitech, 2010; pagini A-5: 170; ISBN 978–606–11–0049–1.

Cărți primite la redacție

Gheorghe A. STROIA

„Nelinişti prin timp” sau „Un Univers încărcat de sensurile precise şi sensibilitatea artei scrisului”

DOINA DRĂGUŢ (născută la Craiova) este poetă, eseistă, prozatoare, jurnalistă şi - nu în cele din urmă - exegetă. Dintre volumele publicate de-a lungul timpului, amintim: ***Ceasuri de îndoieli*** (poezii, prefaţă de Ovidiu Ghidirmic, Ed. Spirit românesc, Craiova, 1994); ***Arabescuri*** (eseuri, Ed. Spirit românesc, Craiova, 1995); ***Detaşare într-un spaţiu dens*** (poezii, Ed. Spirit românesc, Craiova, 1995); ***Individualitatea destinului*** (eseuri asupra individualităţii destinului în artă, Ed. Spirit românesc, Craiova, 1996); ***Spaţiul din nelinişti*** (poezii, ref. cop. IV: Constanţa Buzea, Ovidiu Ghidirmic, Ed. Scribul, Slatina, 1998); ***Ochiul de lumină*** (poezii, prefaţă de Constantin Dumitrache, postfaţă de George Sorescu, Ovidiu Ghidirmic, Constantin M. Popa, Ed. Fundaţia Scrisul Românesc, Craiova, 2000); ***Suferinţele unui redactor*** (roman-jurnal, prefaţă de prof. Ion N. Dinca, Ed. Alma, Craiova, 2006); Este prezentă în antologii, precum: ***Verticala curgere spre soare, Întâlniri mirabile cu Mitropolitul Nestor, Al cincilea patriarh, Mărturisirea de credinţă literară, Noul Orfeu.***

Sintetizând activitatea sa de eseist, publicist, critic literar şi de artă, Doina Drăguţ publică, în anul 2010, volumul intitulat: ***Nelinişti prin timp*** (Ed. Sitech, Craiova, 170 pagini). Cartea este realizată în totalitate de autoare: coperta, tehnoredactarea, machetarea, pictura de pe copertă (inclusiv scrierea textelor). Cu o deosebită minuţiozitate şi atenţie pentru detalii, reuşeşte să facă din ultima sa apariţie literară o carte cu o ţinută grafică deosebită. M-a surprins plăcut introducerea - mărturisirea de credinţă literară - în care se motivează stilul, se definesc principiile în lumina cărora s-a afirmat ca om de litere: *„Am vrut să fixez cu ajutorul culorilor eternitatea în mişcare, am vrut să depăşesc clipa, încercând să fiu dincolo de timp şi să găsesc o legătură între materie şi idee pentru a crea emoţia, încântarea, admiraţia, frumuseţea. Dominată de întrebările* ***De unde venim? Ce suntem? Încotro ne îndreptăm?*** *(titlul celebrului tablou al lui Paul Gauguin), care sunt întrebările oricărui individ în faţa destinului său şi care se află la baza oricărei biografii, consider că opera de artă şi opera literară (cei hărăziţi pot spune astfel) nu sunt altceva decât exteriorizarea însăşi a artistului/scriitorului. Sunt formele lăuntrice care se înfăptuiesc mai întâi în interior şi care apoi izbucnesc cu toată forţa în afară... Scrisul nu este o meserie ca oricare alta, scrisul înseamnă artă, înseamnă o formă de libertate în exprimare, transformarea sentimentelor lăuntrice în emoţii exterioare la care să participe şi cititorul, înseamnă comunicarea gândurilor şi ideilor în simboluri expresive”* ***(Mărturisirea de credinţă literară*** - un „document de conştiinţă colectivă” conceput şi orânduit de Artur Silvestri, Ed. Carpathia Press, Bucureşti, 2008).

Cartea cuprinde patru părţi, în care sunt catalogate: articole şi eseuri (partea I), prefeţe (partea a II-a), recenzii şi cronici (partea a III-a) şi cronici plastice (partea a IV-a). Întregul în care se reunesc aceste patru părţi poartă un nume foarte sugestiv: ***„Nelinişti prin timp”***. Se cristalizează între paginile cărţii o nelinişte specială - dedicată, generoasă şi profund umană - neliniştea creatorului în faţa creaţiei. Stăteam deunăzi de vorbă cu talentatul poet tecucean Vasile Sevastre Ghican, care afirma că a scris, de-a lungul activităţii sale literare, zeci de recenzii, cronici şi prefeţe, dar pe care nu le-a antologat. Trebuie să ne gândim la faptul că o astfel de muncă - valoroasă prin esenţa şi valenţele sale - s-ar putea pierde şi ar rămâne necunoscută marelui public. Putem argumenta importanţa acestor „antologii” pentru simplul motiv că prin intermediul cronicilor, recenziilor, articolelor, se exprimă şi se dezvoltă opinii personale asupra unor opere literare sau de artă, ce pot căpăta valori de referenţial.

Izvorâtă dintr-o necesitate firească, aceea de a-şi prezenta rodul anilor de muncă pe câmpia culturii române, cartea de faţă întocmeşte un tablou a ceea ce a scris autoarea în decursul perioadei 1992-2010. Astfel, sunt antologate materiale ce au fost publicate în reviste şi gazete precum: *Mesagerul Olteniei, Lamura, Luceafărul Românesc, Cuvântul Libertăţii, Universul Literar, Epoca, Universul cărţilor, Ecoul, Jurnalul de Dolj, Dacologica, O carte pe zi* ori difuzate în emisiunile de la *Radio Oltenia Craiova.*

Prima parte a cărţii este o eclectică îmbinare de evenimente literare, artistice, religioase, istorice, având în centrul lor personalităţi de seamă ale culturii şi spiritualităţii române, precum: Mihai Eminescu, Constantin Brâncuşi, Tudor Arghezi, George Călinescu, Mircea Eliade, Marin Sorescu, Marin Preda, Patriarhul Teoctist dar şi personalităţi marcante ale culturii universale: Jorge Luis Borges, Ernest Hemingway sau Denis de Rougemont.

În prefeţele realizate în partea a II-a a cărţii, Doina Drăguţ descoperă elementele valoroase ale cărţilor unor autori aflaţi la debut sau ale unora consacraţi:

Daniela Luca, Nicolae Maroga Enceanu, general N. Portocală.

Acoperind domenii vaste, precum literatura şi istoria, Doina Drăguţ scrie, dovedind o profundă cultură generală, argumentele sale - pro sau contra - fiind construite pe baze solide, cu seriozitatea şi minuţiozitatea unui arhitect.

În partea a III-a a lucrării, sunt prezentate cronicile sau recenziile de carte scrise de autoare în perioada la care se face referire. Sunt recenzate cărţi de poezie, proză sau lucrări ştiinţifice ale unor personalităţi culturale, precum: Florentin Smarandache, Nicolae Maroga Enceanu, Janet Nică, Ştefan Marinescu, Al. Florin Ţene, N. Portocală, Alexandru Doboş, acad. Radu P. Voinea, Ion Zamfirescu etc.

Dacă *„un scepticism înţelept este primul atribut al unui critic bun”* - aşa cum preciza James Russell Lowell -, atunci stilul Doinei Drăguţ este al unui astfel de exeget. Pe lângă faptul că evenimentele sunt prezentate în conformitate cu adevărul istoric, autoarea dovedeşte talent şi erudiţie în alăturarea unor date relativ inedite. Cu un veritabil „har” de investigator, aşa cum îi stă bine unui exeget, îşi structurează cronicile sau articolele pe adevăruri cuantificabile, îmbogăţite cu opinii personale, docte şi convingătoare, menite să pună în valoare elementele forte ale scrierilor respective. Imparţială, lucidă şi documentată, prin modalităţile utilizate în demersurile sale analitice, i se dovedesc meticulozitatea şi disciplina impusă de formaţia sa intelectuală - ca matematician. Integrarea operelor analizate în spaţiile „carteziene” ale culturii naţionale sau internaţionale, prin intermediul unor funcţii precise şi utilizarea unor instrumente de analiză şi argumente palpabile, concrete - toate acestea sunt armele redutabile ale criticului Doina Drăguţ.

În pofida formaţiei sale de om al cifrelor, scriitoarea craioveană dovedeşte rafinament şi sensibilitate, în realizarea unor cronici ale unor opere de artă sau evenimente artistice, din spaţiul expoziţional craiovean. Majoritatea operelor literare şi de artă prezentate sunt ale artiştilor olteni, ceea ce dovedeşte profunda apartenenţă a Doinei Drăguţ la spaţiul cu care rezonează intim: Oltenia. Sunt prezentate opinii şi impresii asupra operelor artiştilor plastici români: Victor Pârlac, Marcel Chinoagă, Stan Done, George Vlăescu, Arcadie Alexandru Răileanu, Paula Tudor, Claudia Mandi, dar şi asupra operelor artiştilor plastici europeni (danezul Soren Skov).

Ce este inedit în aprecierile critice pe care le face Doina Drăguţ, pe lângă rigurozitate, precizie, stil şi erudiţie? Aş putea spune că prezentarea punctelor de vedere critice este făcută nu atât din perspectiva exegetului (în sensul criticii tradiţionaliste), ci şi din punctul de vedere al cititorului sau al amatorului de artă: simplu, inteligibil, sensibil, incitant (în sensul criticii moderne). Practic, atât cititorii cât şi admiratorii de artă sunt invitaţi cu persuasiune să descopere gama unică de senzaţii pe care doar scrierea sau opera de artă - de calitate - o poate induce.

Aş concluziona, prin a vă reaminti cuvintele unui mare clasic al literaturii române, ce definea sintetic - în termeni simpli, dar de o profunzime aparte - valenţele criticului şi ale actului critic, în general. Iată ce spunea marele Tudor Arghezi: *„De obicei, critica literatului incapabil consistă în afirmarea însuşirilor ce lipsesc dintr-o lucrare literară din pricină că aprofundarea calităţilor evidente îi este dificilă”*. Între aceste delimitări conceptuale poate fi încadrat actul critic al exegetei craiovene, pe deplin justificat în „Nelinişti prin timp”.

Consider cartea Doinei Drăguţ o reuşită şi o apariţie editorială necesară în spaţiul literar actual. Numai prin însumarea eforturilor făcute de-a lungul anilor şi prin publicarea unor astfel de cărţi, vom reuşi să redescoperim peste ani: oameni - scriitori sau artişti -, opere - literare sau artistice -, despre care s-a meritat să se scrie. Numai aşa vom avea continuitate în construirea parcursului culturii române, ca valoare de necontestat în patrimoniul culturii universale. Prin ultima sa carte, Doina Drăguţ contribuie la construirea acestui parcurs cultural, depunând mărturie, în lumina adevărului artistic şi literar, căruia îi conferă valoare de document.

Iată perpetuumul mobile al scriitoarei craiovene (martor pe coperta a IV-a a cărţii sale) - legat de temerea iminentă a oricărui autor: testul de rezistenţă al operei sale în faţa implacabilului timp. Un timp care converteşte clipa în râu, care transformă lumina în stea şi destinul în eternitate: *„A rezista în faţa timpului înseamnă a fi dincolo de timp, a depăşi clipa; înseamnă a crea un ideal, care să devină realitate; înseamnă a comunica un gând sau o idee în simboluri expresive; înseamnă a găsi o legătură între spiritualitate şi materie pentru realizarea unei emoţii. Oricare ar fi spaţiul şi timpul în care te naşti, există un singur drum care te duce spre împlinirea destinului - destin ce a fost ales şi suportat sau destin care a ales şi a călăuzit spre finalitate”*. O felicităm pe această cale pe autoare, dorindu-i cât mai multe scrieri, prin care se vor construi, pas cu pas, noi elemente în arhitectura infinitei coloane a literaturii şi artei române! Urmărind întocmai valenţele crezului său literar-artistic, va reuşi să convertească efemeritatea vieţii în perenitatea artei, ca expresie a celebrului dicton latin: ***Ars longa, vita brevis!***

Cărţi primite la redacţie

Florin AGAFIȚEI

Körösi Csoma Sándor

(1784-1842)

Născut în spațiul românesc, provenit din neamul secuilor, Kőrösi Csoma Sándor este trecut, cel mai adesea, sub o curioasă tăcere - ne vom explica mai jos! - în istoriografia de profil din România, ce are în vedere cercetarea Orientului.

Apariția lui într-o carte ce dorește prezentarea indianiștilor născuți în spațiul românesc e legată, mai cu seamă, de activitatea desfășurată în India, pe de o parte, și de travaliul privind însușirea limbii sanskrite, pe de altă parte.

Din cele studiate de noi, în arealul livresc românesc numai câteva volume - oarecum recente - dedicate raporturilor culturii și civilizației româno-indiene amintesc, în trecere, numele tibetanologului secui, sub forma informațiilor succinte.

Menționarea numelui Csoma, determinată de relativ îndelungata activitate în India, la Calcutta, ca bibliotecar al Societății Regale Britanice de Studii Asiatice, e subliniată în *„Cultură și civilizație indiană”* - autori Mircea Itu, J. Moleanu și în *Iter in Indiam*, autor Liviu Bordaș. De asemenea, îl regăsim în *notele* concepute de E. Ciurtin, manuscrisului brașoveanului Johann Martin Honigberger, *„Treizeci și cinci de ani în Orient”*.

Se adaugă acestora rarele volume, unul de popularizare, scris de Istvan Korda, intitulat *„Drumul cel mare”* și apărut la Editura Tineretului în 1958, și cel scris de specialistul Csetri Elek, denumit simplu: *„Csoma Kőrösi Sándor”*, editat la București în anul 1984.

Unul din tibetanologii lumii, în fapt, întemeietorul *tibetanologiei europene*, cum afirma Cicerone Poghirc, comparabil, probabil, cu Giuseppe Tucci ca anvergură intelectuală, Kőrösi Csoma Sándor este - pentru mulți din România - un anonim și în prezent.

Incitați de numele său am pornit în aflarea datelor ce-i conturau viața, activitatea și profilul intelectual, constatând că era primul dintre cei născuți în spațiul românesc a cărui *preocupare științifică* a constituit-o lumea orientală, respectiv Tibetul.

Din anumite motive, Csoma era convins că, pe undeva, în regiunea podișului tibetan ori în vecinătatea lui, ar fi putut detecta rădăcinile neamului din care provenea, motiv pentru care va proiecta lungul periplu din Transilvania spre Îndepărtatul Orient.

Fabuloasă și demnă de o carte de aventuri i-a devenit viața, mai cu seamă dacă ținem cont că a avut curajul deosebit de a porni solitar spre îndepărtatul Est, reușind să ajungă acolo, traversând mări și țări.

Spre deosebire însă, de Martin Honigberger, care se va reîntoarce în Europa de câteva ori pentru a-și da, în cele din urmă, obștescul sfârșit în orașul Brașov - locul său de baștină - Csoma nu va reuși să-și mai revadă locurile natale niciodată, căci moartea, destul de timpurie, îl va lua în lumea ei ca urmare a unei boli contactate în India; e vorba despre malarie.

Boala se instala pe când se găsea în orașul Darjeeling, de unde ar fi trebuit să urmeze, din nou, traseul către Tibet, în aflarea misterioaselor rădăcini strămoșești. Din păcate, avea să închidă ochii fără să elucideze originea propriului neam; totuși, aventura asiatică a lui Csoma nu se va fi consumat inutil, întrucât în urma întâlnirilor cu tibetanii și englezii vor rezulta cărți de mare importanță pentru cunoașterea limbii tibetane. Astfel, în al treilea deceniu al veacului al XIX-lea se editau la Calcutta, atât o *Gramatică a limbii tibetane* cât și un *Dicționar* al termenilor tibetani.

Destule lucruri sunt fascinante în privința savantului secui, dincolo de lungul drum făcut pentru a-și afla rădăcinile etnice; de pildă, ușurința de a-și însuși, în timp foarte scurt, limba vorbită în Tibet. Facem precizarea, cu această ocazie, că stăpânea numeroase limbi străine, dovedind reale capacități în însușirea unora din familii lingvistice complet diferite.

Apoi, slujirea ca bibliotecar în celebra instituție a *Societății Regale Britanice Asiatice* din *Golful Bengalului*, la Calcutta, când contribuie la consolidarea instituției ca atare prin cunoștințele de care dădea dovadă, faptul demonstrând, o dată în plus, capacitatea sa intelectuală aparte.

Un alt lucru deosebit îl constituie însuși numele său, ce semnifică localitatea din care provenea, Chiuruș - azi, în Covasna - care a dat Kőrösi; apoi, și mai interesant devine *Csoma*, care prin adăugarea consoanei *„c”* poate deruta lectorul neavizat. Dacă se taie însă, consoana respectivă rămâne simplu *„soma”*; or, se știe, în India, *soma* era o băutură specială, folosită de muritori pentru a obține calități specifice zeităților.

În Veda, *soma* era pomenită ca zeitate, băutură, plantă; occidentalii înșiși o asemănau cu ambrozia. De pildă, grecii afirmau că o beau doar zeii. De fapt, Indra și Agni, cei mai importanți zei din timpurile vedice după numărul imnurilor ce li s-au închinat, consumau în cantități apreciabile această licoare.

Cercetătorii din epoca modernă și contemporană s-au străduit să afle planta miraculoasă din care se dobândea *soma*, ajungând la concluzii diferite, unii susținând că are la bază canabisul, alții lotusul albastru etc.

Localizarea plantei e făcută, undeva, în regiunea Indusului sau a Kashmirului ori spre nord, către Tibet, fapt ce poate fi corelat cu numele simbolic al secuiului Csoma care va ajunge în regiunea tibetană din dorința aflării originilor secuilor.

Numele „Csoma” poate avea însă și explicații ce țin de rădăcina etnică a secuilor care e posibil să fi păstrat la nivelul limbajului nume de persoane, plante, forme de relief etc., cu originea în arealul tibetan ori indian.

Pe de altă parte, nu se poate eluda faptul că există și alți cercetători, mulți dintre ei lingviști, care alătură numele Csoma *bolii denumite „ciumă”*.

În fine, un alt element aparte ce ține de posteritatea savantului secui, ține de modul în care e apreciat și, mai ales cunoscut azi, în România. Deși s-a născut într-o localitate situată în vecinătatea orașului Covasna, manifestările de omagiere ce i se consacră anual în România - din câte știm - au loc doar în regiunea locuită de secui; de asemenea, un liceu din urbea amintită poartă numele savantului, ca omagiu adus în timp.

Academia din Ungaria, în schimb, nu numai că a publicat cărțile acestuia, dar le-a și tradus în limbi de circulație internațională, acordându-i postum titlul de academician.

Mai mult, în țara vecină s-a realizat și un film documentar cu viața lui Csoma, în vreme ce pe piatra tombală de la Darjeeling stă scrisă denumirea *Academiei din Budapesta*, cea care s-a îngrijit de recondiționarea locului unde se află rămășițele savantului.

Prin eforturile noastre proprii, limitate - din varii motive - am reușit să adunăm informații, cât să creionăm imaginea omului și cercetătorului Csoma, conștienți fiind de numeroasele izvoare ce ne vor fi scăpat, majoritatea redactate în limba maghiară, limbă străină cunoașterii noastre.

Depășind destule neajunsuri am putut lectura, la un moment dat, părți din *Gramatica limbii tibetane* și întreg *Dicționarul tibetan*, lucrări de greutate ale autorului, asupra cărora vom face câteva referiri mai jos, nu înainte însă, de a ne opri asupra vieții savantului.

De asemenea, am avut acces la una din lucrările referitoare la secuiul Csoma, semnată de *Bernard Le Calloc'h*, vicepreședinte al *Societății de Studii Finougrice* și coordonator al *Societății de Geografie*, membru al *Societății Asiatice din Paris*.

Scrierea cercetătorului francez se referă la călătoria lui Csoma, plecat din Transilvania și ajuns în Asia, având ca bază de informare descrierile călătorilor contemporani savantului secui, care s-au intersectat cu el în timpul peregrinărilor.

În plus de aceasta, am putut consulta volumul semnat de biograful oficial al lui Csoma, este vorba despre Theodore Duka, cel care semna „*LIFE AND WORKS of ALEXANDER CSOMA DE KÖRÖS*", lucrare apărută la Londra, în anul 1885, editată de Trübner & Co., Ludgate Hill.

Opera științifică

- *Grammar of the Tibetan language* - apare la Budapesta, Akadémia Kiadó, 1984.
- *Sanskrit-Tibetan-English vocabulary* - editat la Budapesta, Akadémia Kiadó, 1984.

Colecția Orientală a *Bibliotecii Academiei din Ungaria** conservă următoarele titluri de carte, de care e legat numele lui Alexandru Csoma, în anumite proporții: 1. *[inv. no.: Csoma No. 3] [inv. no.: Csoma No. 3] "A Ship Sailing on the Sea of (different) Philosophical Systems - Questions and Answers" (dris lan grub mtha'i rgya mtshor 'djug pa'i gru gzings) - editată, inițial, probabil, în anul 1824; 2. [inv. no.: Csoma No. 4a-d] "Answers to the Questions of Sken dha (=Skander este însuși Sándor) from India-Rum (rgya gar rum yul pa sken dhas dris lan); autorul este Kun-dga' Chos-legs, unul dintre aceia care l-au inițiat pe Csoma în tainele Tibetului; textul a fost realizat între anii 1823-24; 3. [inv. no.: Csoma No. 6a-b] "Eight-Folded Medicine, or Comments to the Four Tantras" (gso dpyad yan lag brgyad pa rgyud bzhi'i bsdoms tshigs bkod pa); studiul reprezintă un rezumat al istoricului și conținutului celor Patru Tantra - (Rgyud bzhi), lucrare fundamentală privind medicina tibetană.*

O altă scriere este "Explanation of Chronology" (Rtsis kyi bstan bchos), ce concentrează istoria, sistemul astronomic și astrologic așa cum sunt înțelese în viziunea tibetanilor. 4. [inv. no.: Csoma No. 8] - în aceasta se discută despre gramatică (sgra), poezie-(snyan ngag) și metrică (sdeb sbyor); autorul este Sangs-rgyas Phun-tshogs.

** Inițial, lucrările menționate apar în India, la Calcutta, în anul 1834, urmare a activității îndelungate a autorului în cadrul Bibliotecii Societății Regale de Studii Asiatice și a cerințelor guvernului britanic de a fi întocmite lucrările amintite. Titlurile colecției orientale și explicațiile aferente au fost preluate și adaptate limbii române de pe site-ul Academiei din Budapesta (n.n.).*

Precizări suplimentare necesare

La baza reconstituirii vieții și activității lui Kőrösi Csoma Sándor, am avut la dispoziție scrierea lui Theodore Duka, „Life and Works of Alexander Csoma de Körös", editată în anul 1885 la Londra, de către Trübner & Co. Ludgate Hill.

S-au adăugat - informării noastre - paginile scrise de Bernard Le Calloc'h, cel care a reușit, după o îndelungată cercetare, să întocmească o lucrare bazată, în principal, pe mărturiile persoanelor care au intrat în contact direct cu secuiul transilvănean, plecat din țara lui spre Orient în speranța mărturisită a detectării originilor neamului din care provenea.

Lucrarea în limba franceză - semnată de Bernard Le Calloc'h - a fost tipărită sub forma unor capitole în revista „Studia Asiatica", începând din anul 2 000, în România.

*Prima parte a studiului său, intitulat „**Alexandre Csoma de Kőrös dans les balkans, d'apres les descriptions des voyageurs contemporains**", a apărut în numerele 1-2, paginile 149-176, pentru ca apariițiile ulterioare ale publicației amintite să găzduiască și alte capitole în derularea lor cronologică, până aproape de zilele noastre.*

Florin Măceșanu - *Percepții*

Am procedat la o sintetizare a celor aflate de către cercetătorul francez, oferind lectorului titluri proprii mini-capitolelor noastre, precum și o repovestire concentrată a aventurilor trăite de savantul secui, în prima jumătate a veacului al XIX-lea, apelând și la biograful Th. Duka.

Precizăm, de asemenea, că am putut intra în posesia Dicționarului Tibetan-Englez tipărit la Calcutta, în 1834, cu ajutorul căruia am putut înțelege travaliul depus de autor - într-un interval relativ scurt - pentru întocmirea sa; o parte din datele biografice, privindu-l pe Csoma au fost preluate și comparate orientativ, cu acelea de pe site-urile Akademiei din Budapesta și Wikipedia. În text preluările vor fi redate cursiv.

*După cum reiese din scrierea lui Bernard Le Calloc'h, care-l citează pe Samuel Hegedüs, grija ungurilor față de memoria lui Csoma este evidentă chiar din secolul al XIX-lea, prin intermediul semnalului pulicistic legat de dispariția savantului; astfel, în anul 1842, în „**Pesti Hirlap**", (**Jurnalul de Pesta**) apărea un articol intitulat „**Egy hazafi szó és egy baráti könny Kőrösi Sándor sírja fölött**", adică „**Un cuvânt patriotic și o lacrimă prietenească pe mormântul lui Kőrösi Sándor**", (vezi Alexandre Csoma de Körös dans son voyage en Asie..., Bernard Le Calloc'h, Studia Asiatica, 1/2, 2000, p. 149).*

Apoi, Academia din Ungaria i-a cerut oficial lui Th. Duka să scrie biografia lui Csoma, fapt solicitat în 1882.

Aceasta va fi întocmită în trei ani și publicată în 1885, sub numele „*Viața și textele lui **Kőrösi Csoma Sándor**".*

În amintirea biografului Duka, o conferință importantă avea să susțină Aurel Stein, în plenul Academiei de Științe a Ungariei, în 1913, intitulată: "*In memoriam Theodore Duka (1825-1908)*", prin care se punea în lumină valoarea cărții privind cunoașterea activității, vieții tibetanologului secui.

continuare în numărul următor

Florentin SMARANDACHE
(SUA)

Profesor universitar în… căminul studențesc!

Încă un paradox al acestei vacanțe active a mea: deşi sunt bursier militar, sunt cazat într-un cămin… civil!

Bursier militar cazat în cămin civil

M-am cazat la SUNYIT (Institutul Tehnologic al Universității Statului New York): clădirea B, apartamentul (*suite*, cum spun americanii) 4, camera 4.

Locuim patru inşi în acest apartament, fiecare în camera sa, dar cu o singură baie şi o toaletă.

Toți lucrăm la *Air Force Research Laboratory*, prescurtat AFRL (Laboratorul de Cercetări al Forței Aeriene). Facem naveta 13 mile, de la SUNYIT, aflat în oraşul Marcy, la oraşul Rome, unde este AFRL.

Marcy, un oraş de vreo 10.000 de locuitori, este situat între oraşele Rome şi Utica (unde se află reşedința Comitatului Oneida), iar numele său vine de la cel al politicianului american William Learned Marcy (1786-1857), care a fost senator al SUA, guvernator al statului federal New York, apoi ministru de Război şi ministru de Externe (*US Secretary of War*, respectiv *US Secretary of State* - în terminologia americană).

Florentin Smarandache - cu pălărie și cercel

A trebuit să aduc de-acasă cearşaf de pat şi față de pernă, pentru că în dormitor nu erau. Dar pernă şi pătură nu am luat, aşa că dorm pe o jumătate de cearceaf şi cu cealaltă jumătate mă acopăr! O să mă duc la W*almart* (corporație publică americană care deține un lanț de magazine cu prețuri reduse şi un lanț de depozite-magazin), ca să-mi iau o pătură.

09.06.2009

Am schimbat maşina închiriată în Syracuse pe alta mai ieftină (cam 41 $ pe zi, pentru două săptămâni): *Hyundai (Sonata)*.

Ce frumos rulează automobilul pe asfaltul oglindă al autostrăzii, ți-a mai mare dragul să fii la volan!

La început, mi-a fost atât de greu pe aceste locuri necunoscute, cu traseu neştiut, încât îmi venea… să mă-ntorc acasă!

Trai de student sărac

10.06.2009

Studiez intens, citesc, cercetez. Trebuie să produc nişte rezultate. Învăț ca acum 30-34 de ani, când eram student.

Viteza maximă pe autostrăzile de pe-aici (I-49, I-90 etc.), din statul federal New York, este de 65 MPH (*miles per hour*, prescurtată şi cu notația *m.p.h.* - mile pe oră; este unitatea americană de viteză pentru automobile, fiind vorba despre mila terestră, care are 1,609 km, deci 65 m.p.h. = 104,58 km/h). În statele federale sudice Arizona, New Mexico, limita de viteză este de 75 MPH (120,68 km/h).

12.06.2009

Ni se face instructajul de „Protecția Muncii”. Apoi, cel de „Securitatea Informației” - este vorba de protejarea secretului în rețeaua de calculatoare cu care lucrăm.

Zilele trec greu… M-am dezobişnuit să lucrez mereu 7-8 ore la… birou.

Dar, mă omoară singurătatea! Când mă întorc de la lucru, în cameră, unde n-am cu cine scoate o vorbă, îmi vine să înnebunesc…

Mă forțez să scriu, să citesc. Redactez articole, pagini de carte, dar… mi-au ieşit pe nas. Încep să mă satur!

13.06.2009

E sâmbătă şi am fost în Utica, la *Walmart*, ca să-mi cumpăr o păturică subțire (10 $), o lingură şi un cuțit (dar, n-am avut încotro, a trebuit să iau câte un pachet de patru bucăți, din fiecare - 1 $+1 $).

Trebuie să-mi umplu timpul cu ceva, altfel, mor de urât!

Ploi și singurătate

Plouă des vara în statul New York, dar e verdeață şi e frumos în campusul din SUNYIT Marcy, de parcă aş fi în stațiune!

Ce bine că statul New York nu mă obligă să fac asigurare la maşina închiriată, cum se cere în statul meu, New Mexico!

Când obosesc intelectual, o iau pe jos, uneori desculț - contactul direct cu natura -, prin campus. E frumos: umbră, copaci înalți, bănci, terenuri de sport.

Cel mai urât îmi e când mă întorc acasă, în camera îngustă, studențească, unde nu m-aşteaptă nimeni şi stau singur, n-am cu cine scoate o vorbă…

Altfel, lucrurile ar merge bine. Am conectare la Internet (la lucru, dar şi în dormitor - aceasta merge însă mai anevoios, mă întrerupe…).

Ce bine-i la volanul unei maşini noi!... Nici nu se aude motorul. Asfaltul străzilor e lin ca gheața, nu cu gropi, ca-n România!

Studiez de zor fuziunea informațiilor, urmărirea traiectoriei (*target tracking* - la asta cam scârțâi…

17.06.2009

Fără televizor, mor de plictiseală! Noroc cu *laptop*-ul, mă uit pe *hulu.com* la filme… De exemplu, „Secretul Carlitei”. Dar, conectarea e slabă şi se întrerupe!

Plouă aproape zilnic. Mă prevenise dr. Mark Oxley, când am fost invitat în Dayton, statul federal Ohio, ca să fac o prezentare a Teoriei Dezert-Smarandache (TDSm) în fața cercetătorilor, profesorilor şi militarilor din Baza Aeriană „Wright-Patterson”, pe 1 Mai 2009.

Florentin Smarandache-cowboy

Vineri, 11 martie 2011, în cadrul celei de-a X-a ediții a Târgului de carte Gaudeamus, în foaierul Teatrului Național "Marin Sorescu" din Craiova a avut loc lansarea cărților de proză scurtă "*Îmi imaginez și îmi amintesc*" și "*Imperfecțiuni provizorii*", cărți semnate de scriitoarea Mariana Brăescu. Moderator și prezentator al evenimentului cultural a fost Teodora Mândru, editor coordonator al Asociației Române pentru Patrimoniu.

Cu acest prilej, au fost rostite *in memoriam* logosuri despre opera literară a renumitului scriitor Artur Silvestri și au fost oferite gratuit participanților la manifestare cărți ale autorului, apărute sub îngrijirea Marianei Brăescu Silvestri.

La acest grandios eveniment au participat, ca invitați, N.N. Negulescu, directorul revistei "Constelații diamantine" și Doina Drăguț, redactor-șef al aceleiași reviste.

Teodora Mândru (editor coordonator ARP) - prezentând cărțile Marianei Brăescu

Teodora Mândru și N.N. Negulescu

Doina Drăguț, N.N. Negulescu și Teodora Mândru

În prim plan: N.N. Negulescu și Doina Drăguț

Daniela SITAR-TĂUT
(Bratislava)

Horia Bădescu - poet al tăcerii

Cartea de vizită a omului de cultură Horia Bădescu este luxuriantă. Poet, prozator, eseist, jurnalist, doctor în filologie, laureat al Premiului Academiei Române şi al Premiului European de poezie francofonă „Leopold Sedar Sengor”, membru de onoare al Academiei Francofone şi al Uniunii Poeților Francofoni, scriitor tradus în Bulgaria, Macedonia, Spania, Vietnam, echinoxist fondator, director al ICR Paris vreme de câțiva ani, scriitorul publică în Franța şi Belgia volume care se tipăresc ulterior şi în limba română. Recenta apariție editorială, din cadrul colecției de autor „*Scriitori la ei acasă*” (Dacia XXI, 2010), ***Vei trăi cât cuvintele tale*** constituie o reluare a poemelor franceze din tomurile ***Un jour entier*** (Ed. l’Arbre ŕ paroles, 2006) şi ***Miradors de l’abîme*** (2008). La fel ca în volumul precedent, ***Pielea îngerului*** (Limes, 2007) notele redundante sunt moartea şi aprehensiunea acesteia, viziunile escatologice, bioticul, nocturnul, teroarea temporalității erodante, sentimentul caducității ființei şi, întocmai ca în cazul lui Lucian Blaga, o atitudine de reverență, adulatorie aproape în fața tăcerii. Deşi lumina este unul dintre laitmotivele textelor, ea nu e una apolinică, iar diurnul - regresiv, cedează, ascendent, tot mai mult teren întunericului, echivalat deseori „*marii treceri*”. Tonalitatea generală este mai puțin elegiacă, cât nihilistă, resemnată. Poetul - rațional, nu se lasă antrenat în poleite zboruri icareşti, adolescentine, ci inventariază un itinerar biotic deconcertant, pesimist. Plictisul, monotonia sunt datorate în mare parte conştientizării futilităților acționale, scenariilor repetitive ale vieții/istoriei în care asistăm la o imensă zbatere pe loc sapențială generată de preaplinul unui déjá-connu. Scriitorul devine acum un gardian al „*miradoarelor abisului*”. Construcția, oximoronică aproape, denunță profunzimea văzului celui ce reuşeşte sa pătrundă chirurgical, în hăuri ale absconsului, impalpabile, căutând cu acribie începutul/sfârşitul. Foarte multe din creații constituie arte poetice. Laconismul liric, ce sintetizează destinul unui sine cerebral, solitar, introvertit, repetițiile obsesive, anaforice, suita de interogații şi dubitații gnomice, cadența lexemelor simple, expresive, recrutate din vocabularul de bază, metaforele sangvine - definiții ale unui ego scindat între identitate şi ipseitate, tentația recuperării unei temporalități benefice, protectoare, cu iz patriarhal, imaginarul restrictiv, constant sunt mărci recognoscibile ale stilului lui Horia Bădescu.

Titlul volumului, ***Vei trăi cât cuvintele tale***, stabileşte sentențios o simbioză între biografia scripturală şi cea concretă, reală, astfel încât instrumentarul liric poate deveni sau nu - un adjuvant al survolării perisabilității umane. Logos şi bios ajung complementare, într-un binom unificator al Ființei. Sugestia conținută de titlu este amplificată/anihilată de moto-ul adversativ: „*dar vei muri înaintea tăcerilor*”. Textul se înfățişează deseori ca un Ianus, dual, obligând lectorul, în special prin utilizarea unui „tu” generic, universal/uniformizant, să descopere el simbolul camuflat în jonglerii cognitive. ***O zi*** se află în deschiderea celui dintâi volum. Repetarea simetrică, de trei ori a sintagmei-titlu apare ca o doleanța basmică ce se vrea împlinită. Cadoul dorit este unul celebrator, o zi personală, „*doar a ta*”, similară aniversării. Setea avidă de posesie ia forma unei avariții temporale, a unui rapt prin care insul speră să încremenească, egotist şi rapace, doar pentru el, cronologia unei zile. ***Erai locuitor*** constituie o poezie a repudierii, excluziunii, a prea-târziului, a desincronizărilor anacronice. Exilatului detaşat de o alteritate ostilă, căruia-i sunt refuzate notele definitorii: *tăcerea, vorbirea, viața* se lamentează, printr-o şarjă interogativă, încercând să descopere momentul pierderii lor. Prezentul dilematic va fi succedat nihilist, de proiecția unui viitor vacumat, al uitării totale. Sentimentul devorant al dezintegrării de eul teluric/empiric, al îndepărtării de identitate, amneziile voluntare, sporadice suscită sinelui dubii asupra identității, a interiorității spirituale, datorată interstițiilor fluctuante ale aducerii-aminte. Zbaterea pe loc, repetitivitatea situațiilor relevă monotonia existenței, sistând propensiunile revolute. Discursul laconic, interiorizat proclamă în textul ***N-ai să-ți vezi*** limitele constrictoare ale umanului, expulzat din fortul inexpugnabil al cunoaşterii de sine. Redusă la motivul privirii - reptiliene, ce-şi camuflează esența atât sinelui, cât şi celorlalți, ființa se ascunde cochiliar prin văz. Sentimentul devorant al zădărniciei şi reluarea ideii referitoare la deriziunea cunoaşterii în planul real, percepută ca un rezid inutil sunt prezente şi în ***Strigăte de copii***. Cenuşiul unei existențe terne, fade apropie textul de bacovianism. ***Ninge-acolo şi acum***, text circular în care titlul este reluat în forma inversată şi în exit-ul liric oferă zăpezii simbolul durabilității beatnice, într-un topos patriarhal, agățat într-o temporalitate încremenită. Motivul aşteptării aminteşte, prin neconcretizarea expectanțelor de piesa lui Samuel Beckett, ***En attendand Godot***.

Cântecul deține atribute orfice, iar geneza zicerii conduce înspre un dezgheț sufletesc, o sensibilizare a umanului: „*Pentru prima dată/ lumea stătea-n/ ascultare.*” (***Stătea lângă fereastră***). Viziunile suprarealist-expresioniste din ***Cu fără-demâinile lor*** debutează cu tatonări tactile ale existenței, o confrerie a obiectelor ce vor să certifice veridicitatea vieții umane, care le condiționa, fie şi prin proiecția ei impalpabilă, umbra, propriul trai. Ființa racordată la ritmurile mişcării de rotație este ***De pretutindeni şi de nicăieri***, iar străinul peregrin prin natură se simte diminuat. Micşorarea luminii diurne antrenează implacabil, swiftian, regresia erodantă a sinelui: „*Ziua scade-n ea însăşi,/ tu de asemenea*”. Masa, cuvânt redundant în economia lirică, este atât un loc de reflecție, cât şi element al recuzitei scripturale. Tripticul „*masa bătrână*”- „*tăcerea*” - „*pâinea*” denunță o devorantă poetică a solitudinii. Jogleriile cronologice ale lui ***Altădată şi acum*** concentrează un itinerar al devenirii. Tăcerea expresivă de *jadis* este înlocuită acum de lexeme născute „*din uitare*”. Implacabila cadu-

citate umană, dubiile asupra existenței vreunui viitor, bilanțul contabilizator al vieții de până acum, satisfăcător trăite, sindromul excluderii, haosul și cecitatea clipei, acceptarea fatumului, anihilarea aspirațiilor atotcuprinderii prin rezultante simbolice ale deriziunii și insignifianței (***Lumea e-a ta***) sunt ideile promovate în primul volum.

Miradoarele abisului pun accentul asupra actului de creație, iar eul liric pare un Cerber al bolgiilor solitare. Voiajul mnemotehnic în hrube anterioare genezei amplifică singurătatea sinelui. Repetarea scenariilor biotice, acceptul acestei redundante uniformizări terestre se poate suporta, descurajant, doar prin asumarea vieții. ***Ți-a fost dăruită lumea*** implică un pact mefistofelic, deoarece viața are propriu-i ghidaj, iar eul liric va fi prizonier al Thanatosului. Sângele pare a deveni elementul de atestare, agentul ce delimitează coordonatele ontologicului, dar și pecetea sacrificială a damnatului. ***A tăcea***/ *înseamnă a spune totul*, este de părere poetul care cultivând un chiasm parțial, relevă și amendează inconsistența verbozității, prin note explicitante: *„A spune totul/ înseamnă a nu spune nimic.”* Viața pare o târâre șonticăită, ciclică prin lume de la stadiul infantil la senectute. Insul fatalist, resemnat nu mai e stăpân nici măcar al propriului destin scriptural, abandonându-se abuliei. Constatarea ***E vreme urâtă*** nu angrenează decepții meteosensibile, ba din contră, aclamă faptul că nu e imun la manifestările vremii, că, așadar, încă simte, încă trăiește. Din punctul de vedere al lui Horia Bădescu, cuvintele au parte de un destin similar celui uman, își urmează progresiv devenirea, silențios fiind, pe rând, *„cărări ale vieții/ spre moarte”*, *„copii ai tăcerii/ care-și învață limba/ murind”*. ***Acest poem***, ultimul, care încheie ciclul, narcisiac și autoreflexiv, se emancipează de sub tutela creatorului, devine străin maestrului de altădată, ajungând o entitate voiajoare, ce-și află independent raisonneur-ii.

Adriana YAMANE
(Japonia)

Paseran și Seara

<>*<>*<>*<>*<>*<>*<>

Paseran și Seara locuiau într-o cabană construită chiar la marginea pădurii, pe malul unui lac înconjurat de irişi. Părinții lor aveau acasă un atelier în care intrau ca să lucreze. Lucrul lor se numea „art”.

Seara, șatenă, cu codițe și pistrui minusculi, aducând pe undeva cu un roi de stele, veșnic cu o carte în mână, era îndrăgostită de rochia de catifea albastru-indigo pe care i-o adusese tăticul din călătoriile lui de peste mări și țări. Paseran, un copil care nu rostea prea multe cuvinte, avea o claie de păr ciufulit și un năsuc care promitea să ia cu vârsta forme acviline. Dorința lui cea mai puternică era să zboare, să simtă cerul cât mai aproape. De la mămica știa că în ziua în care a venit pe lume, o pasăre mare se oprise la fereastra camerei în care dormeau, lovise cu ciocul în fereastră, și lăsase pe pervaz o crenguță înflorită dintr-un copac necunoscut. Creanga a stat verde o zi, două, o lună, un an... și cinci ani mai tarziu era la fel de proaspătă ca în prima zi. Părinții l-au numit, de aceea, Paseran, puiul păsării.

Cei doi copii priveau în dimineața aceasta de primăvară la o casă albă și rotundă, despre care nimeni nu știa când apăruse în Poiana Pădurii. Totul era la fel ca ieri, însă ceva - încă nedefinit - era schimbat; și totul începuse de la un melc care s-a lăsat convins să iasă din cochilie ca să meargă după apă.

Un fluture purpuriu părea să danseze deasupra irişilor, iar Paseran o lua la fugă după el cu fața luminată de un zâmbet fericit. Seara îl urma și în timp ce alerga simți că se petrece ceva nou, ceva ce încă nu mai auzise vreodată în Poiana Pădurii: toate vietățile șopteau, vorbeau cu glasuri mici, cu glasuri dulci, ca niște clopoței de cristal. *„Paseran, auzi? Vorbeşte padurea!”* exclamă fata, și băiețelul dădu din cap, legând primele cuvinte din viața lui: *„Da, știu”*.

<>*<>*<>*<>*<>*<>*<>

Fluturașul nu mai era de găsit, în schimb irişii se legănau în bătaia vântului, cântând un cântec care aducea a ghicitoare: *„Cine știe, cine oare, este fluture sau floare?”* . Seara uită, ca orice copil, că a sta de vorbă cu natura nu este tocmai acceptabil în Lumea Mare, și încerca în minte diverse răspunsuri la ghicitoare. *„Mm... oare floarea s-a transformat în fluture sau fluturele s-a transformat în floare?”*

Povești din Lumea Mică

Cu cât gândeai mai mult, cu atât era mai greu de găsit răspunsul... în schimb dacă ascultai atent la ce spune rândunica ascunsă în piept, cea care mereu vorbește despre libertate, răspunsul devenea clar: *„Știu răspunsul! E o floare, care vrea - și vrea! - să zboare!”* Sub ochii încântați ai copiilor, irişii, transformați în fluturi violeți, se ridicară către bolta albastră și apoi se așternură în zbor gingaș înapoi, acolo de unde au plecat. *„Paseran, nimeni n-o să ne creadă dacă spunem ce am vazut”*, zise fetița în timp ce se îndreptau către casă, și luă atunci în gând hotărârea de a scrie totul în jurnalul ei cu coperți și pagini albe. Ca să nu uite.

<>*<>*<>*<>*<>*<>*<>

Trecuse de miezul nopții. Mama intră în camera cea mică, înveli și sărută copiii adormiți și luă caietul căzut lângă patul fetiței. Pe măsură ce citea, pe chipul ei se așternea un zâmbet plin de încântare și, intrând în atelierul unde tătăl picta un lac cu irişi, îşi îmbrățișă soțul. *„Artă pură... astăzi, copiii noștri au trăit o zi cu artă adevărată, artă vie. Ai avut mare dreptate când ai zis să ne mutăm aici. În locurile aglomerate, oamenii aproape că nu mai pot trăi viața ca miracolul care trebuie ea sa fie”*.

<>*<>*<>*<>*<>*<>*<>

Noaptea... dacă ar fi intrat cineva în atelier, ar fi văzut cum la lumina stelelor, irişi transformați în fluturi grațioși, cu aripi mari, brumate, albastre ca albastrul schimbător de Voroneț, se ridică din pictura tatălui ca să se așeze în formă de inimă pe caietul cu coperte și cu pagini albe ca zăpada. Totul doarme. Doar Iris, zâna cu ochi violeți, are grijă ca visele copiilor să fie frumoase și să se împlinească.

<>*<>*<>*<>*<>*<>

Anton VASILE

continuare din numărul trecut

De ce nu..., de ce nu acum?!..

Ți-ai putea imagina propria-ți moarte? Imaginează-ți-o! Vezi cortegiul! Intră un pic în suprarealism. Privește-te! Spune ce simți când te vezi în coșciug? E cutremurător, nu-i așa?! Iisus a spus că trebuie să mori ca să te naști din nou. Ca să te naști din nou trebuie măcar să-ți vizualizezi moartea. Asta poți s-o faci și tu, bătrâne! Sau ți-e teamă și de cuvântul moarte. Sfârșitul vieții poate fi începutul ei. Nu nașterea e cel mai important eveniment, ci renașterea.

Oare, în decursul vieții, nu ai întâlnit un moment, când în fața ta scria «drum înfundat». Sunt sigur că pe parcursul vieții ai avut un moment când n-ai mai vrut să trăiești. Toți oamenii trec printr-o asemenea cumpănă. Ai depășit momentul de vreme ce trăiești. Dar, sunt sigur că ți-ai pus în mod serios problema non-existenței. Când nu mai găsești motive să trăiești, când vezi în față doar neantul, când devii cadavrul viu. Oare nu te-au încercat niciodată gânduri de moarte?!"

„Mă încercaseră, firește!"

„Ei, vezi? Am avut dreptate. Unii s-au sinucis pentru te miri ce. Proful meu de mate din clasele V-VIII era îndrăgostit de o colegă. Făcuse o obsesie pentru ea, cum fac bărbații, care cred că aceea e unica, că nu mai există o alta pe Terra. Fără tine nu pot trăi, nu pot trăi defel, își clama dragostea Beethoven. Marele muzician a supraviețuit. Proful de mate n-a suportat să fie respins de cea mai iubită dintre pământene. N-a mai putut trăi defel. A luat o doză de verde de Paris. L-am găsit în clasă, căzut jos, cu spume la gură. Uitasem ceva în bancă... A fost ultima lui oră. Ce-ar fi să numesc poemul, *Ultima oră?!*

Ți-e teamă de moarte? Îți este frică de întâlnirea cu cea mai iubită ființă? Ți-e teamă de judecata ei? Închipuie-ți că ai ști că asta e ultima ta zi, ultima ta oră, ultima ta clipă din viață. Ce-ai face? Ai fuma ultima țigară. Ai mânca ceva bucate alese. Ai bea ceva. Sau ai scrie, ca mine, un ultim poem?

Pentru mine, poate-i un blestem. Un blestem îndreptat împotriva tatei, pe care trebuie să-l împlinesc eu. Sau poate e împlinirea karmei! Ori o genă a vreunui strămoș a fost activată în inconștientul meu. Poate întâmplare nefastă a unui străbun, ce mi-a fost transmisă ereditar, peste generații, o repet eu. A căzut măgăreața pe mine. A sosit momentul să plec. Ce pot eu să fac, dacă așa mi-a fost programat destinul? Pot eu să-l schimb? Sau poate e determinismul speciei: autoreglarea la nivelul speciei umane. Se nasc prea mulți. Nu ne mai încape Pământul. S-au înmulțit fagutiștii și lebedele, cum spune, în argoul lui, amicul meu, Bebe Nebunu. Inconștientul colectiv lucrează. Unii se sinucid. Și poate inconștientul colectiv m-a ales pe mine. Poate eu sunt alesul. Dar, pentru echilibrul speciei e prea puțin!

De aceea, specia cere mai multe suflete. Ne năștem, totuși, prea mulți! Cu toate că numărul accidentelor auto și aeriene au crescut, cu toate că vin cataclisme, tsunami, încălzire globală, războaie, revoluții, terorism și alte pericole de moarte colectivă ne pândesc, noi continuăm să creștem în progresie geometrică. Suntem deja 7 miliarde. Și Pământul poate ține maxim 40 de miliarde. Specia umană trebuie să-și păstreze anumite limite, dacă vrea ca leagănul să nu-i fie mormânt. Și mai ales, trebuie să renască.

Malthus a prevăzut consecințele înmulțirii necontrolate. Ar trebui să ne grăbim să colonizăm Luna, Marte. Grecii au făcut din colonizare un succes în antichitate. Poate e nevoie de un control mai sever al nașterilor. Românii adevărați au emigrat. Pe meleagurile mioritice se înmulțește tot mai mult, pegra..."

A început să tușească. N-am reușit să înțeleg, care pegră se înmulțește prea mult.

„...o să ne copleșească, o să ne domine! Nu știu..., ce trebuie făcut! Ce știu, în aceste moment, este că vreau să scriu un poem! Un ultim poem. Am să-l numesc... oare, ce-ar fi să-i zic: *Moartea mea este învierea mea*.

Se așeză precipitat pe scaun, în fața laptop-ului, gata să scrie.

„Sau, mai bine îl numesc *Punctul omega!* Prea filosofic! Ori *Cântecul lebedei?!* Nu! E prea livresc. Mai bine-i spun, simplu, *Ultimul poem*. E prea banal... Sau *Farmec și venin?!* Ah, e prea romantic-eminescian. S-ar spune că l-am compilat pe Eminescu. Care a fost ultima poezie al lui Eminescu? A, da, mi se pare Kamadeva. La moarte, Eminescu s-a unit cu zeul indian, s-a prins în dansul lui Shiva. Mare înțelepciune a revărsat peste plaiurile mioritice. Dar, o hahaleră l-a numit cadavrul din debara. Ce mai suntem noi, românii, dacă Eminescu e cadavrul din debara? Niște patibulari!... patibulari!..., patibulari!..

Sorin X sau Y a rămas tăcut, parcă în transă, circa un minut. Sau poate într-o pioasă reculegere. Cu fruntea lui înaltă, spriji-nită în podul palmei. Ca într-o rugă mută, îi vedeam doar buzele, murmurând ceva fără sunet.

„Sau mai bine, zise el aproape strigând, love-and-hate. Că tot ne-am barbarizat limba. Da, asta vreau, o combinație de dragoste și ură. Ca o explozie nucleară, cu unda de șoc devastatoare, cu explozia luminoasă orbitoare, cu radiația penetrantă... ucigătoare.

O undă de șoc îmi trebuie acum! Asta... îmi poate da inspirație. Da, am găsit! Muzică hard. O muzică, care să-mi pătrundă în inconștient să mă ducă în abisul lui, să-mi extragă toată forța instinctual-creativă și poemul să explodeze ca o bombă nucleară. Sau ca un vulcan. O cometă devastatoare. Ca fenomenul Tungus. Asta e creația! Răvășitoare! Devastatoare! Novatoare! Spontană! Un adevărat creative writing.

Am inițiat acest experiment literar la limita vieții. Să intru în starea de transă și să văd iluminarea. Să văd spiritul ca o explozie de lumină solară. Ar fi fost bună o muză. Dar eu nu am o muză, cum aveau anticii. De ce musai muza trebuie să fie o feminină? Nu știu ce inspirație au găsit vechii elini în femeie. Eu nu găsesc nici o emoție. Bănuiesc că pe vremea aceea grecii erau mai emotivi în fața femeilor. De aceea erau atrași mai mult de bărbați. Cu excepția lui Socrate. El tânjea după femei. Din acest motiv, i-a respins ironic avansurile frumosului Alcibiade. Erau bune doar pentru common sense-ul grecesc. Nu și pentru înțelept.

Încă n-am o muză. Dar voi avea una. Da! Ha! ha! ha! Una bună de tot..., totală, la femme fatale, cum spun francezii. Ha!... ha!... ha!..., una beton. Pe Melpomene, cea care cântă și plânge. ...Stai, să-mi aprind mai întâi o Amanita muscaria! Și asta ar putea fi..., mortală!...

Am să pun o melodie! O melodie care să mă inspire. Da, cred că muzica psihedelică e sugestivă. Te duce în abis. Sau te înalță la cer. Asta vreau! Două trăiri extreme, concomitent, din Groapa Mariane în vârful Himalaia. O triere de agonie și extaz. Asta numai muzica psihedelică mi-o poate induce.

Mișcarea psihedelică a apărut odată cu revoluția sexuală. Cu mișcarea hippy - flower-power, cu emanciparea femeii și pornografia. Emanciparea femeii? Adică ce-a făcut femeia emancipată? A copiat bărbatul. Ce Dumnezeu au femeile astea? Nu pot să fie ele însele. Vor

neapărat să fie ca masculii. Adler a intuit bine! Sexul frumos suferă de complexul de inferioritate. Le lipseşte acel ceva, care-l au bărbații. Şi vor şi ele. Ha... ha!... ha!... Emanciparea femeii a însemnat demitizarea iubirii - reducerea sentimentului la sex. Vor să fie raționale ca masculii. Nu realizează că iubirea e superioară rațiunii! Sau poate vor să fie una cu bărbații! Ca oamenii să revină la ființa aceea primordială de care vorbea Platon - androginul! Dracu ştie, care va fi următorul pas al evoluției omului. Teilhard de Chardin nu ne-a spus.

Ce ştiu, ştiu! Nu mai există iubire. Femeia şi-a abandonat misiunea nobilă. S-a lăsat iarăşi păcălită de mascul, care a atras-o în capcana sexuală. Revoluția sexuală a adus şi revelația morții. Mişcarea psihedelică a adus-o în atenție. Să-l caut pe Stanislav Grof? Ultima călătorie. E prea SF, adică prea mistic. Mai bine muzica psihedelică. Te pătrunde până în adâncuri...

Să caut în raft! Da, uite, King Crimson uite aici albumul, *In the Court of the Crimson King.* Underground, nu! Trebuie să ascult piesa până nu mor. Face parte din nemuritoare... Ascultă! *Regele nebun*. Sau poate *Epitaph !* Da. E colosal, ultimul poem, am să-l numesc *Epitaf*. Epitaful vieții mele.

Nu vreau preoți la înmormântarea mea. Doar muzica lor! Chiar aşa am să-i spun poemului: *Un epitaf pentru Sorin X*... Un apus de soare. Un sfârşit de lume. The end! Simt deja chemarea morții. E o atracție fatală.

Sau, mai bine, ascult *Yes.* Vocea lui Jon Anderson şi geniul de la claviaturi, Rick Wakeman, cu albumul *Going for the One* din 1977. Ce-ar fi să-i spun, poemului, *Mergând spre unicul*?! Toți mergem spre unicul... aşezământ de pe pământ. Vado more! Nu-s paranormal, dar văd adânc în viitor. Am să-mi intitulez poemul, *Văd adânc în viitor!*

Sau nu! Mai bine să încerc *Genesis!* Da, *The Lamb Lies Down on Broadway.* Se potriveşte mai bine cu starea mea. Călătoria unui tânăr în parareal. Să călătoresc în parareal, dar sunt prins în cuşcă. Adică, sunt prins în existență. Am să-i spun poemului, *Prins în cuşcă*. Dar oare moartea nu e o călătorie în parareal?

Aş fi preferat *Pink Floyd* pentru versurile lor filozofice din albumul *Wish You Were Here*, dar *Genesis* răspunde, mai adecvat, aspirațiilor mele.

Experimentul meu metafizic-literar trebuie să fie o reuşită. Şi va fi o reuşită. Am zis! Dar pentru asta am nevoie să-mi induc transa! Îmi trebuie o excitație puternică. O emoție violentă! Un fisting! Da, un fisting! Nu, genul cioc de rață! Durere şi plăcere suportabilă. Un fel de romantism desuet. Eu vreau şocul morții: fisting cu ştreangul de gât! Strâns, în chiar momentul orgasmului. Să-mi iasă ochii din cap! Să-mi ajungă sufletul la gură! Şi deodată să văd... Ah, da, iluminarea! O angoasă paroxistică. Fulminantă! Doamne, e fantastic. Asta da creativitate: să înşeli moartea în ultimul moment.

E ca o nouă naştere sau o renaştere. La fel ca fătul care se luptă să treacă prin tunelul timpului, să tranziteze blak hole, să treacă de la starea de imponderabilitate, anaerobă, la ponderabilitate, aerobă.

M-apucă amețeala de la Amita asta, mai bine o arunc..., mă face pasiv. E mai mult sedativă decât excitantă. Am nevoie să ating extazul! Fără ritualuri. Brusc! Şocant! Deodată!

Am nevoie de ceva mai puternic, fir-ar să fie! Nu-mi vine inspirația. Ia să văd *Van Der Graaf Generator*, ce efect are? E colosală muzica lor. Am aici albumul *Pawn Hearts*, din 1971. Simt, deja, un vertij în creier. S-o mai ascult odată! Ultima dată!... Parcă mă văd killer. Cum e să fii, de pildă, propriul tău killer? Să-ți iei viața şi să asişti la propria ta înmormântare! S-o văd pe mama cum plânge, pe tata nebărbierit... Voi cere să-mi pună muzica lor.

Chiar aşa am să-i spun poemului acesta afurisit: *Sorin, un killer pentru sine*. Ce zici? Sună bine?! Nu, sună aiurea! Nu-mi place! Nu, nu pot să-i ascult până la capăt, prea sunt morbizi-scabroşi.

Mai bine *The doors.* Jim Morrison e superb cu exhibiționismul lui erotic, la limita riscului. Cred că un ultim auto-erotism nu strică. Chiar aşa am să numesc poemul: *Ultima iubire*. Un adio sau mai bine, un fisting... O să-mi lepăd sămânța ca spânzurații. Aici, pe parchetul mamei.

Uite piesa cea mai bună, *The end*. E ciudat..., iubesc..., iubesc..., iubesc..., acest sfârşit, ah, wow!... Ce eliberare!..., am stropit parchetul mamei..., Baah! Ultima iubire e o stropeală cam subțire... Caraghioasă e iubirea.

Tânjesc după o blak hole. Sau blondă! Bebe Nebunu voia să-mi aducă o profesionistă. O oafă, după expresia lui favorită. L-am refuzat. Sufletul meu tânjeşte după altceva. Ceva mortal! O călătorie inițiatică, o separație de existența de până acum, o întoarcere din iad în rai. Sau din rai în iad.

Să trăiesc Visul şi Abisul iubirii. Visul şi Abisul morții. O mare şi insuportabilă suferință..., teroarea...,chinul atroce. I-aş spune suferința nemurii. Ca Orfeu, care a căutat-o pe Euridice în infern. Sau Dante, pe Beatrice. Infernul e o întoarcere în arhetip. Călătoria asta mă va ucide sau mă va zeifica. Voi fi Zeul la care se închină vestala. Sau nimic! Nu poți cunoaşte raiul dacă nu ai trecut prin infern.

Colosal seamănă vaginul cu un o blak hole. Cu un mormânt. E un infern. E chiar infernul. Infernul e totdeauna jos, în subteran. Într-un anume sens, femeia e infernul. Toți bărbații îşi înmormântează acolo ce au ei mai sfânt... Eu pe parchetul mamei...

Săracii spermatozoizi! Privesc la ei cu milă. Nişte DVD-uri vii. Patru sute de mii de DVD-uri-clone se zbat acolo jos să supraviețuiască. Am ucis patru sute de mii de posibili humanoizi. Câtă risipă de informație umană! Câte DVD-uri distruse! Aş putea umple Galaxia într-un mileniu. Şi chiar Universul, într-un milion de ani.

Mă uimeşte testiculul! Cât de performant este! Nici un calculator nu are un program atât de performant de clone. Câte copii pline cu informații despre mine o să moară. Strivite acum sub piciorul meu.

E ruşinos să te masturbezi! Toți o fac. Până şi-un ministru s-a iubit cu domnişoara Manuela. Pe video-chat. Să vadă țara întreagă ce minuni face un ministru, pe sub mână. Toți o fac cu Manuela. Nimeni nu recunoaşte. În absența femeii ce minunată e domnişoara asta!

Să nu calc pe ei! Sunt totuşi ființe vii. Totuşi vor muri. O moarte groaznică. Să moară din lipsă de energie. Îi văd cum se zbat disperați acolo jos. Se zbat, se mişcă, caută cu disperare cetatea... Se vor usca. Ca pe pijamale, când mă trezeam dimineața, ud de poluții. Făceam hărți. E un mister visul erotic. Mai sublim decât actul sexual real.

Au multă energie micuții. Dacă pot să supraviețuiască în apa caldă, apropiată de temperatura corpului, încă vreo şapte ore. Probabil, aşa au rămas gravide fecioarele antichității. Au făcut ablațiuni, după bărbați...

Dar şi vaginul pe cei mai mulți îi ucide. Doar unul singur, maxim doi au şansa de a ajunge triumfători în cetate să-şi combine genele cu ale ovulului. Cel mai viril, mai plin de energie, ar zice Darwin. Aiurea! Am văzut destui bicisnici. Avortoni! De parcă ar fi provenit din spermatozoizi răpciugoşi, precum calul lui Arap alb. Nu cel mai dotat are şansa supraviețuirii, ci acela acceptat de ovul. Aşa se explică că unele familii au numai fete? Şi altele numai băieți? Sau cum de se nasc atâția avortoni? Şi rămân, astfel, toată viața. Poate i-a conceput la beție sau sub influența drogului. Se nasc tot mai multe rebuturi umane.

Ce bine ar fi să pot păstra un spermatozoid pentru veşnicie! Viitorii geneticieni m-ar putea reconstitui. Există bănci de spermă. Da, uite nu m-am gândit să las o urmă pentru viitor. Un mic DVD. O copie despre mine, într-o cutiuță mică pe care să scrie *Sorin - ultimul spermatozoid*. Ar fi chiar un titlu sublim pentru ultimul meu poem.

Că, de-altfel, ce suntem? Nişte spermatozoizi, care ne angajăm în cursa vieții, la fel ca ei. Şi câți mor?! Câți abandonează cursa?!...”

continuare în numărul viitor

Slavomir ALMĂJAN
(Canada)

Poetul și marea...

***

Ființa privirii de sus

De ce m-aş aventura într-o dezbatere asupra sunetului şi a culorii cu cineva care nici nu vede şi nici nu aude? Acest surd şi orb se poate lansa într-o nebunie retorică încercând să convingă restul lumii că atât sunetul cât şi culoarea sunt doar nişte mituri.

Meditația în liniște s-a dovedit pentru mine, de fiecare dată, a fi pajiștea unei odihne revelatoare. Este un fel de libertate manifestată în puterea tăcerii față de lume. Și nu mă gândesc la o izolare monahală, într-un schit undeva în pustietate... Există un fel de putere a tăcerii față de lume și aceasta nu vine în contradicție cu marea trimitere înspre propovăduirea Evangheliei în lume! Implicațiile acestei tăceri sunt profunde. Cred, și Cuvântul este de partea mea, că nașterea noastră din nou este o schimbare de miez și implicit o schimbare de perspectivă. Prin aceasta, „leacul de ochi” cel binecuvântat ne-a deschis ochii ca să vedem nu o altă realitate, ci realitatea... Mai simplu spus este vorba de recăpătarea bunului simț în relația noastră cu realitatea. Puterea tăcerii față de lume, de care am început să vorbesc, este doar o manifestare a bunului simț. De ce m-aş aventura într-o dezbatere asupra sunetului și al culorii cu cineva care nici nu vede și nici nu aude? Surdul și orbul se poate lansa într-o nebunie retorică încercând să convingă restul lumii că atât sunetul cât și culoarea sunt doar niște mituri. Și nu numai atât, dar cei care pot vedea culoarea și pot auzi sunetul sunt etichetați, marginalizați, disprețuiți... Perspectiva de care, prin harul lui Dumnezeu ne bucurăm, în mijlocul confuziei generale, în haosul certurilor de cuvinte, ne dăruiește puterea de care s-au bucurat tinerii Meșac, Șadrac și Abednego ca să putem răspunde ca și ei: *„Noi nu avem nevoie să-ți răspundem la cele de mai sus.”* (Daniel 3:16)

Tăcerea Domnului nostru în fața judecătorilor orbi și surzi este nu o dovadă a resemnării ci dovada unei perspective de nezdruncinat asupra realității care era inaccesibilă celor care îl judecau, o dovadă a puterii. De fapt, orice aventură, orice încercare a noastră de a „explica” perspectiva noastră ar fi o deșertăciune…

Dar omul firesc nu primește lucrurile Duhului lui Dumnezeu, căci, pentru el, sunt o nebunie, și nici nu le poate înțelege, pentru că trebuiesc judecate duhovnicește. (1Cor 2:14)

Lucrurile lui Dumnezeu, îndrăznesc să cred, includ și realitatea materială a existenței noastre. De fapt chiar și „observarea” lor printr-o prismă lumească duce la erori care mai târziu sunt canonizate și devin „teorii”, și după ce sunt politizate devin „științe”. Noi suntem prinși într-un astfel de mediu în peregrinarea noastră terestră. Deseori suntem provocați la a lua atitudine, suntem forțați la a ne susține credința prin a lua parte la dezbaterile nesfârșite care au loc în jurul nostru. Aici intervine puterea tăcerii... Noi nu vom putea câștiga în astfel de dezbateri pentru că menirea lor nu este aducerea adevărului la suprafață. „Adversarilor” noștri le lipsește perspectiva pe care noi o avem, pentru ei lucrurile pe care le susținem noi sunt „o nebunie”. Singura noastră armă în confruntare noastră cu nonsensul lumesc este „nebunia propovăduirii crucii”. Aceasta ne pune în poziția de „slăbiciune” în perspectiva lumii dar prin puterea Duhului este singura cale prin care „izvodirile minții” pot fi răsturnate. Propovăduirea crucii este „bună ziua!” și „la revedere” rostit provocărilor intelectuale care vin în calea noastră. Cunoaștem un om, pe paginile Scripturii, care ar fi putut strălucii în orice confruntare verbală. Dar acolo, la Aeropag, el a les „nebunia” care l-a dat jos de pe podium dar l-a urcat pe înălțimea izbânzii prin schimbarea de miez și de perspectivă în câteva suflete. Oh, sigur, Pavel a venit cu o “nebunie” și nu cu o teză!

Cât despre mine, fraților, când am venit la voi, n-am venit să vă vestesc taina lui Dumnezeu cu o vorbire sau înțelepciune strălucită. Căci n-am avut de gând să știu între voi altceva decât pe Iisus Christos și pe El răstignit. (1Cor 2:1,2)

Puterea tăcerii! O, minunata înțelepciune a lui Dumnezeu! Există putere în proclamare dar dincolo de aceasta este tăcerea la care suntem chemați... „Ce este adevărul?” a întrebat Pilat. Domnul nu a mai răspuns. Pilat nu avea ce-i trebuia pentru a pricepe și poate că întrebarea lui urmărea dor stârnirea unei dezbateri. Domnul și-a dovedit puterea tăcând... În scurtul Lui dialog cu Pilat cuvintele Domnului au fost doar proclamarea Adevărului și nu dezbaterea lui.

Cum am spus la începutul acestui articol, pentru mine meditația este prilejul unei odihne revelatoare, un fel de libertate manifestată în puterea tăcerii față de lume. Poetul din mine găsește deliciul în dincolo de cuvinte, în frumusețea care se cere rostită cu inima. Există, cred, chiar și o limbă a tăcerii, unde duhul din tine cântă pe octave cerești adevăruri pe care cuvintele noastre nu le pot cuprinde. Dar numai într-o deplină libertate, într-o tăcere față de lume. Vulpile mici ale cuvintelor mari pot strica viile sublimului. Da, proclamarea Adevărului este total la locul ei ca „bună ziua” și „la revedere” în raportul nostru cu lumea. Roadele meditațiilor noastre însă pot hrăni pe veșnicie, pot săra cu sublim această planetă a durerii, pot lumina orice peșteră a disperării. Și apoi, precum roua căzută la rădăcina ierbii, meditațiile ne duc dincolo de uscăciune, dincolo de aridul „veacului” într-o divină înfrunzire. Ele sunt briza de răcoare în arșiță, sunt locul unde, prin noi, cerul întretaie vremelnicia. Ele sunt „bine te-am găsit” pe care îl rostim veșniciei. Dumnezeu ne duce de mână, în clipele noastre adânci, de tăcere, ne duce pe brațe, ne mângâie pe creștet, ne umple desagii umblării cu poveri care vor cântării ca aurul în clipa întâlnirii cu El. Meditația este armonizarea gândurilor noastre cu inima lui Dumnezeu, este mintea suită înspre adorare până în domeniile cerești. Bibliotecile de apologetică, sistemele logicii, analizele și analogiile nu au ajuns până acolo, nici pe departe... De ce ne-am istovii în vorbiri lungi, în cercetări fără rost, în nesfârșite certuri de cuvinte. S-ar putea ca tăcerea noastră față de lumea cu deșertăciunile ei să vorbească acolo unde cuvintele nu mai au putere. Poate că o astfel de tăcere nu numai că l-a susținut pe Moise în compania oilor lui Ietro, dar i-a și înlesnit apropierea de rugul de foc de care nimeni altul nu s-a putut apropia. Cine știe câte taine s-au dezvelit în mintea celui care a fost fiul fiicei lui Faraon? Știm însă că Dumnezeu nu s-a rușinat să pună legile Lui eterne pe buzele lui Moise în vederea unei proclamări fără precedent în istoria omenirii.

Coriolan PĂUNESCU

Nebunul vânt

Alerga nebun pe strada mare,
vântul resimțit pe calde buze
și în trista și sonora lui chemare
răscolea prin miile de frunze.

El s-oprea prin vechile vitralii
sărutând timid obrazul lunii
și-amețit prin florile de dalii
dunărea răpus de dorul lumii.

Iar pe vârf de sfântă catedrală
șlefuind arama nopții ce răsună
ca un vagabond cu traista goală
sub potirul cerului s-adună.

Nevăzut ca o durere unghiulară
sau o inimă plonjând în valuri,
tot pe raze limpezi se coboară
hoinărind prin sfintele coclauri.

Și în trista și sonora lui chemare
vântul resimțit pe calde buze
alerga nebun pe strada mare
răscolind prin miile de frunze.

Acum mă treci

Să mă ridici ușor cu brațele-ți fragile
ca pe un cocor ce l-ai ucis în noapte
să reclădești eternitatea mea din zile
și să-mi înalți statui din pietre sparte.

Așează-mă pe malul lacului albastru
ca pe-un străin vânătorit de-un câine
și-ți mulțumesc că în acest dezastru
mai rătăcești prea sfânto lângă mine.

Acum mă treci în toamnă ca o vietate
ce-mi duce dorul galben înspre lună,
eu sunt poetul care pleacă din cetate
și-n zorii albi îl plângi o săptămână.

Orbecăind voi trece printre albe râuri
și pașii lunec-vor pe-agate și rubine
apoi furat de-ntunecimea din pustiuri
norocului să-i dau târziu ce se cuvine.

Apoi, să mă ridici cu brațele-ți fragile
ca pe un cocor ce l-ai ucis în noapte
să reclădește eternitatea mea din zile
și să-mi înalți statui din pietre sparte.

Negarea iernii

Nu admir nicicând sosirile zăpezii
nici misterul iernii ne-mblânzite,
nici singurătatea mea și-a străzii
sub azurul frânt al bolții infinite.

Nici de vântul întețit nu-mi pasă
când transformă totul în poeme
și aprinde focul vetrelor din casă,
căutând în ele neștiute semne.

Peste drum răsare-o biată lună
ca o pată aurie printre ramuri,
noaptea însă umbra ei s-adună
prin ninsorile ce curg în valuri.

Și în crugul vremii, enigmatic,
mă cutremur de a cerului mișcare
care piere-n geoidul singuratic
ca un punct ce se dizolvă-n mare.

Sub azurul frânt al lumii infinite
nu admir nicicând sosirile zăpezii,
nici misterul iernii ne-mblânzite,
nici singurătatea mea și-a străzii.

Aurel Dan - *Mărul*

Nu știu de unde glasul

Eu vin din universul crud iluminat de lună
ca o străveche stea din sfânta ei poveste
atunci când umbrele din turnuri se adună
să vadă-n ochi pădurea plecată fără veste.

Și cum cădeam în goluri din marea boltă
printre aștrii ce-i credeam demult prieteni
simțeam că întreaga noapte se revoltă
văzând copacii lumii dezgoliți de cetini.

Mă reîntâlneam cu fostele corole-n cale
ce răspândeau temute efluvii de lumină
și mă-ntrebam cum oare lunecam la vale
cu cerul ce mă strigă pe limba lui străină.

Nu știu de unde adâncu-i glas mă cheamă
când trupul greu pe unde lungi coboară
și cui ar trebui să dăm prin timpuri seamă
pentru eternitatea ce veșnic ne-nconjoară.

Încă mai cred că totul in sine se petrece
chiar de nu știu cum bate-n toamnă vântul
ori dacă viața asta prin vremea care trece
e doar perfidul mod de-a moșteni pământul,

Ca o străveche stea din sfânta ei poveste
eu vin din universul tainic iluminat de lună
să văd în ochi pădurea ce pleacă fără veste
atunci când umbrele din turnuri se adună.

Trecuse vremea

Mălinii noștri mai nfloreau pe dealuri,
iar tu, iubito, nu mi-ai mai dat de știre..
Trecuse vremea ca undele-i pe valuri
și așteptam zadarnic o vorbă de iubire.

Cu mâna ta, un rând ori poate două,
nu te-ai gândit din marea-ți depărtare
să-mi scrii în dimineața-n care plouă
iar tu renunți, iubito, la plimbare.

Și mă gândeam atunci că dintr-o dată
se instalau tăceri în galbenele frunze
care loveau razant în inima-mi curată
strivind cuvântul ce-mi venea pe buze.

Intr-un târziu când spicele din lanuri
se unduiau ca niște corăbii fără provă
eu te-am văzut frumoaso pe limanuri
cu înfățișarea ta de lină supernovă.

Când ne-am privit eram tot mai departe
de parcă timpul se prefăcea-n secunde
și ne vedeam copii prin cioburile sparte
dintr-o oglindă cu mărginiri rotunde.

Trecuse vremea cu undele-i pe valuri
și așteptam zadarnic cuvântul de iubire,
mălinii noștri mai înfloreau pe dealuri
iar tu, iubito, nu mi-ai mai dat de știre.

Nimic nu afli

Ai plecat iubito din marea noastră carte
deși puteam să scriem atâtea împreună,
prin litere aldyne te-aș fi-nzidit departe
sub bolta înstelată din nopțile cu lună.

Nu te-am zărit demult prin zilele furate
iar azi m-ascund ca o jivină-nsângerată
între nămeți și arbori cu crengile uscate
și urmele îți caut prin lumea de-altădată.

Eu știu că te-ai jucat în paginile albastre
cum face și pisica cu ghemul ei de lână-
eram însă tot singur în gândurile noastre
dictându-le mașinii, scriindu-le de mână.

Tu ai plecat în grabă din cărțile sculptate
și eu strigam zadarnic din inima pădurii-
dar n-ai venit în șirul semnelor schimbate
iar plumbul lor mă arde în colțurile gurii.

Sunt pagini albe când lumea nu-i iubire
când încetează viața prin vreme povestită
și mă cutremur iată și nu îmi vin în fire
când descopăr cartea prin rafturi prăfuită

Ai plecat iubito din marea noastră carte
deși puteam să scriem atâtea împreună,
prin litere aldyne te-aș fi-nzidit departe
sub bolta înstelată din nopțile cu lună.

Nicolae N. TOMONIU

Sandu Melian - omul căruia i-a fost trădat FSN-ul

MOTO: „Frontul Salvării Naționale nu mi-a fost furat, - fiindcă el era destinat să aparțină tuturor - el a fost trădat... În spiritul și în litera lui... Cei care și-au asumat gestionarea Revoluției n-au reușit (n-au vrut, n-au putut), nici la început nici mai apoi, - indiferent de culoarea politică - să realizeze un FRONT al tuturor românilor, uniți în efortul frățesc de re-zidire a țării și a oamenilor ei, n-au reușit (n-au vrut, n-au putut) să SALVEZE țara de sărăcie, într-un spațiu binecuvântat de Dumnezeu să nu fie deloc sărac, de injustiție și impostură, de incompetență și ticăloșie, n-au reușit (n-au vrut, n-au putut) să grădinărească și să apere valorile NAȚIONALE care ar fi putut uni și salva. Deci drama mea este aceea a unei ființe trădate." *Scrisoare, Alexandru Melian, Gieres-Franța, 22.02.2011*

§1. DE UNUL SINGUR

Volumul revizuit și adăugit de critică de literară al lui **Alexandru Melian** *„Polemici implicite”*, apărut la „Semănătorul - Editura on-line”, în februarie 2011, pe lângă valoarea lui literară de necontestat - reprezentând un izvor nesecat pentru studenții de la litere - conține în capitolul al IV-lea, un subiect-bombă sub modestul titlu „Efemeride întru neuitare”.

Aflăm astfel, cu uimire, din acest capitol și din anexe, că temuta securitate a lui Ceaușescu a fost umilită timp de aproape opt ani, că toate mijloacele sale profesionale, sprijinite de cea mai sofisticată tehnică de urmărire - furată de serviciile noastre secrete din occident - n-au fost în stare să găsească acel subversiv individ supranumit „Clandestinul”, care a periclitat în mod grav ordinea internă a statului comunist. Aventura acelui om care a pornit de unul singur un război de uzură într-un moment când regimul comunist era puternic consolidat, în toate structurile sale, o vom detalia în rândurile ce urmează.

Sandu Melian

Totul a început când regimul totalitar ceaușist a simțit în plin plex nu mai puțin de șapte gloanțe: la 15 mai 1982, ofițerii securității retraseră de la oficiile poștale bucureștene șapte scrisori incriminând racilele sistemului comunist și ale conducătorului său „preaiubit”, Nicolae Ceaușescu. Una din scrisori era adresată direct Comitetului Central al Partidului Comunist Român, trei erau adresate ambasadorilor SUA, Austriei și RFG iar trei erau trimise celor mai citite publicații de atunci: „Scânteia”, „Flacăra” și „România liberă”. Suficient ca zvonul să se întindă ca râia. La securitate, dosarul scrisorilor, deschis pentru soluționare sub numele generic „Clandestinul”, îl primi o echipă de ofițeri de securitate care porni imediat în identificarea mașinilor de scris „Consul” - marcă folosită la dactilografiere - și la recoltarea de probe de scris de la suspecți. Cazul era însă departe de a fi rezolvat.

La nici trei luni de la scânteia care se aprinsese, securiștii aflați în misiune de rutină în zona magazinului „Cocor” simțiră cum le zboară pe sub nas cinci fițuici anti-regim, aruncate - așa cum vor afla ei mai târziu -, de la etajul al IV-lea al magazinului. Era un scris cursiv, tipografic, majuscul iar la multiplicare se folosise clasica plombagină. Se întâmpla la 4 august 1982 iar scrisul fu recunoscut fără echivoc, în toamna anului următor, în alte trei scrisori trimise aceloraşi publicații: „Scânteia”, „Flacăra” și „România liberă”.

Spre dezamăgirea lor, tot ce putură raporta în anii următori „sticleții securității”, fu o nouă difuzare anti-regim la Casa Pionierilor din sectorul I și o scrisoare adresată primului secretar al U.T.C., Nicu Ceaușescu.

Anii treceau însă și scânteia pusă de Alexandru Melian nu dăduse naștere vreunei cât de mici răzmerițe. Anul 1989 era însă anul congresului al XIV-lea al P.C.R. iar în țară, ca și în lume, se simțea valul unor schimbări profunde. Din răsărit adia „perestroika”, vânt rece al schimbării profunde a sistemului comunist, inițiat de Mihail Gorbaciov. Spre apus bătea vântul libertății iar sârma ghimpată de la granițe devenise o relicvă inutilă. Venise vremea eliberării maselor populare din Cortina de Fier iar lectorul universitar Alexandru Melian își dădu seama că trebuie să dea și scânteii lui anticeaușiste un caracter de masă. Iată ce spune el în interviul dat ziarului „Republica” la 6 octombrie 1997: *„Oamenii trebuiau să înțeleagă că în spatele acestor mesaje nu se află un om singuratic și disperat ca și ei, ci o organizație puternică, un front. Un front care cheamă la salvarea țării”*.

De aici și până la semnarea viitoarelor lui acțiuni, sub genericul „Frontul Salvării Naționale”, n-a mai fost decât un pas. Iar lumea simțea în spatele acestei sintagme o forță mult mai mare decât a unui unic cetățean, în inimile tuturor se instala speranța de schimbare iar în interiorul zidurilor securității se instala o strategie nouă. În locul unui colectiv anemic, care nu ajunsese la nici un rezultat în cazul dosarului „Clandestinul”, fu numită o nouă echipă de ofițeri mai experimentați, conduși de maiorul Viorel Tache. Nu fu greu pentru acesta de a identifica în „Frontul Salvării Naționale” nu o grupare amplă ci implicarea unui singur personaj, numit provizoriu într-un alt dosar, „Intelectualul”. La 4 mai 1989 el întocmi superiorilor săi o notă prin care arăta că „Intelectualul” și „Clandestinul” sunt una și aceiași persoană iar similaritatea expresiilor era mai mult decât evidentă. Astfel, „Clandestinul” folosea sintagmele: „în acest al 12-lea ceas”, „Țara este în pragul catastrofei”, „perspectiva vărsărilor de sînge” iar „Intelectualul”: „am ajuns în al 12-lea ceas”, „situația catastrofală în care a fost adusă țara”, „de a evita vărsarea de sînge”.

Identificarea autorului, în persoana lui Alexandru Melian, avea să se producă însă abia la 4 octombrie 1989: o expertiză grafică între cererea prin care se solicita miliției aprobarea deținerii mașinii de scris „Consul” și manifestul „Nicolae Ceaușescu - tiran iresponsabil și trădător odios” - difuzat la 26 ianuarie 1989 - a fost de ajuns. Acesta fusese și scopul securității atunci când ceruse lui Ceaușescu amprentarea tuturor mașinilor de scris din România.

Arestarea disidentului n-avea însă să se producă niciodată: în

toamna anului 1989, securitatea avea alte scopuri mai mari iar Alexandru Melian devenise în contextul acestora, un factor insignifiant.

§2. PROFESORUL MELIAN COPLEŞIT DE REVOLTA DE MASĂ, DE OPORTUNIŞTI ŞI DE SPIONI

Ceea ce e important în capitolul „Efemeride întru neuitare" este degajarea intenționată a autorului de scopurile oportuniste ale contestatarilor regimului, atât în marile acțiuni decembriste dezorganizate, cât și în cele organizate de „Frontul Salvării Naționale" al grupării Iliescu, pentru răsturnarea lui Ceaușescu. Astfel, autorul spune că:

„S-a aflat de la primele ore ale revoluției alături de tinerii din piața Universității, iar fiica lui - bătură bestial pe str. 13 Decembrie -, a fost închisă la Jilava de unde s-a întors cu o experiență de viață cumplită. Dar mai ales, el n-a preluat nici „un fotoliu din vârf. N-a beneficiat nici măcar în facultatea unde predă de 25 de ani de reparația de a fi propus spre avansare profesională, dat fiind că de 15 ani se află pe același post de lector.

Sunt nevoit să fac aceste mărturisiri pentru că mi-e greu să suport întinarea unor idei și a unor gesturi care s-au născut din suferință și revoltă, iar nu din meschine calcule de arivist".[1]

Copleșit de evenimente, el se retrage modest din puhoiul protestatarilor cu gând de căpătuire punând pe seama unor coincidențe utilizarea de către alții a inovației sale, sintagma „Frontul Salvării Naționale". Consideră că gesturile lui își ajunseseră scopul, deși se observa că ceva nu ieșea cum ar fi trebuit. Iată cum relatează autorul momentele:

„Aș vrea să vă spun că în entuziasmul primelor zile de după căderea dictaturii am simțit nevoia să merg la Televiziune să-mi împărtășesc bucuria fără de margini și să destăinui această coincidență care mi se părea simbolică și de un bun augur (fiindcă, după părerea mea, n-ar fi fost de loc rușinos, ba dimpotrivă, dacă victoria revoluției ar fi fost și rodul unei activități clandestine organizate de forțele vitale ale poporului nostru). Când am văzut însă cum pe micul ecran se înghesuiau fără nici o jenă, - în afara oamenilor de bună credință - o mulțime de impostori, de oportuniști și de pescuitori în ape tulburi, am înțeles că gestul meu și-ar pierde cu totul inocența și înțelesul de autentică solidarizare. Și am renunțat.

Atunci însă când reprezentanții mass-mediei occidentale, făcând legătura între cele două Fronturi, s-au lansat în speculații de tot felul care puneau sub semnul întrebării onestitatea organismului constituit la 22 decembrie, eu am rupt tăcerea. într-un interviu, dat la radio, probabil pe 30 dec. 1989, și apoi într-o scrisoare trimisă d-lui Iliescu, am adus la cunoștință ceea ce v-am scris și dv.[2]

N-am înțeles însă să fac nici un fel de publicitate din aceasta, fiindcă în actele mele eu n-am investit un credit în vederea dobândirii unui eventual profit politic sau de altă natură. Eu m-am investit pe mine însumi, ca om și ca profesor, pentru a mă salva de rușine și de umilință iar, dacă era posibil, pentru a oferi o astfel de soluție și altora."[3]

Unde era incongruența dintre „Frontul Salvării Naționale" al lui Alexandru Melian și „Frontul Salvării Naționale" al grupării Iliescu? Sau dimpotrivă, cine avea scopul ca să amestece lucrurile? A. Melian a fost prins la începutul epocii postdecembriste între ciocan și nicovală: se gândea pe de o parte că „Frontul Salvării Naționale" putea să fie o mișcare mai veche din interiorul P.C.R., judecată care favoriza teoria „loviturii de stat" în scopul de a se crea un „comunism nou, cu față umană", pe de alta, „Frontul Salvării Naționale" a fost creat adhoc - imediat după fuga cu helicopterul a lui Ceaușescu - în scopul luării primelor măsuri de a stabiliza țara și de a se crea condițiile pentru trecerea la societatea capitalistă care prospera de ani buni în Europa Unită. Amândouă cazurile, duceau la ideea că nu există nici o legătură între „Frontul Salvării Naționale" al lui A. Melian și alte acțiuni ale „Frontului Salvării Naționale" neorganizate de profesorul Melian, dar asumate cu acest nume, precum nu exista nici o legătură între acesta și autorii „scrisorii celor șase" citită la Europa Liberă pentru că:

„Din păcate, deși am încercat, o mișcare de rezistență puternică și cuprinzătoare n-am reușit să organizez. Motivele se știu în genere. Unele se află formulate chiar în prima dumitale întrebare. „Periculoasa libertate de spirit" a existat însă și ea s-a concretizat nu numai în modul în care am înțeles să-mi fac meseria de profesor (adică în așa fel încât să nu-mi fie rușine să privesc în ochii studenților mei) ci și în nodul în care am înțeles să-mi exercit libertatea interioară în muncile de răspundere pe care le-am îndeplinit sau în viața socială obișnuită. Eu nu prea luam cuvântul la adunările generale. Când o făceam însă, de cele nai multe ori eram motivat de situații care impuneau o atitudine ca să zic așa, neortodoxă. Riscam fără îndoială, dar o făceam din convingerea - pe care mulți dintre colegii mei n-o împărtășeau - că adevărurile noastre trebuie susținute de fiecare dată, chiar dacă puterea pare a nu ține seama de ele."[4]

Cert este că în zilele de după 22 decembrie 1989, Alexandru Melian era un tip care îi încurca pe toți: pe adepții loviturii de stat, pe adepții „revoluției spontane" și pe spionii străini care monitorizaseră totul din umbră. Pe lângă toate acestea, oricum ar fi fost, pentru dizidentul Melian lucrurile aveau o încărcătură obiectivă. El crease „Frontul Salvării Naționale" pentru a nu mai fi ceea ce a fost. Nimeni nu ținea însă cont de asta și era atacat din toate părțile. Iată cum vedea el lucrurile atunci:

„Frontul Salvării Naționale n-a fost din păcate, decât o emblemă în misterul căreia am încercat să grădinăresc speranța acolo unde ea începea să devină disperare și avertismentul amenințător acolo unde ticăloșia se credea invulnerabilă. Dacă și cât am reușit este greu de spus. Oamenii care au recepționat mesajele la vremea respectivă sunt cei mai în măsură să judece acest lucru.

Marea mâhnire pe care am resimțit-o când v-am citit articolul rezultă din constatarea că gestul meu a fost profund maculat prin integrarea lui în bâlciul deșertăciunilor politice postrevoluționare. În scrisorile mele nu s-a declarat niciodată că F.S.N. ar fi o mișcare clandestină de opoziție în interiorul partidului comunist. Aș fi foarte bucuros dacă Europa liberă ne-ar trimite xerocopia celor două mesaje. S-ar vedea din ele cât de insultătoare este aserțiunea citată de dv., „Totul despre misteriosul front al salvării comunismului". Faptul că la 22 dec. 1989 organismul constituit a hotărât să-și ia numele Frontul Salvării Naționale rămâne o coincidență. Este adevărat, o coincidență care, dincolo de uimire, m-a emoționat și m-a bucurat, în același timp. Am simțit în ea validarea modestei mele opoziții, așa cum în jertfa de sânge din decembrie am recunoscut, cu nemărginită durere, confirmarea avertismentului cu care se încheia primul meu mesaj.

De aici însă nu trebuie trasă o concluzie falsă despre atitudinea mea față de F.S.N. constituit la 22 decembrie, față de platforma adoptata și față de multe din acțiunile realizate. În pofida greșelilor făcute (la unde: din ele m-am referit chiar în scrisoarea trimisă României libere și rămasă nepublicată), în pofida, sau poate tocmai datorită compoziției eteroclife a frontului, rezultanta înfăptuirilor sale de până acum le socotesc demne de respect și prețuire. Dar mai ales socotesc că merită recunoștința noastră curajul și civismul celor care și-au asumat răspunderi extraordinare într-un

moment de cumpănă a istoriei. Adică într-un moment în care au toate şansele, - aşa cum se vede deja - de a se compromite politic. Şi aceasta nu doar datorită propriilor greşeli, cât mai ales catastrofalei moşteniri ceauşiste pe care, nerăbdători peste măsură, o dorim spulberată în câteva luni. Este mult mai comod să stai deoparte şi eventual să critici, decât să intri în vâltoarea unei realităţi imponderabile şi profund tensionate pentru a o rostui cu înţelepciune."[5]

§3. CONJUNCTURA DECEMBRISTĂ: MOTIV DE PERPETUĂ ZÂZANIE

Evenimentele din 1989 au pus într-atât amprenta pe poporul român încât, prin mediatizarea diverselor aspecte şi idei în mass-media, datorate enormelor interese politice puse în joc şi a mozaicului de forţe implicate în schimbarea regimului ceauşist, să se ajungă la paradoxul că fiecare cetăţean are propria explicaţie şi interpretare a acelor evenimente. Ori, cum mai toate cazurile de lansare publică a propriilor idei duc la polemici ireconciliabile, sunt convins că nici încercarea mea de a pune o logică proprie în informaţiile date de A. Melian nu va avea altă soartă! Chiar dacă eu şi d-l Melian ne-am ataşat prin e-mail-urile trimise unul altuia până în acest moment, acum cu sabia mea scoasă, e sigur că nu ne vom mai vedea bine!

Cu un singur lucru vom fi însă amândoi de acord: existenţa acestui capitol al IV-lea, „Efemeride întru neuitare", generează ea însăşi discuţii. Capitolul este construit de aşa manieră încât lasă loc tuturor interpretărilor. Să deschid, în consecinţă, această serie a supoziţiilor.

În primul rând, nu cred că Alexandru Melian n-a fost arestat la 4 octombrie 1989 - când se zice că a fost identificat - din cauză că se dorea găsirea „complicilor" săi. Maiorul Viorel Tache ştia că regimul ceauşist se va prăbuşi şi ţinea dosarul ca o probă, mai degrabă în interes propriu decât în interesul instituţiei sale, securitatea. În fond, lansarea expertizei grafice se putea face încă din 4 mai 1989, când se constatase că toate manifestele lansate între anii 1982-1989 aparţin unui singur personaj. Dar atunci, balanţa nu se înclinase definitiv în defavoarea comunismului, securitatea aştepta măsuri decisive. Abia după relaxarea restricţiilor la trecerea frontierei est-germane, care au permis la 9 noiembrie 1989, trecerea liberă a frontierei, lucrurile se clarificau. Mase uriaşe de est-berlinezi s-au apropiat de zid şi traversându-l prin toate punctele de trecere, s-au unit într-o atmosferă sărbătorească cu cei din Berlinul Occidental. După distrugerea zidului, soarta lumii comuniste era pecetluită. Maiorul Viorel Tache avea deja în acel moment un as în mânecă: el însuşi putea trece drept opozant al regimului de îndată ce nu-l arestase pe „intelectualul" Melian. Să ne mai mirăm atunci că în 1990 era pe creasta F.S.N., figurând consilier al prim viceprimministrului Gelu Voican Voiculescu? Să ne mai mirăm că în timpul „mineriadei" lucra ca subdirector la serviciul secret al MI, vestitul „doi şi-un sfert", adică UM 0215? Nu se ştie dacă nu cumva are chiar certificat de revoluţionar dar ceea ce se ştie, este că a devenit patronul „S.C. Georgiana S.R.L." şi redactor şef de revistă.

Stai să te întrebi: cine a fost mai câştigat? Inocentul profesor Alexandru Melian sau urmăritorul lui?

Şi câţi n-au mai fost câştigaţi de pe urma profesorului! Îmi pare rău să-i arăt diversiunile decembriste, la nici o lună de când neam cunoscut. Oare, chiar nu ştia, chiar nu auzise Ion Iliescu şi anturajul lui, de „Frontul Salvării Naţionale" ? Eu exclud orice fel de „coincidenţă" de nume în cazul „Frontului Salvării Naţionale"! Se auzise de el la radio „Europa Liberă", lumea vorbea pe ascuns. Şi o mai susţin şi astfel: Ion Iliescu s-a considerat vinovat de însuşirea sintagmei „F.S.N." dacă n-a răspuns la scrisoarea profesorului. Emil Hurezeanu deturnase şi el scopurile FSN-ului aşa cum fuseseră ele gândite în clandestinitate: la întâlnirea cu profesorul, a amânat clarificarea lucrurilor „pe altă dată". Dată care n-a mai avut loc! Iată cum explică A. Melian acest gest: *„Eu am refuzat să ader la acţiunea Piaţa Universităţii, având rezerve de principiu şi de intuiţie pe care timpul mi le-a confirmat. Cum Hurezeanu frecventa Alianţa Civică animată, între alţii, de Ana Blandiana şi N. Manolescu, influenta celor care refuzaseră înainte de Revoluţie să se angajeze într-un gest contestatar, deşi nu foarte primejdios, îşi va fi făcut efectul..."*. Dovedit mai târziu ca spion rus, omul care şi-a reglat în culise împreună cu Ion Iliescu funcţia de ministru al M.Ap.N., generalul Militaru, a considerat mai nimerit că e bine să-i dea lui A. Melian cele două scrisori pe care acesta le trimisese la Europa Liberă.

Iliescu nu fusese atât de inspirat ca Militaru: dacă Alexandru Melian putea dovedi că fusese autorul „Frontului Salvării Naţionale", asta însemna că nu grupul lor l-a creat mai înainte, pentru a da „o lovitură de stat" cum zice lumea. Totul a fost „spontan" şi în consecinţă, denumirea FSN a fost găsită ad-hoc, nu-i aşa?

La atâtea diversiuni lansate în vremea aceea, ce mai conta faptul că lui Sandu Melian, i se substituiseră ideile FSN-ului? Pentru şcoliţii moscoviţi Ion Iliescu şi Nicolae Militaru, FSN-ul n-a fost decât un paravan cu iz popular sub care au acţionat. Dovedite de istorie de-a lungul celor două zeci de ani scurşi de atunci, iată cum au stat cu adevărat lucrurile.

Victor Athanasie Stănculescu care făcuse parte din comandamentul pentru reprimarea manifestaţiilor de la Timşoara, exercitându-şi cu „vădit exces de zel"[6] atribuţiile ce i-au revenit, în seara de 20 decembrie 1989 este numit de Ceauşescu în funcţia de comandant militar unic al municipiului Timişoara. După sinuciderea lui Milea, era evident că el va fi pus şi în fruntea armatei. Strategia „punerii piciorului în ghips" însă nu ţine: *„Cu picioarele rupte să vină şi să vină în cinci minute, să nu se joace, căl aduc arestat!"* ţipă Ceauşescu. Chemând de faţă şi primii subordonaţi, Voinea şi Eftimescu, Ceauşescu e ferm: *„Stănculescule, preiei conducerea armatei ... şi execuţi ordinul. Mergeţi şi opriţi!"* Vai! Ordin cu ţintă manifestanţii, şi totuşi ambiguu! În consecinţă, fatal lui Ceauşescu: *„Da, opresc!"* şi Stănculescu a oprit ce-a vrut el,[7] trecând de partea manifestanţilor.

Cu toate acestea, el rămâne de facto la conducerea armatei doar până în după amiaza zilei de 24 decembrie, când Iliescu „numeşte la comanda armatei pe gen. col. Militaru", de faţă fiind conducerea M.Ap.N. şi Consiliul F.S.N.

Cu alte cuvinte, FSN-ul lui A. Melian fusese trădat: nu mai conducea „frontul" ci, ca în „Ferma animalelor" a lui Orwell, leii moscoviţi Iliescu şi Militaru, - mai egali în drepturi ca alţii - numirea lui Militaru în fruntea M.Ap.N. producându-se oficial abia la 26 decembrie 1989.[8]

Altfel ar fi fost soarta FSN-ului melianist dacă Victor Stănculescu rămânea în prima poziţie sau dacă grupul Iliescu-Miliaru ar fi cuprins „toate forţele sănătoase" ale poporului şi toţi „oamenii de bine", aşa cum afirmaseră. În manifestul lansat în seara zilei de 22 dec. 1989, de Partidul Creştin Naţional Ţărănesc, girat de către un grup de intelectuali printre care figura şi gen. Victor Stănculescu, se spunea:

„Salutăm Frontul Salvării Naţionale! Adeziunea noastră la FSN înseamnă această chemare de a ne întoarce la noi înşine, la ce avem mai bun, la ceea ce trebuie să săvârşim fiecare conform vocaţiei noastre şi climatului de libertate şi bucurie, dar jertfă în acest Crăciun peste Neamul Românesc"

N-a fost să fie! Grupul FSN-ist încropit de Iliescu şi Militaru, a preferat trecerea la reformele cerute de schimbarea sistemului social din România prin zâzanie

și ură, prin intrigă și dezbinare!

Iar dacă s-a reușit totuși tranziția spre forma democratică de mai târziu, a fost pentru că Frontul Salvării Naționale - așa cum îl gândise Alexandru Melian - a dăinuit nealterat în mintea acelei României care a simțit și o mai simte și astăzi mai deșănțat ca niciodată, pe propria-i piele, că țelurile FSN-ului inițial au fost mereu trădate pentru propășirea celor pe care-i vedem la cârmă de două decenii!

[1] Din articolul „Mărturii pentru istorie”, publicat în “Adevărul”, 30 martie 1990

[2] Iliescu n-a răspuns niciodată la scrisoarea amintită .

[3] ibidem 1

[4] Din articolul „Libertatea nu este un dar”, publicat în “Contrapunct”, 23 martie 1990

[5] ibidem 1

[6] Potrivit motivării sentinței dată publicității în 5 decembrie 2007(wp.)

[7] La 22 decembrie 1989, generalul Victor Stănculescu era deja trecut de partea Revoluției și a transmis telefonic, la ora 13:30, Ordinul nr. 38 care prevedea următoarele: “Unitățile militare de pe întreg teritoriul țării se retrag în cazărmi, în ordine și calm, fără a se lăsa provocate, dezarmate sau dispersate. Unitățile militare care sunt angajate în fața sediilor comitetelor județene de partid vor calma spiritele, fără să tragă, după care se retrag în cazărmi. În unități se va organiza apărarea cazărmilor și a tuturor obiectivelor militare.

De asemenea, el a preluat conduce-rea Armatei Române, scoțând-o de sub ordinele comandantului suprem al forțelor armate care rămăsese Nicolae Ceaușescu. În nota telefonică nr. 39 transmisă tot atunci, el dădea următorul ordin către Armată: “Se vor executa numai ordinele primite de la ministrul Apărării Naționale. Față de cele ordonate, comandanții militari să asigure paza obiectivelor civile de importanță deosebită cu subunități înarmate, care să nu tragă decât în situația în care sunt atacate de grupuri înarmate cu arme de foc. Pentru stabilirea priorităților în asigurarea pazei, comandanții militari să se pună de acord cu reprezentanții organelor locale. Militarii care asigură paza acestor obiective să poarte pe brațul stâng banderolă tricolură” (Wikipedia.ro).

[8] Militaru a fost rechemat în cadrele active ale armatei prin Decretul nr. 2 al președintelui Consiliului Frontului Salvării Naționale, Ion Iliescu, din 26 decembrie 1989, și numit în funcția de ministru al apărării naționale după înlăturarea regimului Ceaușescu. Nicolae Militaru a fost înaintat în gradul de general de armată (cu 4 stele) prin Decretul nr. 15 al președintelui Consiliului Frontului Salvării Naționale, Ion Iliescu, din 28 decembrie 1989. (Wikipedia.ro)

Viorela Codreanu TIRON

Șoapta

Cutreieram pădurile-n-neștire
și fiecare umbră a copacilor,
așezată de-a curmezișul,
îmi șoptea:
eu știu unde se află fericirea!
Alergam spre copacul-vorbitor
mă-mpiedecam,
cădeam,
mă ridicam.
Pădurea se topea sub ochii mei.
Exista? Nu exista?
Totul devenea vis-în-vis,
vis-în-ne-vis,
și tinerețea trecea
într-o aparentă încremenire,
ca apa râurilor
sub stratul de zăpadă
dar veșnică luptă și zbucium,
iar șoapta continua:
eu știu unde se află fericirea!
Eu știu... eu știu!... eu știu?!...
De-abia atunci am știut
De-abia când a venit dimineața
și raza luminoasă s-a oprit
pe fruntea mea despovărată de
gânduri am știut.
Am știut că trebuie să mă
supun arborilor, aștrilor, Ție.

Rugăciune

Mai lasă, Doamne,
să mai treacă o zi
căci peștera sufletului meu
a fost prădată de tâlhari!
Ajută-mă, Doamne,
să sădesc măcar un bob de
lumină
în miezul pământului
ca să rodească sămânța!
și să găsesc comorile tale
zidite în oameni!
Mai lasă, Doamne…să mai
treacă o zi,
și peste globul pământului,
și peste mine !
Poate se va așterne
apa limpede
și lacrima milei
peste toată strădania ta.

Liniște

O lume de palide umbre
se mișcă-mprejurul meu...
balsam din razele lunii
nu mai coboară...
și tac lungile mele dureri
când hora de vise
se rupe mereu.

Sub povara iubirii

Te-ai îndrăgostit de mine,
Durere,
atât de tainic,
atât de deplin,
atât de etern
și-atât de spăimos
te-ai împlântat în oasele mele,
încât au început să se sfarme
sub povara iubirii.

Diana IACOB-SPĂTARU
(Austria)

Cub

Ți-am pregătit și ție o cafea. Așa cum îți place; amară cu posibilitatea de a fi îndulcită. Știu că nu te-ai obișnuit cu lucruri atât de grele, precum ceașca, linguriță, cubul de zahăr. Dar poți să o sorbi din ochi. Cum pe cine? Cafeaua. Eu o ador neîndulcită. Nu m-am născut pentru a mânca. Este un verb care nu mi se potrivește. M-am înscris în clubul băutorilor de performanță. Beau tot; ciocolata, legumele, fructele, soia... Mă mai îmbăt din când în când cu iluzii. Sunt singurele pe care nu le consum. Ele mă consumă. Nu înțelegi despre ce vorbesc? Despre iluzii. Și tu îmi ții predici de-astea? Băutura umflă, dar ce numai băutura? Mânia nu? Aroganța nu? Deși nu suntem păsări, uneori ne umflăm în pene. Chiar tu m-ai întrebat într-o zi. Ce te umfli așa în pene? Privesc la televizor, am un program în care mă descopăr în diverse ipostaze. Asta este, nu reușesc să fiu unică! Mi s-a albăstrit ecranul. A, nu de supărare, ci de abundența sângelui albastru care îl traversa. M-a asurzit un gând. Era al meu. Sunt sigură. Gândurile nu mă părăsesc niciodată. Se înstrăinează foarte puțin, dar revin. Sunt ale mele.

Nu-mi plac lucrurile perfecte pentru că în perfecțiunea lor îmi par artificiale. Poți să ghicești ce fac acum? Nu-ți plac ghicitorile? Când te înconjori de seriozitate, mă umflă râsul.

Lumea ta s-a născut ușor, se dezvoltă bine, merge corect, iubește hristic... Este perfectă?

*

* *

Iau VERSUL de martor,
când voi fi contopită
în procesul lepădării
de sine
...
Mi se zmulg ochii
în singurătate,
Nebună,
până departe,
până târziu,
alerg după ei cu privirea...
până se poate
...
Dacă rămâi TĂCERE;
mă irosesc să te ascult

Mariana Zavati GARDNER
(Anglia)

Moș Bugan

Moş Bugan se trezeşte la cântatul cocoşilor. Dă la o parte aşternuturile brodate de Fräulein Natalia sau Nemțoaica - cum o numesc şuşotind nevestele satului în momente intime sau la şezătoarele închise străinilor din sat - înainte de a face casa cu nunta în regulă la biserică. Patul este imens, meşterit din lemn de nuc de dulgherul satului. Un motănel tărcat zace tolănit în mijlocul plăpumii din puf de gâscă norvegiană. Chiar fără silueta-ngrijită a lui Fräulein Natalia, care petrece sezonul din aprilie şi până-n septembrie la băi la Karlsbad, trupul lui Moş Bugan ocupă o suprafață respectabilă. Vânjos şi cu spatele drept şi-a păstrat suplețea din tinerețe, iar la zilele mari, uniforma Regimentului de Roşiori îl arată impunător la toate şi impresionează nevestele romantice. Mustața îngrijită le deoache de-a dreptul atunci când îndrăznesc să-i taie calea râzând pofticioase. Zăpăceşte chiar şi pe tinerele neataşate, dar cu perspective. Nu este de vină că-i joacă ochii-n cap chiar şi pentru duduile-mplinite. Le apreciază după criteriile samsarilor de cai. Moş Bugan este un connaisseur în domeniul frumosului feminin. Mai ales că are buzunarele burdușite.

Se ridică din pat, merge la lavoir şi toarnă apă din cana de porțelan în ligheanul pictat cu imagini de palate şi grădini, cumpărat din Viena când s-a dus să vândă recolta de grâu la sfârşitul toamnei trecute. Îşi clăteşte cu atenție fața.

- *Ghiță, apa caldă repede.*

Se contemplă cu atenție în oglinda înrămată în lemn de nuc. Ia peria cu peri de bursuc şi-şi perie cu atenție părul blond grizonat la tâmple. Octogenar de câțiva ani se simte tot mai flăcău. Îi sclipesc ochii când se află lângă nevestele din sat care, la hora de duminica, îl fac roată ca muştele la miere.

Îşi scoate cămeşoiul de noapte, o capodoperă brodată tot de mult regretata Cucoana Anica, mamă-sa, o aruncă pe pat şi se porneşte să se spele viguros până la jumate. Îmbracă tacticos uniforma Regimentului de Roşiori.

- *Săru' mâna Cucoane*. Spune Ghiță din canatul uşii din stejar.

- *Domnule Căpitan sau Domnule Primar, nu Cucoane!*

Ghiță înghite în sec şi trage scaunul din lemn de nuc - ca să țină - set comandat de Fräulein Natalia tot de la dulgherul din sat. Moş Bugan se aşează binişor în fața oglinzii. Ghiță-i pune în jurul gâtului un prosop curat cu dantele croşetate şi cu franjuri din mărgele la capăt. Înmoaie pămătuful din peri de bursuc în apa caldă şi-l freacă de săpunul din savonieră. Îi face obrajii şi bărbia spumă cu delicatețea unui bivol într-un magazin de porțelanuri. Moş Bugan apucă briciul cu mână sigură şi se rade tacticos.

Când este gata îşi şterge fața cu o cârpă umedă şi se mai admiră încă o dată în oglindă. Se pune pe fluierat o arie care i-a rămas în minte ultima dată când a mers în companie la teatru la oraş.

- *Cafeaua-i în odaie, Cucoane.* Şi Ghiță se apucă să ordoneze lavoarul.

- *În sufragerie, Domnule Căpitan sau Domnule Primar. Nu Cucoane!* Moş Bugan se uită inchizitiv la tavanul cu lampa cu gaz. Cu spatele drept păşeşte peste pragul iatacului şi trece din coridor în odaie. Se aşează binişor pe scaunul pereche la cel din iatac şi soarbe satisfăcut din cafeaua aburindă.

- *Azi, te-ai întrecut, Ghiță.* Se serveşte delicat din dulceața de nuci. O întinde subțire pe pâinea de casă.

- *Nu-i făcută de dânsul, Cucoane!* Se aude vocea bărbătească a Saftei, supremă peste toate în bucătărie.

- *E Domnule Căpitan sau Domnule Primar. Şi nu trebuie să mai asculți în spatele uşii!* O mustră Moş Bugan cu tonul scăzut.

Moş Bugan mestecă tacticos, îşi bea cafeaua şi răsfoieşte paginile gazetei din ziua precedentă, făcând grimase pe măsură ce acumulează paginile. Se şterge la gură cu şervetul din pânză de casă. Se ridică binişor şi strigă cu ton moderat:

- *Ghiță, ordonă grăjdarului să înhame murgul la baroucha de sărbătoare. Mă duc în târg să-mi văd de nişte trebi urgente.*

Moş Bugan merge la peretele dinspre Răsărit şi se-nchină la icoanele la care se-nchinase în copilăria lui şi Cucoanei Anica. Ia din cui sabia de paradă a Regimentului de Roşiori, cu mânerul bătut în turcuoaze. Iese în veranda cu stâlpii sculptați tot de dulgherul satului, care încadrează conacul în cele patru puncte cardinale, darul lui de nuntă pentru Fräulein Natalia. Moş Bugan priveşte acareturile gospodăriei. Face un tur de jur împrejurul conacului. Se opreşte să privească livada şi via din spatele conacului. Zâmbeşte mulțumit şi coboară cele cinci scări din fața clădirii. Păşeşte țanțoş spre grajduri, cu sabia legănându-i-se la şold.

Grăjdarul termină de pus hățurile. Moş Bugan se saltă în locul pasagerului. Vizitiul vine în fugă dinspre bucătărie în timp ce-şi termina de încheiat haina.

- *Nică, iar întârzii! Iar mă faci să te-aştept!*

- *Săru' mâna Cucoane! N-o s' mai întâmple! Săru' mâna!*

- *Domnule Bugan! Mergem la oraş! În vizită! Să nu mă faci să te aştept! Şi iar să te găsesc în crâşmă!*

- *Săru' mâna, Cucoane! Calu ista-i di vină!*

O pornesc cu nădejde pe aleea bordată cu nuci, pe care i-a plantat Moş Bugan când venise cu tată-său, cu mamă-sa şi cu frații lui de la Bug cu o mie de oi, cu oieri tocmiți şi cu altele câte au putut căra cu boii la caruri, pe care numai ei le ştiau, când începuseră frământările născătoare de năpastele Revoluției Ruse.

Ieşiră din domeniul lui Moş Bugan, cu calul la trap. Moş Bugan închide ochii filosofic. Vizitiul îl priveşte cu coada ochiului şi gândeşte cu of *„Îi bine pentru cuconi! Altă viață!"*.

Trec printre lanuri de grâu încă verzi la tulpină, presărate cu flori de mac şi cicoare. Moş Bugan deschide ochii, pune mâna pe hățul din mâna vizitiului şi-l trage vânjos.

- *Opreşte. Dă-te jos şi-mi culege din florile de cicoare! Hai repede, că n-avem vreme!*

Vizitiul se săltă jos într-o răbufnire de praf.

- *Trebuie ploaie, Cucoane!*

- *Domnule Căpitan sau Domnule Primar! Hai, nu mai zăbovi!*

Vizitiul se porneşte să rupă florile de cicoare, mai cu rădăcini, mai fără rădăcini, plus alte ierburi, care cum îi vine la mână. Gâfâind, i le prezentă lui Moş Bugan, care le examinează, le răsfiră, separă cicoarea de alte plante, pe care le aruncă în drum. Scoase din buzunarul hainei de paradă un briceag elvețian, dar de la tată-său, şi taie rădăcinile cu dexteritate. La priveşte, le netezeşte şi le pune alături pe banchetă.

- *Lucrul frumos se atinge cu grijă! Nu ca ursul!*

- *Săru' mâna, Cucoane! Nu suntem şcoliți!*

- Domnule Căpitan sau Domnule Primar!

Calul, care-şi ştie îndatoririle pe de rost, n-aşteptă să fie îndemnat şi o ia înainte. Ajung la bariera oraşului cu soarele săgeți în creştet. La bariera de la Gherăieşti, Moş Bugan are pământuri date în arendă, han cu acareturi şi dever straşnic. Plus, investiția lui cea mai bună, ghețăria. Iarna, tocmeşte oamenii să taie gheață de pe Bistrița, să o ducă cu bivolii la ghețăria învăluită-n baloturi de paie. Ghețarul este omul lui, priceput cum l-a învățat din cartea adusă de la Viena. Ghețarul şi fecioru-său duc gheața prin toată urbea, după comandă. Pe la cârciumi, hanuri, hotelul oraşului, restaurante şi pe la casele celor cu stare.

Calul trage în curtea interioară a hanului, o clădire cu două caturi, ridicată după specificațiile lui Moş Bugan, în stilul Hanului lui Manuc, după cum văzuse în capitală. Fiecare odaie se deschide cu uşa şi fereastra spre verandă. Are lavoar din porțelan, pat şi cuier. Duşumelele sunt goale, bine frecate de slujnicele tinere aduse de la țară şi tocmite cu anul.

Hangiul îl întâmpină cu brațele deschise.

- Poftiți, Domnule Căpitan! Săru' mâna! Bine ați venit sănătos! Vă aşteptam să sosiți! Îi spuneam muierii, hai grăbeşte să-i faci friptură pe cărbuni, cum îi place Domnului Căpitan! Şi pâine bună de casă!

- Bine, bine, hai că-s grăbit!

- E zi mare de târg! Cum îi joia de obicei! Dar cu iarmarocul! Muşterii buluc!

- Las' că-i bine! Daravera merge straşnic!

- Aşa să fie, săru' mâna! Sănătate să fie! Cum vrea bunul Dumnezeu!

Moş Bugan păşeşte pe verandă. Nevasta îmbrăcată cu hainele de dumineca, cu bluza brodată şi părul împletit în coadă cu floare la tâmplă, îi iese-nainte cu şervetul curat, urmată de-un fecior smiorcăit cu-n lighean cu apă caldă. Moş Bugan îşi moaie mâinile-n apă, dă cu nădejde pe la ochi şi pe față. Ia prosopul şi se frecă viguros.

- Mulțam' Lenuțo. Eşti ca o cadră!

- Săru' mâna, Cucoane. Poftiți la masă!

- Hai repede, Lenuțo. Sunt grăbit!

- Săru' mâna, Cucoane! Ca vântul! Poftiți la masă, Cucoane! Săru' mâna!

Moş Bugan se aşează tacticos la masa pusă de sărbătoare. Față de masă cu dantelă, şervete din pânză de casă, farfurii cu pâine aburindă şi friptură cu mujdei, castroane cu sarmale şi salată cu roşii timpurii din serele şi din grădina cu legume de la malul Bistriței a lui Moş Bugan.

- Şi Dom' Primar şi Dom' Prefect au mâncat la noi sarmale săptămâna trecută. "Ca la mama acasă!" i-au spus Lenuței. Ne-au onorat, Domnule Primar! Bunul Dumnezeu să-i țină sănătoşi!

Moş Bugan le zâmbeşte indulgent. Ia încă câteva îmbucături, cu grijă şi fără grabă. Bea gânditor din paharul cu apă de la gheață.

- Azi nu servesc cafeluța. Mulțam. Minunate bucate, Lenuțo. Te-ai întrecut.

Se şterge cu şervetul la gură. Se ridică binişor şi merge pe verandă. Se duce la baroucha şi se urcă pe banchetă ca un atlet într-o competiție de săritură la înălțime. Calul îşi scoase capul din găleata cu apă.

Vizitiul apare dinspre bucătărie, ştergându-se la gură cu dosul palmei.

- Hai' sunt grăbit! Ai timp de mâncare cât mă aştepți!

Calul o porneşte agale spre capătul aleii cu castani, presărată cu câteva gospodării țărăneşti, cu case joase cu lemnăria vopsită în albastru strident şi acoperite cu şindrilă. Calul se opreşte în fața unei porți înalte sculptate cu motive cu peşti. Prin poarta deschisă se desluşeşte o căsuță acoperită cu şindrilă, verandă, două ferestre mici de o parte şi alta a uşii deschise. Miros puternic de lavandă şi iasomie încarcă aerul după-amiezei.

Moş Bugan sare din trăsură cu pasul elastic.

- Du-te acum. Vino peste două ceasuri. Ai grijă să deshami calul, să-i dai fân şi apă. Să nu adormi! Ai înțeles?

- Săru' mâna, Cucoane. Am înțeles, săru'mâna.

Moş Bugan închide poarta fără zgomot şi păşeşte țanțoş, cu cizmele lustruite oglindă spre uşa deschisă a casei.

- Poftiți, săru' mâna, Domnule Căpitan! Fiți binevenit! O apă de la fântână? Îi zâmbeşte galeş nevasta, desfăcând cu dexteritate nodul de la decolteul brodat al bluzei de borangic.

- Delicioaso, vino'ncoace! Pe genunchi!

- Săru' mâna! Iaca vin!

- Singurică? Îi atinge cu delicatețe floarea din părul rebel sârmos ca bidineaua.

- Păi, omu-i dus la Podu Paloşanu la moară. Îi plecat pi toată ziua, săru' mâna.

Moş Bugan îşi încurcă degetele în borangicul care acoperea nevasta. Un arc îl străbate prin şira spinării. Aroma agudelor coapte îi întârzie în nări ca unui iepuroi la mărțişor. Aude susurul râului care se petrece grăbit la hotarul gospodăriei şi pârguitul grâului care zgârie în boare orizontul.

- Tare-mi fu dor de tine, frumoaso! Ținteşte spre buzele cărnoase ale nevestei, dar nu nimereşte decât obrazul îmbujorat, pe care se preling câteva picaturi rebele de sudoare. Moş Bugan se simte ca un cerb nou-născut. Mai ales când privire-i coboară spre picioarele plate şi desculțe ale nevestei. Moş Bugan se ridică îşi desface centironul şi-şi pune sabia ceremonială pe masa din mijlocul cămăruței. Fața lui Moş Bugan se confundă cu sfecla.

Se apropie de nevasta cea tânără şi-o cuprinde connaisseur de mijlocul nu chiar subțire. O simte încordându-se şi rece ca piatra. Ridică privirea de la buzele nevestei. Cămăruța seamănă mai întunecată. Moş Bugan încercă să-şi regleze privirea. Clipind intens, bănuieşte o siluetă în canatul uşii de la intrare. Pare să recunoască glasul de tunet.

- Ce faci acolo? Ce ai cu nevastă-mea?

Moş Bugan întinse mâna spre sabia de ceremonie de pe masă. Omul a înşfăcat-o.

- Nu aşa repede! Acu' merg la Colonelul Regimentului. Să vedem ce-o să zică!

- Să ne duelăm! Sugerează Moş Bugan cu mâinile întinse gata să înşface sabia.

- Să-mi scrii ghețăria şi pajiştea de la Bistrița.

Moş Bugan pierde culoarea feții. Spatele i se încovoie într-un semn de întrebare. Îşi freacă bărbia şi ținteşte cu privirea omul care-şi ține degetele încleştate pe mânerul săbiei.

- Păi atunci trebuie să mergem la notar. Semnaturi oficiale.

- Ai până la sfârşitul săptămânii; după aceea merg la Colonel.

Moş Bugan păşeşte spre uşă. Trece de canat şi se strecoară din bătătura bine măturată. Un cârd de gâşte îi taie calea. O dată trecut pe sub poarta sculptată, îşi îndreaptă spatele şi păşeşte țanțoş pe drumul care duce la han.

- Domnule Căpitan, v-ați reîntors mai devreme. Un aperitiv?

- N-am timp acum. Mai încolo. Unde-i vizitiul? Sunt aşteptat la Prefectură.

Vizitiul apare în goană.

- Păi, Cucoane, trebuie să înham calul la baroucha.

- Hai. Grăbeşte-te! Şi trimite-mi un băiet să-mi lustruiască cizmele! Moş Bugan se porneşte să bată podeaua verandei cu cizmele spoite cu praf.

Băietul vine cu perie şi cârpe.

- Domnule Căpitan, luați o tărie, vă rog. Şi hangiul îi întinde o tavă cu un păhărel plin ochi cu rachiu roş din cel mai bun, pe care-l ține numai pentru uzul personal.

- Să fie de sănătate şi noroc! Moş Bugan dă păhărelul de duşcă.

Vizitiul aduce baroucha la treptele verandei. Moş Bugan se urcă binişor în baroucha.

- Săru' mâna, Domnule Căpitan, să vă întoarceți cu sănătate!

- Aşa să fie. Şi Moş Bugan îi face din ochi.

Instalat în baroucha, Moş Bugan săltă capacul banchetei opuse. În lumina incandescentă a apusului metalul unei săbii de paradă i se reflectă în ochii jucăuşi.

Dan BRUDAȘCU

O voce viguroasă, inconfundabilă, a poeziei sud-coreene contemporane

La fel ca și în alte țări ale lumii, exegeții literari revin aproape ciclic invocând criza poeziei (sau, după caz, starea critică a acesteia) ca o scuză pentru excesul de cacofonii literare care inundă piața prin reviste, ziare și prin enorma cantitate de cărți de poezie care apar an de an.

O situație similară a fost subliniată de mulți critici literari sud coreeni confruntați cu o diversitate confuză a poeziei coreene contemporane. Unii dintre aceștia[1] consideră scena poetică sud-coreeană actuală destul de înșelătoare și greu de categorisit datorită pluralității stilurilor și formelor abordate, ca și culturii de masă căreia i se acordă un interes deosebit în mediile culturale și literare din această țară. Unii sunt de părere că, pornind de la anumite criterii de tip elitist, ajunge să constatăm pluralitatea de forme și expresii poetice oarecum în contradicție cu tendințele acestor vremuri, precum și cu manifestările din viața individuală și cea națională. Toți sunt, însă, până la un punct, de acord că poezia sud-coreeană de azi are o voce cu totul distinctă față de cea de ieri, iar poezia viitorului va diferi de cea de azi atât prin conținut, cât și prin forma sa.

Exegeții și criticii literari sud-coreeni au încercat, nu întotdeauna cu succes, să cuprindă pluralitatea vocilor poetice de azi în diverse categorii și grupări. Unii dintre ei sunt de părere că poeții sud-coreeni contemporani ar aparține unor grupări etichetate drept tradiționaliste, moderniste, experimentaliste.

În opinia altora, la cele trei categorii de mai sus se mai adaugă cea a așa-zișilor „poeți spiritualiști”, curent ilustrat de creația poetică remarcabilă a lui Park Je Chun[2].

Totuși, sunt mulți dintre cei care preferă să considere și curentul spiritualist ca aparținând grupării tradiționaliste, iar ca argumente invocă faptul că mulți poeți din această grupare găsesc în tradiția poetică coreeană o relevantă deosebire sub aspectul tematicii, manierelor de exprimare literară și al tehnicilor folosite. De asemenea, se arată că, indiferent cât de mult ar încerca aceștia să scape complet de sub influența tradiției literare, care este cuprinsă în mare parte în limbajul poetic folosit, demersul lor nu este unul complet reușit. Aceasta pentru că limba nu numai că este o purtătoare a tradițiilor, literaturii și a culturii, ci și o lentilă prin care vedem lumea și universul înconjurător.

În același timp limba este și o modalitate de exprimare a propriei noastre ființe, a trăirilor și sentimentelor pe care le avem. Vitalitatea și frumusețea, precum și sonoritatea, inerente limbii coreene se regăsesc în poezie, întrucât sensurile și frumusețea poeziei se întrețes cu fibra limbii.

Poeții aparținând grupării tradiționaliste și-au îndreptat privirea spre așa-zisele abordări spirituale în poezia lor. Unii dintre ei abordează subiecte și teme de tip tradițional, își reexaminează și restabilesc relații intime cu natura, dar nu doar cu lumea fizică, adică cu lumea naturală, ci și cu cea a speculației metafizice. Totodată, credem că, pe lângă explorarea limbii și culturii coreene, ei sunt în căutarea de impulsuri lirice, de metafore și imagini, care să confere cea mai potrivită expresie propriilor lor îndoieli, speranțe, viziuni și sentimente.

Am recurs la această succintă trecere în revistă a ceea ce consider că este definitoriu pentru poezia sud-coreeană contemporană în încercarea de a sugera că poeta **Youngsuk PARK**, al cărei debut editorial s-a petrecut în România, la sfârșitul anului trecut, prin publicarea, la Editura Sedan, a volumului bilingv (englez și român) **„Portretul unei fete/ The portret of a girl”**[3] se înscrie în aceste căutări de înnoire continuă a limbajului său poetic, fără, însă, a neglija sau trece cu vederea spațiul bogatei și diversei tradiții poetice din țara sa de origine. Asta pentru că, în opinia noastră, poeta este preocupată deopotrivă de problemele intime ale individului, de condiția umană, în ansamblul ei, dar și de marile probleme, complexe și grave, ale umanității pentru care încearcă găsirea celor mai adecvate răspunsuri. Recentul ei volum nu este, totuși, deloc axat pe probleme sociale sau cele de ordin politic, poate și datorită faptului că, trăind mai multă vreme departe de realitățile din propria țară[4], ea n-a fost obligată să se confrunte cu ele. Lectura poemelor cuprinse în acest volum ne sugerează preocuparea autoarei de a internaliza realitatea externă și semnificația acesteia sub forma unor chestiuni ontologice, pentru că poeta pare a fi angajată în explorarea *„frontierelor conștiinței umane”*, creația sa poetică evitând cu abilitate și har abordări comune sau superficiale. Cred că există o legătură ușor detectabilă între poezia semnată de **Youngsuk Park** și geniul poetic coreean, exprimat în creații de tip *hyangga, kayo, sijo* și *kasa*, ea făcând cu multă convingere și har legătura dintre aceste forme tradiționale și poezia sud-coreeană contemporană. **Youngsuk PARK** este un poet de o uriașă sensibilitate, care încearcă să-și explice șieși lumea în care trăiește, sensurile acesteia și impactul pe care această lume înconjurătoare îl are asupra sentimentelor pe care le nutrește.

Lectura poeziilor ei sugerează legături viabile cu tradițiile budiste și taoiste coreene, dar și cu literatura clasică a acestei țări. Autoarea folosește un limbaj extrem de plastic și de suplu, iar întreaga sa poezie sugerează o remarcabilă intuiție estetică. Pentru cititorul român mai puțin cunoscător al tradițiilor bogate și complexe ale lumii din care ea provine, poate că multe dintre aceste trăsături sunt mai puțin sesizabile. Nu putem, totuși, să nu remarcăm spiritul și imaginația sa, prezența a numeroase elemente ce țin, cum spuneam, de gândirea budistă și taoistă, dar și legătura cu creația poetică din alte spații, îndeosebi cu poeziile nord-americancei Emily DICKINSON.

Nu putem, de asemenea să nu remarcăm și destul de frecventa introspecție propusă de poetă, care reflectă, în opinia noastră, confruntarea cu propriul eu, dar și meditația interioară și profundă privind condiția umană.

În același timp, ea ne invită să sesizăm și faptul că explorează frecvent lumea ce-i populează

viața de zi cu zi, nu ca un gest gratuit, ci ca o încercare de a face legătura, prin intermediul versului ei, cu oameni și lucruri, dar și cu întâmplări îndepărtate în timp și spațiu.

Descoperindu-i acestea, dar și multe alte trăsături ale scrisului său poetic, mi-am dat silința de a-i traduce versurile și în limba română pentru a oferi iubitorilor de poezie din țara noastră șansa de a lua pulsul poeziei sud coreene, dar și de a descoperi o voce poetică profundă, sensibilă, novatoare, inconfundabilă, dar, în același timp, într-o benefică relație cu creația poetică a înaintașilor ei.

Lectura versurilor poetei **Youngsuk PARK** ne face, așadar, nu doar să o admirăm pentru calitățile ei incontestabile, ci și să apreciem nivelul elevat, competitiv al poeziei ce se scrie astăzi în sudul Peninsulei Coreene.

---

[1] Vezi, în acest sens, opiniile extrem de pertinente ale renumtului poet, traducător și strălucit diplomt Chang Soo Ko, deținătorul Marelui Premiu Internațional Pentru Poezie la ediția din 2003 a Festivalului Internațional de Poezie „Lucian Blaga" de la Cluj-Napoca, cuprinse în Prefața la volumul său de taduceri în limba engleză a operei poetului Park Je Chun..

[2] În opinia majorității exegeților literari din Coreea de Sud, Park Je Chun ar fi cel mai mare poet sud coreean contemporan, poezia sa fiind tradusă în numeroase limbi, locale și de circulație internațională, iar el beneiciind de recunoaștere, prin preii și distincții, pe o scară largă. Din păcate, din câte știu, până în prezent poezia sa nu a fost tradusă și în limba română.

[3] Youngsuk Park, **Portretul unei fete/The portrait of a girl,** traducere în limba română de dr. Dan Brudașcu, Cluj-Napoca, Ed. Sedan, 2010.

[4] Poeta Youngsuk Park a trăit multă vreme în SUA, iar vreme de cinci ani, până în luna mai 2010, ca lector de limbă coreeană la Universitatea „Babeș-Bolyai" și apoi director fondator al Centrului Cultural Coreean din Cuj-Napoca, în România. Aici, dovedind o impresionantă putere de muncă, har și dăruire, a acționat pentru a promova valorile culturii, istoriei, literaturii și spiritualității sud coreene în țara noastră. De asemenea, este autoarea traducerii în limba coreeană a ver-surilor cuprinse în ediția engleză-coreeană, respectiv româno-core-eană a antologiei noastre intitulată *Voices of contemporary Romanian Poets.* De asemnea, poeta a inițiat o serie de manifestări culturale, sub semnul cooperării româno-coreene, la Cluj-Naoca, Dej, Baia Mare, Ștei (jud. Bihor), participând la lansări de carte, vernisaje de expoziții de artă caligrafică, gale de filme, expuneri, prelegeri, mese rotunde etc. Șederea sa în România a însemnat, între altele, pe lângă înființarea, la Cluj-Napoca, a unui extrem de activ Centru cultural coreean, obținerea de burse și trimiterea a zeci de studenți români la cursuri universitare și de masterat la universități din Coreea de Sud, obținerea de sprijin financiar pentru publicarea unor volume despe istoria și cultura țării sale etc.

Florin Măceșanu - *Parfum*

Ionuț CARAGEA
(Canada)

Carmen Doreal și adevărata sa identitate

Volumul „Poeme în culori/ Poémes en couleurs", publicat în anul 2010, la editura Nemesis din Montréal, conține 22 de poeme în limbile română și franceză. Autoarea, **Carmen Doreal**, poetă și pictoriță, a ales câteva tablouri personale pentru fundal grafic al poemelor și nu a greșit. Cele două tipuri de creație se îmbină într-o armonie perfectă.

Înfrumusețată de dorul/rodul real al cuvintelor, după „O altfel de ninsoare", în care *„altcineva locuiește/ pe dinăuntru/ ireversibil"*, Carmen Doreal ne face părtașii jurnalului său liric: *„jurnalul meu de poetă/ mă risipește peste inima ta/ la limita serii/ mizând pe o singură noapte"*. Cititorul se regăsește de cele mai multe ori în postura de iubit sau confident așezat „La masa tăcerii", privind *„asfințitul... o rană/ din care/ o umbră a plecat"*. Poezia în cazul de față este o tandră resemnare, o acceptare a compromisului devenit creație artistică, pe fondul unei nevoi acute de identificare în timpul/ spațiul prezent. Este, pe alocuri, un dulce catharsis, în care autoarea își declară credința trecută și redobândită: *„cred în tine, poezie/ ești prietena mea cea mai bună/ în nopțile albe/ îmi ții empatică/ volubilă companie / cred în tine poezie/ îmi dăruiești aripi complimentare/ anticipând fericirea în sine/ îmi demonstrezi că viața ar fi/ un șir de întâmplări/ declanșatoare"* („Cred în tine poezie").

Elementele prin care se recurge la analiza eu-lui cât și situarea/raportul în(tre) dimensiunile existențiale sunt reprezentate de două motive principale: imaginea în oglindă și dedublarea. La poluri opuse, oglinda poate însemna înfierare amoroasă - *„oglinda are două fețe/ îmi tatuează cuvântul / un înger / o dată pentru tine însuți / o dată pentru mine"* („Oglinda are două fețe"), sau eliberare - *„oglinda decantărilor fine/ eliberează poeta din mine/ levitație cu inima la cer / geminidă"* („Cred în tine poezie").

Dedublarea se realizează într-o *vânzătoare de iluzii - Siddartha, „dedublată de un iubit secret / îmi invadează sângele/ cu telepatii halucinante/ o altă toamnă mă regăsește / înveșmântată / în rochița de frunze / colorată rebel / de un pictor impresionist"* („Siddharta").

Poeta *„reinventează iubirea sub Poartă de sărut / pe malul fluviului Saint-Laurent"* și trăiește „Transcendența" - „divaghez în vers alb cu Pierre Morency" - fără să uite numele lui Eminescu, Arghezi, Sorescu, Nichita Stănescu sau experiența din Paris, acolo unde *„Dali, Elytis, Claude Debussy, / agățau oglinzi suprarealiste înalte / deasupra patului meu..."*.

Poezia poetei Carmen Doreal, cu fine inflexiuni întâlnite în opera Valeriei Coman, dar și cu influența „exilului creator", vine să ne prezinte un suflet cald, dedicat culorilor și cuvintelor într-un rogvaiv al luminii și al iubirii. Trăind între prezent și trecut ca între două oglinzi în care (se) privește concomitent, autoarea nu este capabilă să facă o alegere și devine un continuu *„metamorf"*, poezia ei fiind o lungă călătorie, asemenea unui fluviu de sentimente.

Iulian CHIVU

Dialoguri indo-europene: Noemă și noeză într-o judecată geopolitică

În istoria culturii, şi nu numai atât, dialogul indo-european a atins puseele incongruent-compulsive şi a angajat o dispută vanitoasă dintre Occident şi Orient, vinovată de un anumit solipsism care acuză în cele din urmă o tendenţioasă contrabalansare a obiectului gândirii spre forma acesteia, adică o trecere de la noemă la noeză, ca să folosim termenii lui Husserl. În cele trei secole care au trecut de la *Scrisorile persane* ale lui Montesquieu la *Ispita Occidentului* a lui André Malraux ori la *Declinul Occidentului* de O. Spengler, lucrurile s-au deplasat în planul ideilor după eşecul celor opt cruciade (1096-1270), privite ca o primă formă de confruntare. Să nu uităm însă că aceste cruciade, dincolo de masacrele în numele credinţei, au deschis calea unor legături de durată între Orient şi Occident, cu câştiguri de ambele părţi. Confruntarea paşnică de idei derulată în cele trei secole de care vorbeam a atins şi ea unele exacerbări cu tentă rasială, cu argumente mai mult antropologice speculând diferenţieri în natura psihologică, filosofică ori culturală care au condus în cele din urmă spre un anumit tip de religie, în ciuda faptului ca macrocaracterologiile şi tipologiile umane nu pot fi discriminatorii. A dovedit-o în 1978 Edward W.Said (1935-2003) într-o lucrare destul de cunoascută, intitulată *Orientalism*. Said este de părere că în macrodiferenţierile de rasă, de popor, de etnie sau de grupări sociale cauzele se găsesc la intersecţia dintre unele constante psihologice şi opţiunile sociologice. El recunoaşte că în ce priveşte rasele, delimitările se fac nu numai la nivel fizionomic, dar şi psihic. Antropologic, diferenţierile vizibile se referă la culoarea pielii, la ochi, păr, statură şi mai apoi la alte caracteristici, printre care cele de comportament, de gândire etc. De reţinut şi observaţia autorului potrivit căreia sunt pe cale de constituire mai multe subrase. De pildă, Ralph Linton (1893-1953), în *The Study of Man* (1936) observase aceste tendinţe la grupurile rasiale negroide şi la cele caucaziane. Fenomenul eugeniei este studiat şi de Alfred Ploetz (1860-1940) în special în *The efficiency of our race and the protection of the weak* (1895). Joseph Deniker (1852-1918), punea la originea grupărilor rasiale nu numai caracteristici fizice comune, ci şi afinităţi istorice, de limbă, de tradiţii, de religie şi simţ al identităţii (*Races et peuples de la terre* -1900; *The races of man: an outline of anthropology and ethnography* -1900). Alţi autori (Klinesberg) au luat în calcul pentru departajare doar criteriul nivelului de civilizaţie şi culoarea pielii, alţii au studiat, de pildă, aptitudinile muzicale (F.C. Oliver), folosind testul Seashore pentru a remarca diferenţele între popoare şi rase din punctul de vedere al receptivităţii şi sensibilităţii mesajului muzical. Valois găsea la limita coeficientului de inteligenţă indienii şi eschimoşii, inclusiv din acest punct de vedere. Însă autorul celei mai cunoscute clasificări rasiale (rasa neagră, rasa galbenă şi rasa albă) a fost Joseph Arthur de Gobineau (1816-1882) a cărui lucrare *The races of man: an outline of anthropology and ethnography* (1900) i-a susţinut lui Hitler pornirile rasiste. Gobineau găsea aparţinătorii rasei africane ca pasionaţi, sensibili, capricioşi, individualişti, lacomi. Aceasta rasă, datorită sclavagismului pe care l-a cunoscut, a dat cei mai mulţi metisi. Rasa albă sau europeană a fost descrisă sub semnul raţionalismului şi pragmatismului, sub cel al echilibrului, generozităţii, al dorinţei de libertate, dar şi de bunăstare, are înclinaţii remarcabile spre cultură şi tehnică, dar are şi tendinţe expansive şi de dominare. Rasa galbenă, preponderent asiatică, se caracterizează prin excesul de energie, printr-un pragmatism superior, e capabilă de empatie dar şi de perseverenţă dusă pană la exces. Numai că ulterior psihologii şi culturologii au demonstrat că studiile rasiale nu au o deplină relevanţă. De pildă, la chinezi generalizările nu pot fi valide din cauză că ei cuprind mai multe etnii, lucru valabil şi în cazul rasei negre, dar şi în cazul rasei albe. În plus, unele considerente psihice au condus la caracterisitici diferite în interiorul aceleiaşi rase din punct de vedere etic, al inteligenţei, al afirmării identităţii proprii şi naţionale. Pe de altă parte, studiile sociologice au demonstrat şi ele unele diferenţieri chiar în situaţii sociale identice. O tendinţă contemporană a sociologiei este aceea de a împinge lucrurile spre naţiune ca unitate culturală, reflectată în forţa de socializare, în capacitatea de a-şi asigura securitatea, în viabilitatea şi eficienţa formelor de guvernamânt, simultan sociologismul implicând gradul de influenţă cu care personalităţile determină comportamentul maselor şi confortul de apartenenţă. Tendinţele psihologizante alunecă spre relevanţa autoafirmării, a identităţii în viaţa grupului. Americanul Paul Ekman (1934) face o interesantă cercetare de pionierat în studiul emotivităţii şi expresia facială la diferite popoare (*The Nature of Emotion: Fundamental Questions* - Oxford University Press, 1994; *Emotions Revealed: Recognizing Faces and Feelings to Improve Communication and Emotional Life* -Times Books, 2003 etc.). De pildă, mimica japonezilor exprimă 87% fericirea (în timp ce brazilienii exprimă 97%); teamă 71% (brazilienii 77%), surpriză 87% (cu 82%), mânie 63% (cu 82%), tristeţe 97% (cu 82%). Japonezii pot exprima în mimică 71% interes-pasiune, în timp ce americanii ajung să exprime 84%. Şi tot ei pot exprima 94% bucurie, iar americanii 97%. Din discuţie nu poate fi eliminată însă o problemă fundamentală cum ar fi de pildă cea a temperamentului, studiată încă de la Hipocrate şi Galenius. Ei identificau cele patru tipuri temperamentale (colericul, sanguinul, melancolicul şi flegmaticul) pornind de la cele patru umori care alcătuiesc sistemele organismului uman: bila galbenă, bila neagră, sângele şi flegma (ulterior făcându-se relaţii şi cu elementele fundamentale: apa, aerul, pământul, dar şi cu anotimpurile, de unde au început şi interpretările astrologice şi zodiacele. Importanţa pe care o au temperamentele în personalitatea omului se alătură fundamental caracterului, aptitudinilor, inteligenţei şi creativităţii fără a nega însă şi caracteristicile înnăscute în favoarea celor dobândite sau invers. Dovedit este că, în ce priveşte tema discuţiei noastre, atât în Occident cât şi în Orient, cele patru temperamente se regăsesc în chip uniform răspândite, mai mult sau mai puţin exprimate din varii motive exterioare lor. Judecăţile macrocaracterologice obiective au luat în calcul şi alte aspecte cum ar fi de pildă cele psihologice conjugate riguros cu cele sociologice, susţinute de argumente istorice şi ontice, dar şi de consecinţele metisărilor. Studiile interdisciplinare pe această temă sunt ca şi inexistente din cauza descriptivismului la care s-

au limitat cercetătorii. Unele încercări au fost cenzurate drastic pe criterii ideologice, așa cum este cazul profesorului doctor docent în filosofie Alexandr Alexandrovici Zinoviev care a trebuit să părăsească Federația Rusă din cauza amenințărilor pentru criticile aduse societății sovietice în raport cu ideologiile occidentalale. Stabilit în Occident, el se consacră studiului organizării sociale a țărilor occidentale moderne (*occidentalismul real*) și procesului inevitabil al globalizării. Dar observarea diferențierilor dintre Orient și Occident este, așa cum spuneam, o preocupare destul de veche. Fără să intre explicit în controverse fundamentale cu orientările filosofice occidentale, filosofii orientali au rămas consecvenți preocupărilor, temelor și metodelor tradiționale. Aș mai adăuga la ceea ce spuneam cu un alt prilej (*Ezoterismul lui Chatterji și antroposofia lui Steiner*) reprezentările pur orientale ale lui Swami Sivananda (*Fizica și filosofia puterii gândului*) prin care continuă tradiția vedantină în același spirit al filosofiilor orientale. El definește gândul ca valuri de vibrații eterice (*Manas*), aidoma undelor electromagnetice. Pentru el *manasul* este capabil să umple cu eter întregul spațiu prin care vibrațiile servesc ca vehicol gândului, tot așa cum *Prana* poate fi un vector pentru sentimente, pentru lumină și chiar pentru electricitate. În concepția lui Swami gândurile sunt vii, ba chiar pot fi tot așa de solide în mediul lor precum obiectele în lumea fizică; mai mult, orice schimbare a lor produce o nouă vibrație în materia mentală, iar ele sunt vii și rămân ca atare chiar dacă corpul fizic moare. Spre exemplu, gândurile marilor înțelepți de odinioară (*Rishi*) se păstrează în eter (*Akasha*) ca într-o bibliotecă electronică și pe care doar yoghinii clarvăzători, cunoscători ai *Chandogya Upanishad*, le pot percepe inclusiv ca imagine. Desigur, ezoterismul a făcut în chip firesc prin schimburile de valori culturale astfel de idei să pătrundă și în Occident, interesul cunoașterii reciproce fiind cunoscut chiar înaintea lui Mantesquieu. *Scrisorile persane* (1721), atât de cunoscute până în zilele noastre (a se vedea în special capitolele: *Despre femei*, *Despre treburile obștești*, *Despre căsătorie* ș.a), constituie primul roman epistolar din istoria literaturii universale care avea să inspire și alți scriitori în secolele care au urmat. Cu acest prilej, Montequieu pune față în față viața socială franceză din secolul al XVIII-lea, reprezentativă pentru civilizația occidentală, cu cea orientală reprezentată de Rika și Usbek, doi pelerini persani care au prilejul să observe elemente ale culturii și eticii apusene în comparație cu cele din ținuturile lor orientale. Organizarea socială apuseană îi surprinde pe cei doi călători islamici. După criteriile lor, viața la curtea regală e ridicolă, îi scandalizează clerul imoral, papa, slăbiciunile femeilor, ale judecătorilor și militarilor. Rika și Usbek au astfel prilejul unei corespondențe filosofice privind statul, justiția, religia, politica, morala, viața civilă occidentală în raport cu cea orientală. Cu totul alte observații îl determină pe Oswald Spengler (1880-1936) să prevadă, precum Otto Seeck în *Declinul Antuichității*, un evident *Declin al Occidentului* într-o operă fundamentală, *Der Untergang des Abendlandes. Umrisse einer Morphologie der Weltgeschichte* (vol.1, Viena-1918; vol.2, München - 1922), în care Spengler reține că gânditorul occidental se lasă preocupat în exclusivitate de propriul spațiu cultural cu o vanitate refractară care exclude orice alte valori sau alternative. De la intenția lui inițială de a se limita doar la spațiul german, el își extinde observațiile asupra întregului areal european. Cum primul volum apărea la încheiere Primului Război Mondial, cartea și-a asigurat succesul prin resemnarea nemților nevoiți să accepte înfrângerea ca urmare firească a unui declin cu cauze istorice ample. Spengler a respins factorul cauzal și a înlocuit viziunea clasică a evoluției istorice lineare cu una ciclică, aidoma mitului hesiodic, ceea ce l-a condus implicit la contestarea noțiunii de *istorie generală* și la înlocuirea acesteia cu cea de *istorie particulară*, dar și la întemeierea filosofiei istoriei pe filosofia culturii, fapt ce l-a determinat pe Thomas Mann să îl alăture pe Spengler lui Max Weber în special pentru teza potrivit căreia morfologia culturii duce la transformarea istoriei din "trecut" în "destin", apreciind că fiecare cultură este purtătoarea unei esențe revelatoare. Argumentele lui Spengler veneau dinspre evoluția și decăderea unor mari culturi: cea egipteana, greco-romană, chineză, babiloneană, indiană, arabă și cultura de tip faustic (occidentală). Autorul îi menționează cu onestitate ca precursori ai ideilor sale pe cei mai mari oameni de cultură germani: Hegel, Goethe și Nietzsche. Cu prilejul discuției noastre despre ezoterismul lui Chatterji și antroposofia lui Steiner, găseam unele identități de gândire și de reprezentare a vieții între Orient și Occident, însă nu putem să nu luăm în considerare o serie largă de contradicții, mai mult sau mai puțin obiective, care se manifestă nu numai la nivel livresc, ci și la nivel politic, cu exacerbări până la confruntări militare. O vină o poartă și *Orientalismul* (1978), așa cum este el reprezentat în viziunea lui Edward W. Said (1935-2003), dar și unele diferențieri ușor sesizate și de protagoniștii (A.D. - fracez și Ling-W.-Y. - chinez) din *Ispita Occidentului* a lui André Malraux (vezi *Itinerarii spirituale*, Ed. Meridiane, Buc.,1983). Spengler reușea un echilibru între obiectul gândirii orientale (*noemă*, după Husserl) și forma gândirii (*noeză*), ori personajele lui Malraux se limitează la constatări nemijlocite, raportate la lumea din care veneau cei doi tineri; A.D. cunoaște Orientul prin intermediul civilizației chineze, iar Ling-W.-Y, ajunge în Franța, un simbol al occidentalismului. Schimbul lor de opinii este unul calm, constatativ. Cei doi sunt surprinși de ceea ce observă și își comunică deschis opiniile. Lumea orientală, rămasă fidelă unor învățături păstrate cu fidelitate (Vedele, Upanișadele, Confucianismul, Gandhismul, Islamismul) își constituie valorile etice și filosofia existenței pe principiul *Adevărului* (*Satya*), capabil să învingă temerile, nesiguranțele și tentațiile, pe principiul *Non-violenței* (Mahatma Gandhi recomanda calea iubirii capabile să învingă mereu, dar între lașitate și violență prefera violența). Cu principiul *Vegetarianismului* reușea să pătrundă până în Occident și să colaboreze cu dr. Josiah Oldfield, președintele Societății Vegetariene Londoneze). Un alt principiul este cel al *Simplității* (când se întoarce din Africa de Sud în India renunță la hainele occidentale asociate opulenței și trufiei). Cel de al cincilea principiu este cel al *Credinței* (el este adeptul unui ecumenism general, considerând că toate religiile promovează Adevărul, Dragostea și Regula de Aur, enunțată și de Iisus Hristos; asemănătoare în conținut la Matei - 7,12 și în Codul lui Hammurabi, în temeiul reciprocității). Tânărul chinez din *Ispita Occidentului* recunoaște că a venit în Franța cu o curiozitate ostilă și cu o dorință legată de conținutul livresc, noematic al gândirii europene și mai puțin tentat de noeza formelor acesteia. O primă observație ține de statutul european al femeii; aici femeia există cu adevărat, în timp ce în China aceasta este depersonalizată, este prezentă sociologic, dar absentă social. Ajuns în Franța, nu poate să nu se întrebe: „...ce vreți să cuceriți din ceea ce numiți voi sulfetul femeilor? Când erau creștine, își sacrificau religia; mai târziu și-au sacrificat judecata. Asemenea conflicte sunt mai anevoioase astăzi, pentru că este imposibil să-i sacrifici sensibilitatea; de aceea se pare că iubirea slăbește în Europa" (1). El descoperă că „femeia este un obiect destul de demn de interes, susceptibil, asemenea operei de artă, de frumusețe, și hărăzit îndeplinirii câtorva îndatoriri. Să fie fecundă și credincioasă, dacă trebuie să fie nevastă; frumoasă, dacă trebuie să fie concubină; expertă, dacă trebuie să fie curtezană"(2). Ling descoperă tradiția europeană a încheierii premature a căsătoriilor fără consimțământul tinerilor, de unde observația că niciodată frumusețea nu este și o promisiune de plăcere sentimentală. O excepție o fac gheișele japoneze și de aceea ele sunt în mai tot

Orientul eroinele poveștilor de dragoste. Concluziile tânărului chinez sunt urmări directe ale contactului cu o lume diferită de cea în care a trăit. Pentru el, ajuns în Franța, civilizația nu este un fenomen social, ci unul psihologic, adevărata civilizație limitându-se pentru la calitatea sentimentelor. De altfel, sensibilitatea este esențială pentru un oriental. Ea întemeiază conștiința binelui și o relație specială cu spiritul: „voi ați încărcat universul cu nelinişte. Ce înfățișare tragică ați dat morții!" (3), se uimește Ling. Oedip este și el o oglindă a Orientului în Occident, asemenea dragonilor și taurilor înaripați. În bisericile europene, Ling aude două voci creștine; una care îl slăvește pe Dumnezeu, iar alta îl iscodește în taină. Pentru europeni, Dumnezeu este stare, în timp ce pentru orientali el este ritm. Prin faptul că sunt înrobiți spiritului, drept cea mai înaltă divinitate a dezordinii, europenii l-au inventat pe diavol („lăudată fie-le imaginația" - spune tânărul chinez pe un ton faustian). Pasionalii europeni creează pentru Ling o axiologie care nu acționează asupra valorilor în sine, ci asupra intensității existenței doar. Cele două tipuri de sensibilitate, orientală și occidentală, diverg din sensul reveriilor; chinezii cer viselor lor cel mult înțelepciunea pe care le-o refuză viața, în timp ce europenii caută în ele semnale ale proximității.Viziunea asupra timpului generează și ea opțiuni diferite: „Timpul este ceea ce faceți voi din el, iar noi suntem ceea ce face el din noi", spune aceeași epistolă (4). Așa se face că Ling nu mai crede în transmigrația sufletelor, dar are convingerea că ea a modelat sensiblitatea orientală tot așa cum sensiblitatea occidentală a fost modelată de responsabilitate. Cele două civilizații se deosebesc și prin modul de abordare a eului; chinezii dau farmec civilizației lor prin necultivarea atentă a eului, adică prin libera lui atingere a înțelepciunii. Spiritul oriental pare să nu acorde nicio importanță omului, în sine, în schimb se străduiește să găsească în înțelegerea lumii gândurile care să dezlege chingile omenești; respectiv unul vrea să aducă lumea omului, celălalt aduce omul ca ofrandă lumii în numele conștiinței realității prin adeziune (*Weltanschauung*). Până când și pictura occidentală, de pildă, când este cu adevărat frumoasă, semnifică, nu reprezintă, iar „Europa nu va fi niciodată decât o feerie mecanică"(5). Nici francezul A.D. nu este mai puțin surprins de lumea orientală, însă el nu atinge vehemnța, precum o va face Edward W. Said spre deosebire de Oswald Spengler, ci ajunge la recunoașterea obiectivă, când este cazul, iar răspunsurile lui pentru Ling exprimă viziunea occidentală asupra diferențelor verificate. De pildă, pentru european femeia are un rol erotic bine definit: „Tot jocul nostru erotic este aici: să fii tu însuți și *celălalt*; să-ți trăiești senzațiile proprii și să le imaginezi pe cele ale partenerului"(6), aceasta în timp ce chinezii își iubesc mai mult morții decât femeile. Educația pe care ei o primesc scoate sentimente din abstracțiuni, iar aceste abstracțiuni le permit să observe sensibilitatea mai mult decât le-ar prilejui-o femeile. În schimb, chinezul imaginează fără imagini, observă A.D., și din această cauză el se atașează mai mult de calitate, de înțelepciune și mai puțin de efectele lor sociale. În acest temei, Occidetul a insistat pe durabilitatea lucrurilor a căror valoare a gasit-o în interiorul axiologiei sale și de aceea a încercat să pună timpul în slujba formelor. E adevărat că „europenii sunt sătui de ei înșiși, satui de individualismul lor care se năruiește, sătui de exaltarea lor"(7), dar această senzație îi reînființează de fiecare dată. Această „boală" europeană este tocmai efectul produs de descoperirile insistente asupra sufletului, preocupare în spiritul Occidentului asaltat de forme menite să producă plăcere.Tânărul francez este atras de analogii (ele se manifestă exclusiv între fenomene determinate, deoarece nedeterminatul nu-și poate fi analog sieși tocmai din lipsa determinării). Sejurul lui de doi ani în Orient nu schimbă mare lucru în el, în primul rând în ce privește ideea de OM pe care nu o poate închipui dincolo de intensitatea ei. Astfel, este gata să concluzioneze că orice diferență vine tocmai dinspre intensitatea ce însoțește viața în chip diferit în Orient și în Occident. În ce-i privește pe chinezi, A.D. crede că dacă ar fi spulberat confucianismul, care le-a dat acestora sensibilitate, gândire și voință sub sentimentul unei rase, tot edificiul s-ar prăbuși, printre altele și pentru faptul că nu a construit o aristocrație a spiritului. Elitele spiritului întrețin ideea și sentimentul de națiune; discriminările încep însă din naționalism. O lucrare care acuză vehement ideea de *orientalism* (deși vehemența nu totdeauna argumentează), apărută în 1978, este chiar astfel intitulată și îi aparține cunoscutului scriitor arab Edward W. Said (1935-2003). Ea se întemeiază pe obiecțiunile aduse macrocaracterologiilor și tipologiilor. În opinia lui Said, orientalismul este o invenție europeană spre a da obiect fanteziei prin ființe exotice. Originile orientalismului se găsesc în afinitatea pentru Orient a Franței și a Angliei secolelor al XVI-lea până la începutul secolului al XX-lea, dar el respinge ideea superiorității europene susținută de Denis Hay (1915 -1994) în *Europe: the Emergence of an Idea* (Edinburgh University Press, 1957). Orientalismul, după Said, este distribuția unei concepții geopolitice în texte de estetică, o consecință a culturii politice moderne, sprijinită pe exterioritate și conduce la judecăți de tip rasist, angoasante; pentru Occidentul ultimilor 50 de ani, spune Said, Estul a însemnat pericol, amenințare potențială reprezentată fie de Orientul tradițional, fie de Rusia. Cauzele acestei atitudini au fost, în aceeași opinie, istoria prejudecăților populare antiarabe și antiislamice, conflictul dintre arabi și sionism, precum și lipsa unei abordări culturale oneste. În Occident, Orientul este prezent totdeauna ca ceva deja judecat; Orientalismul este, așadar, știința Occidentului cu care situează Orientul într-o structură infelxibilă sau într-un manual din care să poată fi studiat, controlat și mai ales dominat. Că în bună parte Said folosește vehemența ca argument este evident dacă ne întoarcem fie și la obiectivitatea din *Declinul Occidentului* al lui Oswald Spengler, ca să nu mai amintim studiile obiective de orientalistică ale israelianului Yaakov Landau (1924), cum ar fi *The politics of Pan-Islam: ideology and organization* (Oxford, Clarendon Press, 1992); ale lui Mircea Eliade (1907-1986) *Yoga: Essai sur les origines de la mystique indienne* (1936) *Cosmologie și alchimie babiloniană* (1937); sau studiile lui Yehoshua Blau (evreu născut în România - 1919), *The Beginnings of the Arabic Diglossia: a Study of the Origins of Neoarabic* (Malibu, Undena Publications, 1977). Nu putem să nu amintim lucrări occidentale despre arta orientală: Mitter, Partha; *Arta indiană* (Oxford: Oxford University Press, 2001); Harsha V. Dehejia, *The Advaita of Art* (Delhi: Motilal Banarsidass, 2000); John Boardman, "Difuzia artei clasice în antichitate" (Princeton University Press, 1994) etc. Ar mai trebui să amintim lucrările de macrobiotică ale lui Nyoichi Sakurazawa (cunoscut în America sub numele de George Ohsawa) - unul dintre marii medici, filozofi și înțelepți ai acestui veac, născut în 1893 la Kyoto. Și nu putem să nu amintim lucrările de referință ale unor occidentali cum ar fi *Gândirea chineză* a lui Marcel Granet, *Religiile orientale în păgânismul roman* de Franz Cumont, *Filosofia Upanișadelor* de Paul Deussen, în care dialogul dintre culturile orientale și cele occidentale, extins asupra obiectului gândirii (*noematic*) și asupra formelor acesteia (*noeză*), este o speranță pentru soluție, dacă este cu adevărat o problemă care ține de occidentalism și de orientalism ca atare și nu doar de geopolitică*.

Note:

1.Malraux, André; *Ispita Occidentului*, în *Itinerarii spirituale*, Ed. Meridiane, Buc.,1983, p.42
2. idem, p.43
3. idem, p. 35
4. ibidem
5. idem, p. 73
6. idem, p. 49
7. idem, p. 58

* termenul de *geopolitică* a fost introdus ca noțiune de suedezul Rudolf Kjellen (1864-1922) în 1899

Pablo ROMANIUC

UMBRE PE FALDURILE OCEANULUI RUGĂCIUNII

1. – să vii

atunci când corăbiile cu duhuri
vor mângâia valurile oceanului -
în miezul penumbrei
când sosi-vor păsările cerului
să ciugulească malul mării
legea înălțimilor și căderea lor
în genunchi
s-o întărească-n gând
să devină prințul liniștii
străpunse de ierburile
trecutei veri
când băiatul spre mare alerga
ca mai apoi ocean să devină
lumină lăsată
petala lunii albastre
pe inima lui de mac
roșu aprins

2. – vino

și spală-ți ochi al altei planete
cu roua depărtării
nu plânge după corăbiile
înălțimilor oceanelor
aruncă cununile tinereții
în apa sfântă
care te trage după tine
în al nouălea cerc a lui Dante
nu intra fără fusul
netors de ielele
duse pe ocean
'n ospăț
la Penelopa
fugi de liniștea sură -
de tunetul
de pe puntea fulgerelor
de gemetele oarbe
ale uraniului adâncurilor
de nechezatul cailor sălbatici
ce aleargă prin oceanele
rugăciunii
de mii de tulnice
ale furtunilor
din spiralele căutării

3. – vino

și rogă-te semnelor - din înălțimi -
fiindcă-n ele clocotește
spovedania marinarului
în fața crepusculului

din drumul ruginiu al inerției
să zbengui copilărește
atunci
când te cheamă amurgul
în triunghiul apei vii
transformă-te
pe punte
încrustează acele
cu limba orologiilor
lui Emmanuel Kant
trezește la credință țările
pe unde vei călătorii
prin razele faldurilor oceanului
ridică biserică din zidurile ideii:
diamante adormite în curcubeul
soarelui,
diademele regilor depărtării

4. – și cazi pe ciorchinii

arderii heruvimilor
din luminișurile porturilor
unde gândul:
de sloi
cu sirene
cu păsări înzăpezite
din nimiciniciea vieții
din coamele căutării
în ungherele liniștii -
din Pantheonul
potopit de plânsul liniștii
în înflorire
în sufletul rădăcinilor
în susurul ochilor adâncului
în tremurul aripilor
păsărilor roșii -
din răsucite-n spirală vămi -
a timpului lepădat
vino!..

5. – și dacă vii la limanul

fiordurilor trecerii
deschide larg
porțile de aur
din anotimpul de aur
al tinereții
și a florilor,
a apei,
a peștilor,
ce plutesc
cu lumina oceanului în tine,
cu înțâmi unduitoare,
întreite,
împietrite,
stropite de tristeți -
cu sloiurile privirii
întâmpină totul
și nimicul din mine,
fiindcă plutești,
plutești pe puntea stafiilor
și a nenăscuților inimi de copil
înmânuncheate
în pupilele degetelor
ce scriu epopei
în sămburele vântului -
pe colonadele castelui azuriu

6. – dacă vei veni

pânza de aur a luciului minții
s-o tai
cu unghiul ascuțit
al sloiului de gheață
și să cazi
ca un brad
pe cununa plutindă
prin elementele Atlantidei
monahii
cu taina cuvântului îngână
rugăciunea rece
a pinguinilor
mai negrii
ca albele zapezi

7. –se poate

pune curcubeul cântecului
în partitura lui Mozart
anotimpurile anilor lui Vivaldi
răsfira prin cocmos
ca îngerii de frică
să-nceapă jocul
de-a-v-ațiascunselea
se poate arunca o privire
în inima atomului -
dar taina poietului
nu se poate ghici
niciodată!

8. – se poate

primăvara surăzândă și
fermecătoare
așeza după jireada castelului
îngemănata
ca un mănunchi al misteriei -
pentru liniștea planetei
se poate murmura
împreună cu vântul
dinaintea
amurgului rugăciunii
se poate înfășura privirea
cu tristețe
se poate alerga
după nucleul rachetei
se poate adormi o zână
cu cămașa cerului
și cu fusul cetii din
Hiperborheia
să furi imposibilul
de la înger
în și cu el poți să și taci
și devenii poet al clepsidrei:
cu rouă în inimă
legănând agathele

Iluminare

1.– au trecut
pe cărarea bătătorită
de îngerul desculț
prin rugăciunea apei
spre curgerea trecerii
ridicat-au cuarțul Kvazarilor:
poezia mea
- mâna ghepardului
- -vulturul cu o mie de aripi -
spre tristețea cântecului din
cenușă
împrăștiată
deasupra mărilor înaltului
din stelele interioare
a mărgelelor lacrimilor

În așteptarea ploii

!Cade o ploaie atât de măruntă!
(ah ce vară fierbinte-i în inimă!)
încât se scurge
cu umbra ei
în potirul nucleului
pământului -
cade direct în palma de aur
al amintirilor
cade și frunza
pomului primordial
îți caută și ție
leagânul adormirii -
undeva lângă tâmple
sau în monadele curcubeului
de dincolo de mare
dincolo de corăbii
aprinse
de meteoritele
durerii

Adrian BOTEZ

Poezia Mirelei Cadar – Un „Clavecin bine temperat”: „Refugiul dorinței”, de Mirela Cadar[1]

La prestigioasa Editură **Citadela** (condusă de omul de cultură, scriitorul şi ziaristul sătmărean Aurel Pop), a apărut volumul de poezie al **Mirelei Cadar**, „***Refugiul dorinței***”.

O poezie senzualistă, estompând aluviunile raţiunii până la clarul şi limpedele Revelației... „de finețe” („finețe” care eclipsează... însuşi „toiul” Revelației!) - o poezie de intuiție feminină, cu reverberații elegante, în ambele cosmosuri - Creația Lui şi interiorul ei - şi atunci când discursul e proaspăt-declarativ, dar chiar şi... „în reluare”.

La „tombola” poeziei cadariene se câştigă, facil, „dorul” (uneori, şi el, mimat), iar nu furtuna oarbă a simțurilor şi patimii/ pătimirii (de...”mlaştină”): *„Rațiunea opacă nu discerne profunzimea/ Unui fior”* (cf. Labirint); *„Un dor/ Se zbate/ Pe mlaştina pasiunii”* (cf. Voiaj).

Nu e o poezie reflexivă, ci a nervilor epidermici - o poezie intimistă *(„O lumânare pe divan/ Miros de tămâie”)*, o poezie a dorului şi jindului, a nelămuritului, oarecum calchiată (cel puțin aşa vrea să dea impresia scriitoarea) după nichitstănescianul *„dincolo-de-orizont, dincolo-de-marea”*: *„Vrăjită /Privind spre larg/Aştept ceva”* (Voiaj), sau: *„Aş zăcea aşteptând clipa/ Lumina ochilor/ Împlinirea”* (cf. Dorința) şi: *„Neîmplinit/ se ascunde/ În orizontul îndepărtat”* (cf. Apus) - dar fără excesul răscolitor de „căutare şi ştiință”, al marilor neliniştiți cosmici. Mirela Cadar n-are apetențe pentru voiculesciană, tragica *„vraişte a grădinii”*. De fapt, ordinea şi curățenia virginală domină până şi în visare.

O caligrafie a sufletului, pe hârtia luminoasă, uneori suflând, ca în nişte foale „bine temperate”, în pânzele călătoriei, până la incandescență *(„Destinul/ Privirea/ Zilele zburau în neştire/ Imaginea chipului/ s-a pierdut în umbră/ Sufletul ardea”* - cf. Fiorul) - dar fără a obține sau năzui la mari tumulturi, fără mari mize transcendente, fără teribile aşteptări spirituale. „Destinul” nu e neguros, ci elegant, „jungla” nu e terifiantă, ci seamănă cu bine-măsuratele grădini versailles-eze - niciodată nu se ajunge la „zborul ca frenezie a prăpastiei”, spre Sus sau spre Jos - iar „neştirea” e nu o întâmplare ontologică, ci o condiție specific „cadariană”, o stare de continuă, de nestinsă, dar cuminte dorință. Cuvintele, uneori, se înghesuie emfatic *(„obsesie”, „omniprezent”, „conflict”, „tulburare”, „decalog”, tragedie romantică”, „vulcanic”, „erupția sentimentului”, „haos”* etc.), cu pretenții de „tribunat” răscolitor-reverberator, dar nu sunt decât decoruri ale unei relative „bunăstări” sufleteşti, destul de bine mascate: *„Eşti obsesia / Eşti omniprezentul/ Eşti tulburarea”* (cf. Obsesia) - dar se ajunge la: *„O ultimă umbră/ În orele trandafirii”* (cf. Apus). Deci, „trandafirii”...: totul e normal, totul e sub control. Nimeni să nu se îngrijoreze. Îşi va găsi galoşii exact unde şi i-a pus. E ordine şi o linişte de apartament, cu o vază de flori insinuantă, mirosind, vag, a selenaritate de-afară...

Un panteism de salon, fără relief accidentat: *„Mireasma de câmp/ balsamul/ arşița trupului/ Izvorul /să-şi facă/ prin mine/ albia”* (cf. Să simt).

Până şi expedițiile ontologico-epistemologice ale piraților-copii, ale piraților-nebuni (o nebunie absolut inofensivă, mai bine sau mai rău jucată!), puşi pe prăduială de cartier, au învățat, din noapte... „răsăritul” atoateconsolator! Cf. Să fiu: *„Să navigăm în noapte ca pirații nebuni/ Să fiu prada ta/ La răsărit”*.

Până şi “sfințenia” este butaforică (e şi normal: viscolul şi aerul tare al piscului presupun inițierea dură, or... nu e cazul!): *„Totul e ploaie de scântei/ Corzile viorii sunt în flăcări/ Ultima serenadă/ Din seara sfântă”* (cf. Concert), ba chiar uşor pleonastică: *„Din paharul de cuminecătură/ Sângele”* (cf. Darul). Truisme, monotonii, sforțări penibile de a recupera inspirația, de pe unde nu există: *„Un sfârşit ?/ Sau un nou început?/ Situație deprimantă./ Halucinantă”* (cf. Tu...); *„Atmosfera feerică/ Transformată/ Într-o părticică de rai”* (cf. Furtuna); *„În beznă şi tăcere/ Supraviețuirea e malefică”*...(cf. Tu unde eşti?).

Sentimentul morții „cadariste” - ajuns până la... antagonismul „lipsă de bun-simț” - ”stimă”: *„Doamna decapitează/ Pe cine întâlneşte/ Depăşind bariera bunului simț/ Stimata doamnă în negru...”* (cf. Doamna în negru). Iar Golgota - *„O instrucție perfectă”* - ...cum altfel, într-o lume care evoluează spre „careul rond/ cvadratura cercului” şi în care predomnesc rafturile sentimentale (cf. Între “eu” şi egretă - ...din nou, neconcordanță între titlu şi...”expresia verbală”... ca şi în Odiseea, Remember... ca şi în multe alte cazuri de titluri cadariene, cu promisiuni triumfalist-epatante!).

...Uneori, totuşi (destul de rar, din păcate), notații subtile şi credibile, emfaze în surdină, discreție şi bun-gust al plasamentului elementelor constitutive ale unor imagini real-sugestive, expresii ale unei renunțări (sincere!) la teatralitatea vulgarizantă a existenței: *„O lumânare s-a stins/ în aortă”* (cf. Darul); *„Prăpastia din sufletul prăpastiei/ E plină de spini şi lacrimi”* (cf. Îndemn); *„Hoinăresc celule/ (Lupta cu destinul)/ Scheletul unei deziluzii?”* (cf. Septembrie); *„Se prăbuşeşte o pasăre/Din libertatea cerului/Cuibul ei arde-n flăcări”* (cf. Vestejirea buruienilor); *„Propagarea armonioasă în decor/ A invizibilului”* (cf. Privirea). Dacă e să găsim vreo „fantă” majoră, în „echipamentul” poetic al **Mirelei Cadar**: renunță mult prea uşor la recepționarea corectă şi integrală a semnalelor (intermitente) ale transcendenței, preferă desenul facil şi, adeseori, lipsit de orice eficiență afectivă, unor trăiri efective, profund angajante. De ce era nevoie de, spre pildă, aceste „versuri”-neversuri... penibil debutante, pornite dintr-o autodistructivă patimă după ludicul artificios: *„A tăcut!/ Dar ei au înțeles/ Fără cuvinte/ Decorul e umbrit!”*... de salturile ratate, între barele trapezului, voit-râvnit cosmic: *„În fiecare colț zăcea/ O umbră de privire/ O fărâmă de suspin/ Sau un urlet de durere/ Răvăşit printre galaxii”* (cf. Decor)...?! De la “suspin”, până la “urlet”... de la “colț” la “galaxie”...! - ...se trece cu seninul inconştient, nefiresc, dar, mereu, periculos, pentru destinul poetic... - al unei plimbări printre leii savanei ori printre tigrii junglei!

...Inima şi iubirile Mirelei Cadar se potrivesc, în ritm, mai curând cu colindul, decât cu furtunile şi cu..."haosul" - ...iar flacăra inimii „rimează" poetic mult mai firesc cu „adierea", decât cu marile devastări şi dezastre: *„Ecoul vocii/ Pe corzile inimii/Ademenindu-mă/ Colind"* (cf. Haos); şi *„Răsuflarea./ Mii de lumini/ Focul iubirii/ Flacăra pâlpâie/ Încet, încet,/ O adiere"* (cf. Flori de gheață).

Starea de reverie este, în genere, una de largă, irepresibilă respirație... - de aceea, Mihaela Cadar dă doar titlul, dar nu şi conținutul stării, prea descătuşat-romantice, pentru ea - şi produce, premeditat, confuzii în „familia de termeni constelativi" ai exprimării fenomenului propus spre „dezbatere", pentru a-şi masca, astfel, noviciatul încă nedesăvârşit: *„Întâiul coşmar/ Imposibilitatea de-a despica/ Tortul/ Răsucit cu atâta măiestrie/ În prezența ta./ Juvenil"* (cf. O reverie).

Întrebările existențiale sunt, şi ele (cum altfel?) „tandre": *„Un jurnal învechit//Printre file/ Era un gest tandru"* (cf. Întrebarea).

...Da, credem că Mirela Cadar şi-a autodefinit cel mai bine poezia, în pseudo-arta poetică Speranța: *„Evantai de plăceri"* - ...personale, am adăuga noi, fără nicio urmă de maliţiozitate! În definitiv, orice om îşi decide trăirile şi riscurile unei vieți, şi aşa, scurte... Nu e neapărat să facă, dintr-o decizie oarecare - Marea Poezie!

---

[1] - Mirela Cadar, *„Refugiul dorinței"*, Ed. Citadela, Satu Mare, 2011.

Maria COZMA
(Franța)

Accidentul cunoașterii

Privită din exterior, iluzia de viață rivalizează cu deluviul; privită din interior se scufundă în necunoaştere, într-un vid gnoseologic,unde ființa, în tot cuprinsul ei, bate câmpii conştientă că supraviețuieşte.

O taină se aşează reperul unei dorințe regăsite din percepția unui gol - conştiința ca formă pură. După un haos al nonrealității, realizezi că inconştiența de a fi fost conştient în acest reper îți era calea pentru izbăvirea sărăciei spiritului din tine, înainte să fi devenit *res extensa*[1] (lucrul întins) şi *res cogitans*[2] (lucrul cugetător) în substanța materiei.

Încep să se desprindă regretele fiecărei porniri prelinse insesizabil în propriu-ți vid; începe o ceartă inteligibilă între inteligență şi intelectual şi, găseşti că gândirea este schilodită de cunoaştere, când pretinzi că eşti intelectual dintr-o inteligență exterioară şi inteligent dintr-un intelectual exterior. Spontan, un izvor şerpuieste într-o nesfârşită horă a iluziei şi zbuciumul tău, ce nu-şi poate repera decât malurile unui accident de cunoaştere, care se surpă în neantul propriei tale existențe.

Mecanismul transfigurării pe temeiurile unei astfel de gândiri, rumegă măcinat de Lumină, o durere înăbuşită de lacrima cunoaşterii, neîmpăcată cu anonimatul angoasei eului tău de a fi un cineva înainte de a fi tu însuți, timp ce ideea de supraînălțare îți dărâmă toate iluziile senzației de a trăi în ea.

Orice chibzuință îți aduce îndoieli în țelul tău în timp ce o întreagă existență s-a sprijinit până în vârful acestuia. Realizezi că seninătatea se scufundă într-un timp rupt de realitate şi te trezeşti cerşetorul unei izbânde neizbăvite. Te întrebi: unde ți se duc clipele?!... Fiindcă simți cum luneci trişat de absorbția ta inteligibilă la capătul unei alte lumi, unde propria-ți înțelepciune ți-a întins cursa unui accident de cunoaştere.

Nici terapia unei maieutici şi nici chiar terapia unei melodii nu te mai poate repera centru metafizic ontologic, fiindcă centrul gnoseologic ți-a devenit epicentrul epistemologic, fără să fi avut nici un simptom de gândire. Rămâi încarcerat între propriile-ți „cunoaşteri". Nici poetul şi nici filosoful nu au costume de pompieri, ci numai de piatră şi folie de Sânziene.

---

[1] René Descartes (1596 – 1650).
[2] Ibidem

Cărți primite la redacție

Fenia Driva: *Prințesa Ioana Cantacuzino La Călimăneşti*, Editura Silvana, 2010

Viorela Codreanu Tiron - *Ochiul somnului darul iubirii*, Ed. Anamarol, Bucureşti, 2008

Viorela Codreanu Tiron - *Vraja Clipei*, Ed. Anamarol, Bucureşti, 2010

Gheorghe A. Stroia - *Petale din cuvinte*, Ed. Docucenter, Bacău, 2011

Alina CHEȘCĂ

Zborul

Motto: „De ce îmi place mie
să bat drumurile
și să mă rătăcesc?”
(Nora Iuga, Fasanenstrase 23)

m-am scuturat de praf
am rupt lanțurile
și-am redevenit fiara neîmblânzită
ce mușcă din viață cu sălbăticie

nu m-am îndepărtat
de mine însămi
mi-am trăit poveștile
mi-am scris poemele
am hoinărit fericită prin lume
ca și când viața
ar fi proprietatea mea
și lumea ar fi fost creată
pentru propria-mi desfătare

ÎN FIECARE ZI
EU SĂRUT FLUTURII
PE ARIPI

FĂRĂ ZBOR
NU S-AR MAI FACE
NICIODATĂ LUMINĂ

Scară la cer

există undeva, departe, o insulă fără nume
unde oamenii se iubesc în voie
iar DUMNEZEU coboară printre ei
în fiecare zi să le aducă aminte
că iubirea e sfântă
și că fiecare sărut deschide Porțile Raiului

Sunt

Motto: „sunt liberă
fluturii izbucnesc din mine în horă”
(Florina Zaharia, Eua)

la fiecare apus
îmi potrivesc ceasornicul
pentru încă o eternitate
sau pentru vreo iubire atemporală
între două religii
între realitate și fugă
între deșert și ce-o mai fi dincolo de el

la fiecare răsărit intru-n sevraj
sângele strigă după dorurile mele
am nevoie de lupta mea cu moartea
căreia-i arunc în față amorurile, poezia
fericirile mele ce au fiecare
câte-un nume greu de pronunțat

eu îmi consum himerele cu voluptate
inima mea este un timp nesfârșit
mai mare decât viața însăși
toate drumurile mele merg acolo unde
EU SUNT CEEA CE SUNT
acolo unde râsul meu ajunge până la cer
unde îmi cresc raze sub piele
și unde timpul e una cu pasiunea

ÎNTRE MINE ȘI MINE SUNT EU
PASĂRE LIBERĂ
ÎNDRĂGOSTITĂ DE PROPRIILE-MI
ARIPI

Florin Măceșanu - *Parfumul florilor*

Melania CUC

Se inserează sistematic în mahala

Un exercițiu banal
Reflex al mâinilor ce toarnă absint
Pe rochia mea vișinie.
Foișorul fanfarei s-a umplut cu umbre
stupide.
Altă jertfă de om va avea loc pe scena cu
Alămurile scoase la licitație!
În melanjul confuz și fierbinte
Tu continui să-mi transcrii în jurnal
Gândurile și copilăria-mi liberă
Ca o gâscă sălbatică-n zbor.
Peste tropicele pântecului
În care
Pruncul poartă numele tău,
Cearcăne de cerneală lila
Se lăbărțează până la coate.
Amprenta materiei moarte mi se ia
De pe palmele unse cu miere.
Cânt.
Se inserează sistematic în mahala,
În peisajul cu miros de crivăț vânăt la ochi
Precum corbii din vopseaua
Lui Vicent van Gogh.

Teama mușcă pe sub cămașă…

Un taxi galben și trei tablouri cu sfinți
foarte triști!
Atât mi-a mai rămas din sfertul rugăciunii
Pe care o spuneam conștiincioasă
ca un funcționar
Cu cotierele roase până în oase.
Îmi beau cafeaua de dimineață fără povești,
Fără zahăr, fără speranțe…
Apoi plouă.
Curge lumina asta cu sudoare
Și cu sânge vegetal cade peste acoperișul
Casei în care Lazăr le citește leproșilor
Din Scriptură
Nimic nu mai ține de ceea ce credeam
A fi o țesătură perfectă în rochia-mi
de mireasă,
Nici foița de staniol nu mai are sclipici
În bomboana cu gust de afine albe.
Teama-i la maturitate și mușcă
pe sub cămașă
Așa, ca un păduche strivit între degete.
Milioanele de claxoane cântă de dans
nupțial
În orașul în care sunt purtată pe umeri
De patru bărbați în veste de catifea verde
Și ghetre roșii de box .

Povestea asta nu are autor

Vecinii stau pe laviță
La poarta raiului închis pentru inventar.
Halvaua și lumânările privesc din vitrină
Bătălia mea personală.
Nu am nici o rol în cruciada sonoră
Ca un alai de ciocârlii ce anunță
Cu surle și trâmbițe răsăritul de soare.
Singurul polițist comunitar
Bate de floare teii cartierului prin care
Convoiul cu alimente de subzistență trece
Lovind din călcâie.
Povestea asta nu are autor,
Nu adună culori scurse din ploaie
La picioarele crucii ce unește într-o singură linie
Punctele cardinale. Prin sertarul cu scrisori
de război trece o înmormântare fără ecou.
Vecinii stau pe laviță
La poarta raiului închis pentru inventar.

Nicolae BĂLAȘA

Marin Sorescu și gândirea Samkhya

În urmă cu ceva timp, publicam articolul ,,Obiectiv - subiectiv, relație duală în cadrul înțelegerii, sau formă speculativă de amețit omenirea?!", o mai veche frământare ce nu mi-a dat şi încă nu-mi dă pace. Nu mă lasă să vegetez sau, altfel spus, să trec şi eu cu capul între umeri prin lume şi, evident, să-mi meargă, asemenea celor care o fac, bine. Motivul? În primul rând, obsesia conform căreia ceva (idei false - premisele irelevante, superstiții, prejudecăți, speculații, teorii, tot felul de ,,învățături" de la ,,deștepții" prezentului, sau de la cei de când lumea, sfătuitori de profesie, la care musai trebuie adăugați specialiştii în manipulare), mi-au întunecat mai întâi mintea, înțelegerea şi, evident, capacitatea de a povesti şi a mă lăsa povestit, pentru că acolo, în poveste, stăruie să încolțească sâmburele de adevăr. În al doilea rând, motivul are caracter contextual, chiar dacă îşi trage seva din stereotipia cu care văd descris (redescris), un fenomen despre cum ,,se întâmplă" (dacă se întâmplă?!) ceva. Trebuie să vă reamintesc că: ,,Lumea este tot ce se întâmplă. Lumea este totalitatea faptelor, nu a lucrurilor" - *Tractatus Logico-Philosophicus, Ludwig Josef Johann Wittgenstein*). Cu alte cuvinte, lumea este tot ce facem, astfel încât materializarea sa, a facerii, să rămână semn, imanență pe pânzele vremurilor. Asta, dacă vrem să fim!

Citesc şi, sincer, mai că îmi dau lacrimile când văd că în exprimarea multora, a noastră, în general (ca să fiu delicat!), încă mai stăruie limba de lemn specifică şedințelor de partid de dinainte de '89. Blestemați dacă am fi fost şi tot am fi sărit din tiparele vremurilor de atunci, după atâta amar de ani! Dar fără carte nu se poate! Am şi spus-o, am şi scris pe tema asta, însă nimeni nu aude, nimeni nu vede. Norocul nostru (zicem şi ne mai şi credem deştepții lumii!), cu Internetul! Tastez ceva şi „informația" îmi este pusă pe tavă. Apoi, doar două funcții ale calculatorului ,,copy" şi ,,paste", la prima vedere, m-au şi făcut genial". Machea?! Fals! Cum nu se poate mai fals, dar se poartă! Nu neg utilitatea acestor mari invenții contemporane (calculatorul, Internetul, Sistemele ultrarapide de comunicare etc.), însă fără erudiție, fără autoreflecție, fără filologie, fără a întoarce cuvântul, în lumea cuvintelor, pe toate părțile, tot la un fel de a bate câmpii rămânem! Adevărul e că, în lumea lui neica nimeni, lume productivă şi consumabilă de nimicuri, nimicuri suntem. Ce semeni aia răsare, zice un proverb românesc, iar de aici spusa cu: „nimic nu pui, nimic răsare", ni se potriveşte mănuşă, chiar dacă, paradoxal, povestea cu nimicul are structură şi poate fi formulată filosofic, însă pentru o chestiune dintr-asta îți trebuie minte, nu glumă!

Cum nu mi-am propus o lecție de morală şi pentru că mi-am amintit şi cuvintele Ecclesiastului „visurile vin din multe griji, iar glasul celui nebun din mulțimea de vorbe" (Biblia, Bucureşti, 2002, Eccleziastul, cap. 5, versetul 2), mă întorc la oile mele şi mă întreb, repet, contextual, cu ocazia omagierii scriitorului Marin Sorescu, 75 de ani de la naştere, e bine, e normal, pentru noi, ca oameni, ca popor, să apară scris sau rostit, pe ici, pe colo: ,,...marele scriitor s-a născut la ... a scris, a publicat în... bla, bla...?" Adică, mai pe înțelesul tuturor, să apară scris sau rostit ce se găseşte publicat în cele două, trei pagini de internet? Dacă îi facem lui, scriitorului, un deserviciu, tot proverbul românului ne limpezeşte la cap: ,,dacă tăceai, filosof rămâneai!" Pe aia cu datul în petec, nu are rost să v-o mai reamintesc! ,,Adevărul e" - o să sară unii - „că nici nu ştii cum să o mai dai! Dacă nu zici nimic, de ce nu zici?! Dacă zici, de ce zici?" Din nou, fals! Şi iar vin şi mă întreb: e normal ca un astfel de moment să se reducă la publicarea unui singure cărți ,,*Marin Sorescu în documente şi scrisori inedite*", George Sorescu, Ed. Autograf, mjm, şi la câ-teva manifestări culturale, unele chiar mediocre?

În urmă cu câțiva ani, trei, patru, dacă nu mă înşel, în cadrul evenimentului de omagiere a poetului, organizat de către Primăria şi Consiliul Localal al Municipiului Craiova, cu ocazia ,,Zilelor Marin Sorescu", academicianul Eugen Simion îşi propunea reflexiv: „trebuie să stabilim şi lui Sorescu un loc în literatură, românească şi nu numai." Nu cred că v-a trecut prin cap ideea conform căreia distinsul academician i-ar cunoaşte şi nu prea opera lui Marin Sorescu şi, de aici, ezitarea. Nu! Spusa lui Eugen Simion avea atunci, cel puțin alte două conotații, altele decât cele interpretabile simplist sau la prima vedere. Prima: îl vedea pe Sorescu, ca gen literar, oriunde în literatura română (chiar şi universală), şi a doua: îndemna oamenii de cultură, criticii şi istoricii literari, la studiu, la re-interpretarea operei lui Marin Sorescu, spre re-aşezarea sa în Marele Panteon Cultural. Re-aşezarea lui Sorescu şi a altora asemenea lui înseamnă aşezarea noastră, ca popor, în lume.

De atunci şi până acum, mai nimic. Pe de altă parte, chiar dacă există din cei care încearcă să mai spună ceva, nu sunt luați în seamă. La noi, la români, monopolul încărcat megalomanic, transcris la nivelul expresiei: ,,eu ştiu, eu sunt" funcționează ca la carte. Şi ca să nu mai bat câmpii, doar ați văzut, biblic nu e bine, am să reiau câteva pagini din „Acvariul cu fețe", Ed. NEWEST, Târgu Jiu, 2010, 309 p. :

„...Toți spun că e demențial jucată de Ilie Gheorghe ! Hai, vino ! Te rog eu, vino ! Singură, nu se cade să mă duc ! Şi vreau să o văd ! Hai, vii ? Te aşteaptă şi te sărută dulce, dulce, puiul tău mic !" - erau ultimele cuvinte dintr-o scrisoare scrisă, probabil, într-o pauză dintre ore. (...)"

,,- Ți-a plăcut ? Cum ți s-a părut ? - m-a întrebat Elena la sfârşitul spectacolului.

- Totul, un fel de încrâncenare a omului cu lumea şi cu el însuşi! Pentru cunoaştere şi nimic mai mult! Iar, de aici, drama!

- Am citit şi eu câteva comentarii din diverse reviste. Unele sunt selectate şi aici, în caietul-program… Majoritatea încep cu: Piesa Iona de Marin Sorescu, piesă de inspi-

rație biblică… La fel ca în manualul de liceu!

- Aiurea ! Piesa este o capodoperă. Ca să o înțelegi, îți trebuie mai mult decât un gram de minte! Iona, ce-i drept, este personajul biblic, înghițit de un chit, adică de o balenă. Dar, după aceea… ca să iasă la lumină, din hăul în care a căzut, parcurge un drum, ori tocmai el, drumul, este un fel de mers în genunchi, de acolo, spre Dumnezeu. Strigătul lui spre lume şi spre el e semnul fiecărui pas. Din păcate, pe poteca asta, de ape, din care a ţâşnit, cândva, viaţa, te mai poţi odihni doar pe o bancă pusă în mijlocul oceanului… Dacă ai construit-o la timp! Cunoaştere şi sacrificiu!

- Dar finalul ? - m-a întrebat ea vizibil marcată.

*- **Finalul?! Aşa cum e şi scrisă şi jucată, nu are nimic în comun cu ideile creştine! Dacă asta vrei să întrebi!***

*- Dar cu spusa lui **Schopenhauer**? Ştii din **Lumea ca voinţă şi reprezentare**? Plătim cu moartea pentru tot ceea ce primim… Iar omul, în general, primeşte. Toată viaţa primeşte cunoaştere!*

*- …Dacă are urechile pâlnie şi e deschis la cap, altfel tot înfundat rămâne! - am glumit eu. Mă pui în încurcătură! Cu toate astea, nu! Nu cred! Iona nu moare ca să plătească nici măcar un gram din cunoaşterea ce i-a fost dată! **Personajul lui Sorescu vrea lumina absolută şi recurge la sacrificiul suprem. Suprimarea! Or, fapta aceasta, în creştinism, e căderea în păcat! Finalul piesei îl găsesc, mai degrabă, în cultura Samkhya, din gândirea indiană. Cam cu şapte sute de ani înainte de Hristos!***

- Mda! Nu ştiam! Omul cât trăieşte învaţă! La fel şi eu!" (***Acvariul cu fâţe***, Nicolae Bălaşa,, 2010, pp 292-294.

Că am sau nu dreptate, rămâne de văzut! Deocamdată nimeni nu m-a luat în seamă. Nici cei care se bat cu pumnul în piept şi nici cei care fac paradă cu Sorescu. Păcat!

Pentru adevăr şi binele nostru, al tuturor, uneori încurcaţi în iţele nevăzute, trebuie să spun că Marin Sorescu, a cunoscut-o, aici, în România, pe indianca Amita Bhose, fostă doctorandă a Doamnei Zoe Dumitrescu Buşulenga. Presupun că discuţiile cu Domnia Sa, cu Amita Bhose, depre şcoala **Samkhya, şcoală ce admite, chiar conceptualizează sinuciderea ca formă supremă de cunoaştere,** l-au îndemnat pe Sorescu la scrierea acelui final din Iona. Dacă am dreptate, toate analizele, toate comentariile, conform cărora piesa de teatru *Iona*, a lui Marin Sorescu, este de inspiraţie biblică (personajul Iona fiind personaj biblic), devin nule.

Ştefan Radu MUŞAT

Aproape de lumea fără cer

Zilele s-au scurs, apoi le-am strâns
şi numărat în răcoarea cosmică a amurgului ,
erau ticsite de mărunţişuri şi mister ,
petrecute de apusuri în nefiinţă
şi le-am aşezat
în esenţial ca accesoriu
la un sfârşit
al omului tronat pe o simplă amintire ,
aproape de lumea fără cer
cu umbra incoloră, flămândă şi bolnavă
de bătrâneţi şi umilinţă
ce se-nfăşoară sub presiunea surdă
a necesităţii
în sunet monoton al serilor blajine,
iar toate prinse la colţuri doar cu stele
din frumuseţile pierdute ale vieţii.
Dar m-am cutremurat
adânc în mine
printre gânduri sfâşiate, grele
de fum şi de cenuşa anilor
că-n metabolismul meu mental
n-a rămas nimic,
aproape mai nimic
şi totul e uzat;
extaz rămas în anotimpul tinereţii
de care nu mai ştiu demult,
şi am uitat
emoţia senină plonjând cândva în text
iremediabil
ca jurământ solemn şi clasic de iubire
strivit de buze - poate -
în clocotul de trup incins şi prelungit
de şoapte
aproape de interminabil,
de pasiunea măsurată - nu în terţi -
doar în sinceritate
cu pulsul inocenţei închinat sub legământ
într-un magnific doi,
de parcă eram doar noi pe lume şi disecam
triumful zilelor de pe Pământ ...
Acum mă simt aproape nemişcat
în peisaj uitat să lunece spre recunoşterea
de primăveri,
imaculat şi mut ,
iar totul e insuportabil
de parcă-aş fi reziduu stelar rămas
pe un caloian de lut,
iar eul mi-e la fel de greu de înghiţit
şi digerabil, încât respir pripit
în apetitul meu vital,
ieşit din calculul valorii zenitale
şi-i la fel de crud, amar şi de anemic
să completeze paşii mei acolo
vigoarea căutării timpului pierdut
prin amintiri; parfumul întâlnirii prime
când am rostit cuvântul şi-mi umeziră ochii
de m-am înroşit
în clipe definite de sfertul academic.

Frumuseţile pierdute ale vieţii

Am rămas suspendat de cealaltă parte
a timpului
acolo unde noaptea mi-e cel mai bun
prieten,
plutesc între cer şi pământ,
iar braţele mi-au amorţit
încleştate în ultima imagine
a îmbrăţişării noastre
din primăverile trecute ,
peste tot în jurul meu lunecă deznădejdea
clipelor severe ce adulmecă dorinţa
încrustată adânc în pieptul meu
şi mă simt înfricoşat de parcă viaţa asta
neînsemnată
am ascuns-o în pământ
pentru mai târziu ,
aşteptând să vii cu lumina zilelor noastre ,
dar am înţeles de-atunci sensul
frumuseţilor pierdute,
suspinând în pustiul care m-a purtat
continuu sfâşiat
dincolo de cuvinte
să rătăcesc prin întunericul fără ieşire;
mi-am ferit şi lacrima să n-ajungă hrană
a singurătăţii
şi-acum păstrez tăcerea obrazului cuminte,
m-am ghemuit apoi
numărând orele cu spaimă către altă noapte,
mă mai zbat o clipă
şi respir din nou amintirea.

Moartea nu doare…

Iarna s-a oflit târziu în măduva polară,
iar primăvara mişcă viaţa peste tot,
în toate cele, pământul nu se mai vindecă
şi nicicând n-are să-mi vindece singurătatea,
nici durerea minciunii
din rănile mele, pentru că sunt deja cărunt,
şi voi muri curând că sunt o mână de pământ
din pământul florilor;
eu mă cobor acum când cerul s-a făcut
aproape negru şi a-ntunecat lumina,
iar sufletul se va nalţa să cutreiere
dimensiunile celeste, bucurându-se
de moartea mea, că moartea nu doare,
şi -atunci am să strig în ceruri
să se prăbuşească stele în furtunile solare,
trăiţi în locul meu, trăiţi în răutatea lumii
unde viaţa moare, acolo unde iubirea
nu mai e iubire şi dorul nu mai este dor,
acolo până şi pietrele au înnegrit, şi mor !
Aş vrea doar să-mi lăsaţi un semn
la căpătâiul meu, un semn de biruinţă
c-am fost cândva pe acest pământ şi eu.

Marian PĂTRAȘCU

Oameni, animale și cartofi (I)

(fragment din cap. I al romanului "Viața ca o provocare", Editura Fortuna Râmnicu Vâlcea, 2010)

Niciodată locuitorii satului aceluia, situat în nordul Țării Loviștei, aproape de fosta graniță dintre Vechiul Regat și Imperiul Austro-Ungar, nu făcuseră atât de mulți cartofi ca în anul în care Marinică, încheindu-și copilăria, îl părăsea ducându-se la liceu; era anul în care trupele Tratatului de la Varșovia, mai puțin cele ale României, invadau Cehoslovacia... Recolta aceea bogată venise ca o mană cerească, fiindcă, pentru mulți lovișteni, cartofii se constituiau în singura lor sursă de „bani gheață". Puțini aveau servicii la stat. Cei mai mulți dintre aceștia erau ceferiști. Făceau naveta la Sibiu, programul de „12 cu 24" le convenea, iar mersul trenurilor era adaptat acestuia. Și mai puțini puteau scoate un ban din creșterea animalelor, deși în fiecare gospodărie existau câteva oi și capre, chiar și câte o vacă, dar acestea, puține fiind, nu produceau ca să prisosească, ci doar atât cât să ajungă familiei. Un ban în plus, în afară de vânzarea cartofilor, mai scoteau cei care aveau boi și mergeau „în chirie" la alții care-i tocmeau pentru arat și pentru căratul cartofilor, fânului, lemnelor. Până în urmă cu cincisprezece-douăzeci de ani, mulți lucrau „la plutire", adică la coborâtul buștenilor și „metrilor" pe Boia până la Olt. Această îndeletnicire a dispărut odată cu amenajarea drumului forestier pe Valea Boii în sus, mai întâi pe Boia Mare până în Dăescu și apoi pe Boia Mică până în Coți. Acum, buștenii și „metrii" erau transportați la gară cu camioanele și trailerele; era un du-te-vino infernal prin sat. Așezarea - cel mai mare sat al comunei - abia scăpase de colectivizare și asta numai datorită încăpățânării oamenilor și lui Mărian Frântu, care s-a dus în audiență la Gheorghiu-Dej. Mărian Frântu stătuse cu Gheorghiu-Dej în aceeași celulă în lagărul de la Târgu-Jiu, de unde au evadat înainte de 23 august 1944, ajutați de țărăniști și de preotul Ioan Marina, viitorul patriarh, pe atunci - paroh al bisericii „Sf. Gheorghe" din Râmnicu-Vâlcea. Prin sat, se spunea că rămăseseră prieteni, fapt greu de crezut atunci, dar care, peste ani, s-a dovedit a fi adevărat. La neîncrederea aceasta în spusele lui Mărian Frântu, contribuise, e drept, și faptul că el nu insista absolut deloc să fie crezut și, de altfel, el însuși amintea destul de rar despre acest lucru; nu era omul care să se bată cu pumnul în piept că, vezi Doamne, el era „pretin" cu președintele Consiliului de Stat al R.P.R., ce mai, cu ditamai șeful statului! Pe de altă parte, Mărian Frântu fusese „încadrat" de consătenii de vază, ale căror păreri contau pentru tot restul satului, în categoria „prăpădiților", deoarece, una la mână - era ilegalist și, doi la mână - se purta ca un zbir cu familia care, în cele din urmă, îl și renegase, iar el ajunsese să ducă o viață solitară și chiar promiscuă. Acestea erau, de fapt, motivele principale pentru care lumea spunea că „bate câmpii, auz'colo, Mărian Frântu și pretin cu Gheorghiu-Dej, s-o spuie el lu' mutu'!".

- Bă, Ghiță, tu la mine-n sat nu faci colectiv!, i-ar fi spus atunci Mărian Frântu, lui Gheorghiu-Dej.

Și nu s-a făcut! Rămăsese, însă, povara cotelor. În fiecare an, de pe la sfârșitul lui ianuarie și până în martie, satul era bântuit de comisiile de recensământ ale animalelor, așa cum mai înainte fusese bântuit de comisiile de colectivizare. Câțiva ani la rând, cele două comisii s-au călcat în picioare una pe alta, scoțându-i din minți pe oameni. În perioada în care se făcea recensământul animalelor, copiii aveau un rol foarte important: trebuiau să ducă cea mai mare parte a animalelor - vite, oi, capre, porci chiar și găini - cât mai departe de casă și să le păzească cu rândul, până trecea recensământul. Fiecare gospodar avea, pe câte un petec de pământ situat departe de sat, pe dealuri, un grajd din bârne, iar alături - o colibă sau chiar o „căsoaie" din lemn sau zid cu toate cele necesare traiului zilnic, și acolo ascundeau animalele. Fața Căprioarei (*Căprioarii* - așa pronunțau ei), Izvorul Măgurei (*Izvoru' Măgurii*), Râncurele, Șesuri, Capul Dealului (*Capu' Deal'lui*), Bircei, Colnic, Plaiul (*Plaiu'*) Mare, Dealul Sasului (*Dealu' Sasuli*), Chicera, Boboțea, Măgura, Piscul Porcului (*Piscu' Porculi*), Pleșcioara, Bâldihău, Teiș - erau pline de asemenea sălașuri unde erau duse animalele pentru a nu fi găsite de comisia de recensământ. De fiecare dată când aceasta se apropia de casa lui, Mărian Chircuț dădea iute pe gât câteva „ciocane" de țuică de la Trocărel sau de la Băloasa, lua în mână o toporișcă bine ascuțită și se așeza crăcănat în fața porții:

- Dacă-m' intraț' în curte, vă crăp capu'! Or scriț' ce vă spui eu, or, v-a loat mama draculi, s-anțăles?

Te puteai pune cu nebunul? Toată lumea știa, deși nu fusese dovedit, că-ntr-o noapte, el, împreună cu Nelu Bohanțu și Ion Brulincu bătuseră „măr" comisia de colectivizare în frunte cu unul Udeci, de la raion, când apărea acesta în sat, lumea îi striga de departe „Huo de-ciii!". În fiecare seară, mai ales sâmbăta, Trocărel își transforma casa în cârciumă clandestină, vânzând țuică la negru. Președintele Sfatului Popular, secretarul de partid pe comună și șeful de post știau foarte bine cu ce se ocupa Trocărel, dar închideau ochii, fiindcă de câte ori treceau ca din întâmplare pe la el, nu plecau cu mâna goală, ci cu țuică - pe gratis, evident. Într-o asemenea sâmbătă, să fi fost cu vreo șapte-opt ani înaintea acelui an bogat în cartofi, tot așa, pe toamnă, în „hodaia a bună" a lui Trocărel se adunase o mulțime de bărbați, așezați care pe paturi, care pe scaune, comandase el destule la Feteluș sau Lăudică, așa i se mai spunea tâmplarului, fiindcă promitea mult și nu se ținea de cuvânt. Printre ei, nu se putea altfel, era și Mărian Chircuț. Ca de obicei, nevastă-sa Oara l-a timis pe Marinică să-l cheme la masă:

- Du-te la Trocărel după tatto, spune-i c-am pus de mămăligă, să facă bine să vie măi iuteacas'!

Copilul alerga de fiecare dată bucuros la Trocărel, fiindcă-i plăceau două lucruri: să asculte ce se discută acolo și faptul că, din când în când, tatăl lui îi dădea să

guste din „ciocanul” lui de țuică. Atunci, când cu bătaia, în casă la Trocărel era o hărmălaie de nedescris, toți îl înjurau pe Udeci, trimisul de la raion în fruntea comisiei de colectivizare. Marinică asculta fascinat, tocmai „supsese” un gât de țuică din „ciocanul” lui taică-său, fără ca acesta să bage de seamă, când în cameră a intrat val-vârtej Genica lu’ Tilișcan. Venise și ea să-și cheme bărbatul acasă, dar, uitându-se de-a lungul uliței, prin dreptul casei lui Răcan l-a zărit pe Udeci și pe alți trei bărbați străini de sat, membri în comisia de colectivizare. Genica știa că vin la Trocărel:

- Sărițț, oameni buni, că vine Udeci cu ai lui!, a strigat ea din tindă.

Când a auzit asta, Mărian i-a șoptit copilului la ureche:

- Vâr’-te su’pat șî stăi acolo pân’ te-oi scoate eu! Or’ce-ar fi, să nu scoț un sunet, ai înțăles?

În timp ce Marinică se târa de-a bușilea sub pat, Mărian a suflat cu putere în „lambă” și a stins-o. A strigat apoi să se facă liniște și s-a făcut. După câteva momente, ușa s-a dat de perete și în cameră au intrat pe bâjbâite Udeci și însoțitorii lui. Din fundul sub-patului, unde tăcea chitic, Marinică a auzit, la început, niște bușituri înfundate, apoi trosnituri de scaune rupte deasupra capului, în mai multe rânduri - zgâlțâieli de pat, de credea că acum i se sfărâmă în cap, și la urmă, un zgomot ascuțit de geamuri sparte. După aceea, s-a așternut o liniște mormântală... Au urmat minute bune de așteptare, care lui Marinică i s-au părut o veșnicie, când, în sfârșit, marginea „țoalei” care acoperea patul s-a ridicat ușor și copilul a desluşit prin beznă capul lui taică-său:

- Pssst! Marinică, măi eşti aci, mă?, a întrebat el şoptit.

Fără să răspundă, copilul s-a târît de-a bușilea afară de sub pat.

- Hai să mergem, s-a gătat scandalu’, i-a mai zis tatăl lui tot în şoaptă.

Nu au ieşit pe ușă, ci pe fereastra dinspre grădină, făcută țăndări acum, pe acolo venise și Mărian, pusese scara de la podul grajdului și se urcase pe ea. Și-a luat copilul de subsuori, era slăbuț amărâtul de el. Au coborât ușurel scara, apoi au luat-o prin grădini, nu pe uliță. Au stat o vreme în porumbii din grădina lui Lisaveta unde, într-un colț, își avea căsuța Ioana Țiganca, el stătea încă în Priloage - ei îi spuneau cătunului aceluia *Pârloage* -, a venit mai târziu în sat și și-a făcut casă acolo. Ce bine că Lisaveta nu tăiase încă porumbii! Pe drum, se tot fâțâiau niște umbre în sus și în jos. Când n-a mai fost nimeni, au travesat spre casa lor, care era cufundată în beznă. După ușă, îi aștepta Oara, tremurând ca varga:

- Ce-ai făcut mă, prăpăditule, am auzât că te-ai bătut cu Udeci?

- Taci, fă, din gură că n-am făcut nimica, tu-le mama lor de comuniști!

- Măriene, Măriene, de n-îi înfunda tu pușcăria, să-mi zâci mie ce-oi vrea!

- Taci, fă, șî hai să ne culcăm. N-aprinde lumina!

- Mă crez’ primită la cap? Te-am aşteptat cu ea stinsă, ca s-o aprinz acuma? Şî cu copilu’ ăsta ce-ai făcut? Îț’ bat’ joc de el?!

- Lasă, fă, că n-are nimica, nu-i aşa mă?

- Mda, n-am nimica, da’ mi-e foame!…

Oara i-a dat copilului să mănânce, aşa, pe întuneric, un cârnat de la oală, caș și mămăligă; ei nu mai aveau nicio poftă de mâncat. Lui Marinică, nicicând nu i s-a părut mâncarea mai bună ca atunci. Băuse și țuică, plus spaima care-o trăsese acolo în fundul sub-patului, în casă la Trocărel, ce mai, toate astea îi făcuseră o foame de lup!…

S-au culcat toți trei; Mărian n-a mai avut chef să asculte „Europa Liberă”, cum făcea de obicei. Aveau un aparat de radio nemțesc, „Olympia” - de la „Telefunken”, pare-mi-se -, funcționa cu acumulator cu plumb și acid sulfuric și cu baterie anodică. Erau a doua familie din sat care-și cumpăraseră aparat de radio, după cea a lui Bicosu, mare comunist și ăsta - era preşedintele Cooperației de Consum pe comună. Când au luat radioul, a trebuit să-i pună antenă exterioară: între două prăjini înalte - una pusă pe acoperișul grajdului, cealaltă la poartă -, au întins o sârmă de cupru izolată la capete cu două „nuci” ceramice, iar de la o distanță anume de capătul de la poartă, pleca o altă sârmă, care intra în aparat. Mergea bine aparatul; lui Marinică îi plăcea mult emisiunea „Roza vânturilor” și muzica uşoară, Oarei îi plăcea muzica populară, iar Mărian asculta „Europa Liberă” și „Vocea Americii”, uneori și „Radio Moscova”, dar atunci îi înjura de mama focului pe ruși. După vreo zece ani de când instalaseră aparatul, nu se mai găseau acumulatori și baterii anodice. Hai, că astea din urmă se puteau face din baterii „pătrate”, dar acumulatorii, după un număr de încărcări, trebuiau schimbați. Atunci și-au luat un aparat de radio românesc „Dunărea” și acum Mărian îi înjura și pe români, că nu erau în stare să facă aparate de radio ca nemții! Într-adevăr, recepția era destul de proastă, posturile de radio „imperialiste” erau bruiate masiv. Radioul nemțesc „Olympia” a fost repus în funcțiune peste mulți ani, de Marinică, ajuns student la Facultatea de Chimie din Iași. El a realizat alimentarea radioului prin intermediul unui transformator și al unui stabilizator de tensiune, tocmai se introdusese curentul electric și la ei în sat. Încă din liceu, devenise pasionat de muzica rock, blues și progresivă, iar în vacanțe îl asculta cu înfrigurare, la „Europa Liberă”, pe Cornel Chiriac, cu celebra lui emisiune „Metronom”. Fireşte, copil fiind, îi plăcea să stea lângă taică-său când acesta asculta „Vocea Americii” și „Europa Liberă”. Nu înțelegea de ce „Radio Moscova” îl înjura pe Conrad Adenauer, iar în „Scânteia”, „România Liberă” și chiar în „Lupta CFR”, apăreau articole și caricaturi împotriva lui, în timp ce posturile de radio „imperialiste” îl ridicau în slăvi. Apoi, fusese impresionat de destinele fraților Kennedy - John F. și Robert. La fel, îi rămăseseră în minte toate controversele legate de „cazul Ben Barka”, războiul din Biafra, apartheid, conflictul din Orientul Apropiat... Îi admira pe evrei fiindcă intraseră peste egipteni cu foarte puțin timp înainte ca aceștia din urmă să pornească ei împotriva lor. Nu uitase războiul din Vietnam, invazia din Cehoslovacia și alte evenimente majore din lumea acelor ani.

Florin Măceșanu - *Viața ca un fulg*

Constantin E. UNGUREANU

Domnița, una din muzele lui Lucian Blaga și Tudor Arghezi

„Domniță, frumoasă şi bună
Ca o mireasă de voievod,
Tu ai pus în gândul meu rod,
După ce l-ai nins cu floare de vară.”
D. Gherghinescu-Vania

„Domniță din țară bârsană,
Lumină sunt, inimă, rană.”
Lucian Blaga
„Întinsă, leneşă pe canapea,
Domnița suferă în cartea mea.”
Tudor Arghezi

Domnița Gherghinescu a fost soția lui Dumitru Gherghinescu-Vania (12.11.1900-5.10.1971), născut în Cârceni-Grozeşti, județul Mehedinți, ca fiu de învățător. Licențiat în drept, funcționează ca magistrat în mai multe localități din țară, printre care şi Braşov, unde se stabileşte cu domiciliul. Bolnav de ftizie, face cunoştință cu viitoarea soție, Domnița, la sanatoriu, ea însăşi suferind de aceeaşi boală. Soții Gherghinescu aveau afinități pentru literatură şi celelalte arte, de aceea, în locuința lor din Braşov, au organizat un salon literar ce căpătase o reputație publică, frecventat în epocă de scriitori, filosofi, de pictori şi de muzicieni: Lucian Blaga, Tudor Arghezi, Ionel Teodoreanu, Demonstene Botez, Victor Papilian, George Enescu, Ion Vlasiu, Şerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Petre Comarnescu şi alții.

Dumitru Gherghinescu-Vania (Vania - sub influența operei lui Cehov: „Unchiul Vania”) a condus revistele „Claviaturi” şi „Luceafărul de ziuă”. A scris poeme: „Drum lung” (1928), „Amorul de azur”(1933), „Privighetoarea oarbă” (1940).

Domnița, soția sa, „fermecător de frumoasă”, inteligentă, sensibilă şi ospitalieră, era admirată de către toți bărbații care „roiau” în jurul ei şi se bucura de elogii atât din partea bărbătească cât şi cea femeiască. Frumusețea ei a fost imortalizată în poezia „Eglogă”, scrisă chiar de soțul său:

„Domniță, frumoasă şi bună
Ca o mireasă de voievod,
Tu ai pus în gândul meu rod,
După ce l-ai nins cu floare de vară.”

Ea a fost inspiratoarea mai multor scriitori mai tineri şi mai vârstnici, a fost una din muzele celor doi mari poeți, Lucian Blaga şi Tudor Arghezi, cei care aveau să revoluționeze lirica românească. Inefabilul eros îl interesa atât pe poetul cât şi pe omul Blaga, un „creier erotizat”. Având un cult pentru „eternul feminin”, Blaga afirma: „Muzele sunt o necesitate pentru poeți”; „...orice dragoste care duce la creație îşi dobândeşte legitimitatea”, de aceea, starea de creație, pentru poet, era sinonimă cu starea de iubire. În privința aceasta, Cornelia, soția sa, era o femeie înțeleaptă, despre care Blaga declara: „Vreau să spun că ea (Cornelia) tolera, uneori, prin preajma mea, prezențe feminine, avea sentimentul că îmi stimulează creația. Le tolera printr-o superioară atitudine. Chiar atunci când se întâmpla să privesc dincolo de morala conjugală prin grădinile altora, tot ea era aceea care mă consola oarecum...”

Pe 5 iunie 1937, după discursul de recepție la Academie, cu titlul „Elogiul satului românesc”, cu ocazia primirii în rândul academicienilor, la plecare, o tânără femeie s-a apropiat de noul academician şi l-a felicitat. Era Domnița Gherghinescu, aceea care va deveni apropiata inimii sale şi „prietena poeziei”. Noua muză i-a redat „sentimentul vieții”, după câțiva ani de muncă istovitoare în domeniul creației (scrieri filosofice, piese de teatru, poezie) ce i-a provocat o „oboseală de moarte”, o epuizare fizică şi sufletească şi a izvoarelor de inspirație, un adevărat impas psihologic. Noua venită în viața sa, Domnița, reprezintă un reviriment, înseamnă redescoperirea filonului liric, „Schimbarea zodiei”:

„Şi azi, dintr-odată, neaşteptat, acest răsărit.
Ce cântec nemăsurat!
Ca unui orb vindecat
lumea în lumină mi s-a lărgit
Puterile miscă-n zenit.
Deschid porțile: Timp neumblat,
bine-ai venit!
bine-ai venit!”

Au loc repetate întâlniri, popasuri la Braşov, Bucureşti sau la Sibiu, unde Blaga se afla în refugiu. Urmează şi o vastă corespondență cu această femeie fascinantă pe care o ține la curent despre preocupările sale în domeniul creației, proiectele şi scrierile apărute, conferințele ținute în țară sau peste hotare, apariția revistei „Saeculum”, traducerile efectuate. Ei i se destăinuie în legătură cu admiratorii şi adversarii operei sale. În perioada 1940-1948, Domnița întreține focul iubirii şi al poeziei lui Lucian Blaga. Domniței îi datorează o serie de poeme din volumul „Nebănuitele trepte”, volum ce conține îndeosebi teme şi motive autobiografice: „Schimbarea zodiei”, „Încântare”, „Domnițele”, „Dumbrava roşie”, „Ardere”, „Veghe”, „Epitaf” şi „Cuvinte către fata necunoscută din poartă” etc.

Poezia „Încântare” este publicată chiar în revista „Claviaturi”, 1941, condusă de Dumitru Gherghinescu-Vania:

„Domniță din țară bârsană,
Lumină sunt, inimă, rană.”

În primăvara acelui an, Blaga întâlnise în saloanele Domniței oameni de diferite profesii, bărbați şi femei, tineri şi vârstnici, pe care amfitrioana îi primea cu un farmec cuceritor, cu multă adorație şi ospitalitate. Aflată mereu în compania atâtor persoane, în forul interior al lui Blaga îşi fac loc lumini şi umbre, se strecoară mâhnirea, uneori o estompată gelozie:

„Din visuri, născute în zori,
trimite-ți-aş negrele flori,
Dar teamă îmi e că le pui
la soare-n răscrucea oricui.”

Prezența Domniței în lăuntricul şi în poezia lui Blaga reiese din „Ardere”:

„Al seminției mele cel din urmă sunt
Pumn de lumină - tu, pumn de pământ.
Tu, rodie,
Tu floare mie, cu puteri de zodie”.

sau în poezia „Veghe”:

„Albă frumusețe, tu, fără apunere,
Pustietoare minune, tu,
gândul - la tine- noptatul -
ce treaz mă ținu-!”

În anul 1942, Lucian Blaga se duce la sanatoriul Moroeni doar pentru câteva zile, o asigură pe soția sa, în realitate sejurul s-a prelungit la două săptămâni, răstimp în care au făcut mici excursii prin împrejurimile silvestre ale localității, considerată „vacanța cea

mai frumoasă a vieții". Un apus de soare și luminișul din pădurea Moroenilor este sursa de inspirație pentru „Dumbrava roșie":

„Mușchiul reavăn, negrul murei
ține cumpănă căldurii.
Ieși zeiță din sandale -
vrerea e-a Măriei Tale!"

Fotografia prințesei burgunde Uta arătată poetului, la Brașov, de către Domnița, însoțită de rugămintea acesteia adresată lui Blaga, de a scrie o poezie, reprezintă geneza poemei „Domnițele". Blaga descoperă izbitoare asemănări între cele două „domnițe", domnița din cetatea de la poalele Tâmpei, cea reală, și domnița evului mediu german din fotografie:

„Fiindcă văpaia vă este la fel,
Ca ea-ți porți și tu prin tot locul
sângele, râsul,
norocul și focul.
Prin ierburi când treci,
incendii în rouă
stârnești - ah tu nu știi - la fel amândouă".

Dacă e să dăm crezare relatărilor lui Lucian Blaga, în romanul său autobiografic, „Luntrea lui Caron", ruptura dintre cei doi s-ar fi petrecut în 1944.

Aflat la Brașov pentru a ține o conferință, după o plimbare pe sub Tâmpa, Domnița îi propune poetului să facă împreună o vizită, aranjată din timp, bineînțeles, „domnului colonel", unul din veleitarii care îi închina versuri. Gestul Domniței de a se lungi „pe canapeaua largă cu perne masive, pufoase, în care se cufundă cu poetică voluptate", după ce își dăduse pantofii din picioare, gest ce trăda o îndelungată experiență, îi produce poetului repugnanță: „În clipa aceea, de limpeziri fără voie, s-au stins în ochii mei caratele de vrajă ale aceleia pe care o numisem prietena poeziei, și apariția ei deveni aceea a unei hetaire, care-și doza calitățile spirituale cu virtuți frivole, după celebre modele ale antichității". „Pentru asta s-au tocit rând pe rând fiorii, explică Lucian Blaga, pentru asta mi s-au rărit drumurile la Brașov".

Cu toate acestea, dialogul epistolar dintre Lucian Blaga si Domnița Gherghinescu-Vania continuă până în 1948. Este adevărat că în ultimii ani, corspondența se rărește, la fel și întâlnirile.

Într-una dintre scrisori, în vara anului 1945, poetul curtenitor îi adresează Domniței următorul catren:

„Port în brațe și pe buze
toate cele nouă muze,
cu Domnița zece
Care mi le-ntrece."

Cele nouă muze, bineînțeles, aparțin mitologiei.

„Arderea" pentru Domnița nu se stinge așa ușor, „rana" mai stăruie încă până când își face prezența tot mai des în viața sa o altă muză, Eugenia Mureșan.

Ea va deveni Domnița „Nebănuitelor trepte".

Din „colecția de personalități" a Domniței a făcut parte și Tudor Arghezi. Din relatările contemporanilor, reiese că Arghezi avea o afecțiune puternică pentru Domnița, a rămas pentru toată viața „slăbiciunea marelui poet" (Șerban Cioculescu). Numele ei este pronunțat în însăși arta sa poetică, „Testament":

„Întinsă, leneșă pe canapea,
Domnița suferă în cartea mea."

De aceea, în dedicația pe care i-o face la volumul de „Scrieri", se ascunde un reproș: „Doamnei Domnița, cu mustrarea că nu ia pana poeziei adevărate, așteaptă".

Preocupată de mondenități și consumându-și „viața pusă mereu în slujba altora", Domnița nu a creat versuri, a scris doar un jurnal publicat postum și fragmentar, cu titlul „Cartea uitată".

Pasiunea lui Arghezi pentru Domnița este transfigurată în unele din poeziile sale: „Domniță", volumul „Una sută una poeme" (1947), „Dar ochii tăi", volumul „Cântare omului" (1956). Prima este un distih, la fel ca „Încântare" a lui Blaga. Imputarea din „Testament" o regăsim și în „Domniță":

„Tocită-i pana-n slova ta,
Și corzile, nici ele, nu mai pot cânta".

Trăirea intensă a iubirii reiese din versurile:

„Domniță cu cinci turle la cetate,
Răbdai aproape anul jumătate,
Și-n așteptare, număr ca nebunii
Luceferii rotiți din coada lunii.
Nu te cerșesc. Te vreau. Am dreptul. Sunt
Legat de umbra ochilor tăi crunt."

Finalul poeziei conține un avertisment ce amintește de mitul Sabinelor:

„Mai zic atât: Ia seama bine,
Că-s neam din hoții fetelor Sabine."

În prima parte a poeziei „Dar ochii tăi", evocă ochii Domniței:

„Dar ochii tăi? Albaștri, verzi, negri sau căprii
Zălog a nu se știe ce multe mărturii.
Câte stihii senine adânc se zbuciumară,
Ca să-ți răsară limpezi icoanele de-afară?
Ce gând, în ce cuvinte s-a-nvrednicit a spune
Cum s-a ivit din sânge uimita lor minune?
Prin ce minuni ciudate și zămisliri încete
S-a săvârșit în sâmburi asemenea scumpete?
În pleoape, ca petala de floare de gutui,
E un zmarald și nu e, e de safir și nu-i.
E bâlbâirea noastră în stare să mai știe
Ce amintiri de noapte, rămase din Tărie,
Căzând pe-o dâră lungă, de aur, dintre stele,
S-au închegat la tine în două peruzele,
Domnița-al cărei zâmbet mă tulbură și-
ngheață?"

Experiența sufletească trăită cu intensitate, cu ani în urmă, la cumpăna vieții, reînvie în „Dragoste târzie", publicată în volumul „Cadențe" (1964):

„Da, te-aș iubi cum mă iubești și tu.
Inima-ar spune da, cugetul nu.
Te-ai așteptat vâlvoarea să mă ia
Și să mă ardă în dogoarea ta -
De unde te-ai ivit și mă-mpresori
Cu-atâtea stele și cu-atâți fiori?"

Stăpânit de o anumită melancolie, poetul oscilează între „inimă" și „cuget".

Domnița, prietena inimilor celor doi mari poeți, izvor de iubire și de poezie, decedată în 1969, a izbutit „să se înalțe în timp" prin versurile ce i-au fost dedicate de către Lucian Blaga și Tudor Arghezi.

Bibliografie:

Lucian Blaga, *Poezii*, Editura Minerva, București, 1981, seria Patrimoniu;

Lucian Blaga, *Luntrea lui Caron*, roman, Editura Humanitas, București, 1990;

Tudor Arghezi, *Versuri*, volumul I,II, Editura Cartea Românească, 1980;

Ion Bălu, *Viața lui Lucian Blaga*, volumul II, Editura Libra, București, 1996;

Bazil Gruia, *Blaga inedit. Efigii documentare*, volumul II, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1981.

Eugen PETRESCU

Ion POPESCU – țăranul poet din Loviștea

- note biografice -

Motto:
„Cine nu cunoaşte Sfânta Scriptură nu cunoaşte pe Dumnezeu.”

Popescu Ilie Ion s-a născut la 7 septembrie 1919, în satul Mlăceni, com. Perişani, jud. Vâlcea şi a decedat la 13 decembrie 2004. Rămas orfan de tată, la vârsta de cinci ani, a fost crescut de mama sa în credință față de Dumnezeu şi cu dragoste de muncă şi de țară, alături de cei doi frați: Ilie, fratele cel mare şi Maria, soră mai mică.

În anul 1941 a fost mobilizat, împreună cu fratele Ilie şi alți tineri din Loviştea, pe frontul de est al celui de-Al Doilea Război Mondial. Rănit grav, în cumplita bătălie de la Cotul Donului (Cotul Don), este repatriat cu picioarele zdrobite şi internat la Spitalul Militar din Bucureşti. Despre fratele său, de care se despărțise înainte de a fi rănit, nu s-a mai ştiut nimic, niciodată.

După mai multe luni de suferință s-a întors acasă în cârje şi, după o vreme, cu ajutorul şi din mila lui Dumnezeu, avea să meargă normal. Singura rană care nu i s-a vindecat niciodată a fost cea de la glezna piciorului stâng, o rană deschisă pe care a trebuit să o trateze toată viața. Medicii i-au recomandat de mai multe ori amputarea piciorului pentru a scăpa cu viață, dar, a refuzat, având încredere în puterea şi ajutorul de la Dumnezeu care nu l-a părăsit niciodată. Tot din război s-a ales cu o rană în zona capului, rămânând cu un singur ochi. *„Aceste încercări le-a înțeles ca pe o ispăşire a greşelilor de pe front când, în lupta cu inamicul, trăgea în ochi şi în picior”*, după mărturia nepoatei acestuia, monahia Iustina.

Peste ani, o altă nenorocire avea să se abată asupra sa. A fost lovit de un vagon de tren, în Gara Cornet, şi a rămas cu un picior blocat de la genunchi, motiv pentru care toată viața a mers şchiopătând.

Veteranul şi invalidul de război, Ion Popescu, nu s-a plâns niciodată de starea sa. Mai mult decât atât, a trecut peste toate aceste suferințe şi a muncit zi de zi, de dimineață până noaptea, cot la cot cu bărbații sănătoşi şi tineri, la împăduriri, exploatări forestiere şi în gospodărie, până în ultima clipă a vieții.

A muncit din greu, dar a respectat cu sfințenie sărbătorile fiind nelipsit de la slujbele religioase oficiate la Sfânta Biserică. Fiind recunoscut ca bun creştin şi gospodar, comunitatea l-a ales epitrop al Parohiei „Sfântul Gheorghe” Mlăceni, com. Perişani. De asemenea, după mărturia aceleiaşi nepoate, maica Iustina, *„în fiecare an, de Ziua Eroilor, bunicul făcea câte o poezie în cinstea celor căzuți pe front, pe care o recita cu ochii înlăcrimați la Monumentul Eroilor din sat”*.

Din dragoste de Dumnezeu, din dorința de a cunoaşte adevărul cu privire la prezența noastră pământeană, a studiat cu mare atenție BIBLIA şi a tălmăcit-o asemenea unui învățat. Din dragostea aceasta nemărginită, au izvorât versurile volumului pe care, în calitatea de editor, l-am intitulat *„Vechiul Testament versificat”*, operă încheiată, aşa cum arată manuscrisul, la 8 martie 1966, an în care avea să se nască, la o lună de zile mai târziu (10 apr. 1966), al doilea băiat al său, Ioan-Cristian, cel care peste ani avea să îmbrace haina monahală şi să fie tuns în monahism, la Sfânta Mănăstire Frăsinei, cu numele de Chiril, căruia i-a fost dedicat acest volum cu ocazia împlinirii vârstei de 45 de ani.

Când s-a întors din război, s-a căsătorit cu o fată cuminte şi credincioasă, Mucenica Fețeanu, din satul Mlăceni. Dumnezeu i-a binecuvântat pe cei doi soți cu zece copii, dintre care trăiesc şase, iar primii patru „îngeraşi”: Ion-Darie, Martinian, Victoria şi Maria au murit la scurt timp după botez. Au urmat: Ilie, Elena, Ana-Maria, Filofteia şi Ioan-Cristian. De la cei cinci copii căsătoriți are unsprezece nepoți şi trei străne-poate.

- Elisabeta (Claudia, căsătorită Oprea) - licențiată în limba română şi limba franceză; a lucrat ca angajat civil, timp de 35 de ani, în cadrul Centrului Militar Județean Vâlcea. Are trei fiice: Maria-Otilia (căsătorită la Sibiu, cu preotul Constantin Scheau, care a renunțat la numele său de familie şi s-a trecut la numele soției, Oprea) - preoteasă, doctor în teologie şi doctor în limba franceză, are trei fiice (Anastasia, Daria şi Nectaria); Claudia-Iuliana, monahie la Mănăstirea Hurezi cu numele de Iustina şi Cristina-Ionica, monahie la aceeaşi mănăstire, cu numele de Nifona.

- Ilie - doctor inginer colonel, avocat; a activat în Ministerul Apărării Naționale şi în Ministerul Administrației şi Internelor. Are doi băieți: Iulian şi Adrian (amândoi licențiați).

- Elena (căsătorită Purice, dar, la solicitarea soțului, nemulțumit de numele său, noua familie s-a numit Popescu) - lucrează ca proiectant în cadrul Institutului de Cercetări şi Amenajări Silvice Bucureşti. Are două fiice: Adriana (licențiată) şi Maria (elevă).

- Ana-Maria (căsătorită Grigorovici) - lucrează în cadrul Institutul de Cercetări şi Amenajări Silvice Bucureşti. Are doi copii: o fiică, Gabriela (studentă) şi un băiat, Constantin (licențiat).

- Filofteia (căsătorită Avram) - referent la o şcoală din Cluj-Napoca. Are doi copii: o fiică, Ana-Maria (studentă la arhitectură, Cluj-Napoca, a obținut o bursă de studii la Liege-Belgia) şi un fiu, Tudor (student la telecomunicații, Cluj-Napoca).

- Ioan-Cristian (n. 10 aprilie 1966) - tuns în monahism la Sfânta Mănăstire Frăsinei, cu numele de Chiril, în prezent ieromonah şi econom al acestui vechi şi valoros aşezământ, din Subcarpații Vâlcii, supranumit şi Athosul românesc.

La acest arbore genealogic impresionant se adaugă nepotul din partea soției, Părintele Onisifor Petrescu, şi el fiind ieromonah la Sfânta Mănăstire Frăsinei.

Ion Popescu este exemplul creştinului-ortodox şi al românului adevărat, care, cu credință în Dumnezeu şi-a făcut pe deplin datoria față de Biserica Neamului, față de țară şi de familia sa. În acelaşi spirit şi-a crescut şi educat copiii şi nepoții, mărturie fiind, aşa cum am văzut, scurta sa biografie.

Iată, dragi cititori, tabloul vieții lui Ion Popescu - țăranul poet din Țara Loviştei, care a trăit 85 de ani, în dreapta credință, iubindu-L neîncetat pe Dumnezeu şi mărturisindu-L prin faptele sale.

Remus FOLTOȘ

Cum trebuie să fie poetul

Ce poți spune despre un om care spune despre el însuși că este fratele geamăn al lui Hristos și care pomenește de numele lui Iisus de nenumărate ori în titlurile dar și în versurile sale?! Să credem, oare, că talentul izbitor, acablant, senzațional al lui Ionuț Caragea s-a grefat pe creștinismul sensului suferinței? Oare numai atât? Nu. Vom spune mai mult și mult mai mult. Inovator la modul abrupt, Ionuț Caragea nu scrie de data asta cu sentimentul ci cu partea intelectivă a sufletului. Nu este un poet de „atmosferă" iar dacă ar fi unul de atmosferă, aceasta ar fi pur intelectivă, aș spune transcendentală. Asta i se potrivește mai bine - nuanța transcendentală a facerii textului.

Dar acest poet nu este numai intelectiv. Este ceva greu de definit la el. Poezia lui acționează din toate direcțiile deodată și dă efectul unei implozii în adâncimile sufletului. Dar „curentul literar" este de negăsit la el. Nu scrie în nici o manieră, nerespectând decât spiritul poeziei care de fapt îl și domină căci poezia plutește, pentru el, deasupra suprafețelor lucrurilor, gândurilor și principiului metafizic din care ea însăși își trage seva...

În primul rând, poezia lui Ionuț Caragea mi se pare o lecție de viață. Poezia s-a coborât din turnul de fildeș și umblă prin lume determinând lectorul să își ascută urechea la ceea ce este mai bun în om, nu neapărat la fantazări fără rost imediat. Există o tentație a eticului în poezia autorului nostru. Există o angajare *ex abrupto* pentru o trăire creștină și o percepție profundă a lucrurilor. Lui Ionuț Caragea nu-i plac căldiceii chiar dacă acest lucru nu se poate deduce direct din scrisul său...

Ionuț Caragea este - spun asta fără a-l cunoaște personal - un om minunat și, mai mult, un poet de mare calibru. Căci a reuși să treci cu vederea circumvoluțiunile dureroase pe care lucrurile le lasă în mintea ta - așa cum ele numai perfecte nu sunt - înseamnă nu a cădea într-un păcat ci înseamnă a te înscrie pe calea unei trăiri și gândiri ce depășește imediatul, căutându-l astfel pe Dumnezeu în tocmai aceste semne pe care El le-a lăsat în lume. Înțelegerea suferinței ca rezultat al imperfecțiunii ACESTEI lumi și speranța pe care numai Cerurile ți-o pot reda, este mărturisirea credinței de neclintit a lui Ionuț...

Aș mai avea de adăugat că poezia lui Ionuț va avea un cuvânt greu de spus nu peste multă vreme, atunci când criticii se vor fi lămurit asupra scrisului său. Mie mi-a fost de ajuns să-i citesc volumul „33-bis" și o mulțime de alte poeme de pe net pentru a-mi da seama că este un poet desăvârșit - adică unul ce se lasă „prădat" de propria sa poezie și face exact ceea ce-i dictează ea în momentul precumpănitor al inspirației - căci Ionuț nu scrie decât inspirat. De altfel nu vom întâlni la el nici o urmă de decalc, nici o urmă de supralicitare... Nu am nimic sau nu găsesc nimic să-i reproșez acestui poet, vreun viciu al textului său care este și rămâne impecabil dar în același timp percutant și grăitor - în efectul său vocal. De multe ori metafora este uitată pentru a da frâu liber unei exprimări cât se poate de directe, fără înconjur, mai exact, o transmisie care ea însăși devine metaforă, luată ca ansamblu, ca tot unitar. În sfârșit, Ionuț Caragea e un poet așa cum și-ar dori orice tânăr să fie, așa cum, personal, visez că trebuie să fie poetul... Felicitări sincere, Ionuț!

Nominalizările pentru premiile Ligii Scriitorilor Români

Urmare propunerii venite din partea unor membri ai Comitetului Director al Ligii Scriitorilor Români, începând din acest an, organizația noastră profesională va acorda premii autorilor ale căror cărți au apărut cu un an în urmă.

Acum, datorită faptului că vom acorda premii pentru prima dată, în acest context comisia formată din scriitori, membri ai Ligii Scriitorilor, a luat în considerare cărțile apărute și piesele de teatru, din ultima perioadă, de când s-a înființat organizația noastră, și sosite pe adresa Ligii.

Nominalizările s-au făcut indiferent din ce organizație profesională fac parte autorii: Liga Scriitorilor, Uniunea Scriitorilor sau alte asociații scriitoricești. Motivul fiind, că aceste cărți au fost scrise pentru cititorii români, în interiorul literaturii române, și nu pentru o anume asociație scriitoricească sau grupare. Din principiu, Liga Scriitorilor Români nu agreează partizanatul, exclusivismul și vedetismul.În continuare prezentăm **lista nominalizărilor pentru premiile ligii scriitorilor**.

Poezie

1- "Utopia Umbrei ", de Geo Galetaru (Timișoara)
2- "Alergând după fluturi ", de Gavril Moisa (Cluj-Napoca)
3- "Dodecareflecții ", de Raveca Vlașin (Dej)
4- "Ochiul de foc ", de N.N. Negulescu (Craiova)
5- "Gânduri la marginea lumii ", de George Baciu (Domnești)
6- "Poezii ", de Theodor Echim (Germania)
7- "Evadare din spațiul virtual ", de George Roca (Australia)
8- "Cer înclinat ", de Gheorghe Lixandru (Ploiești)

Proză

1- "La țărmul imagini ", de Doina Drăgan (Timișoara)
2- "Paiațe ", de Ion Velica (Petroșani)
3- "Globul de cristal ", de Elisabeta Iosif (București)
4- "Loli ", de Iagan Ameih (Baia Mare)
5- "Cărările destinului ", de Toader T. Ungureanu (Gherla)
6- "Amintirile ulmilor ", de Pavel P. Filip (Serbia)
7- "Sonia ", de Iulian Dămcuș (Gherla)
8- "Colb de sat în raniță de soldat ", de Ioan Benche (Cluj-Napoca)

Istorie literară

1- Enciclopedia "Personalități Române și faptele lor ", de Constantin Toni Dârțu (Iași)
2- "File din cronica Berevoieștilor ", de Costea Marinoiu (Rm.Vâlcea)
3- "Scriitori olteni postrevoluționari ", de Mihai Marcu (Craiova)
4- "Gib I. Mihăescu"de Emil Istocescu (Drăgășani)
5- "Sfântul Nicodim de la Tismana ", de Nicolae N. Tomoniu (Tismana)

Monografie, memorialistică și jurnal literar

1- "Clujul universitar în memoria colectivă ", de Ionuț Țene (Cluj-Napoca)
2- "Vâlcea de ieri și azi în imagini comentate ", de Petre Petria (Rm. Vâlcea)
3- " Mânăstiri și schituri din județul Vâlcea", de Eugen Petrescu (Rm.Vâlcea)
4- "O viață pe șantierele luminii ", de Marius Mălai (Cluj-Napoca)
5- " Ada Umbră", de Nicu Vintilă (Craiova)
6- "Șapte ani spre un Tibet ", de Mariana Vicki Vârtosu (Focșani)
7- "Umorul Domnișanului ", de Ion C. Hiru (Domnești-Argeș)

Teatru

1- "Teatru", de Ion Constantinescu (Cluj-Napoca)
2- "Raiul, prima pe dreapta ", de Cornel Udrea (Cluj-Napoca)
3- " Teatru", de Dumitru Velea (Petroșani)
4- "Edenul și infernul unei lumi ", de Ion Nălbitorul (Rm.Vâlcea)
5- " Foca albastră", de Doru Moțoc (Rm.Vâlcea)

Eseu

1- "Pragul de sus ", de Dumitru Velea (Petroșani)
2- "Povara lumini ", de Maria Vaida (Cluj-Napoca)
3- "Puterea cuvântului ", de Geantă Constantin (Călimănești)

Vor fi premiate câte o carte și autorul ei din fiecare gen propus. Cărțile viitoare ale autorilor premiați vor fi publicate de editura "DACIA XXI" în colecția DUO a Ligii Scriitorilor.

Al.Florin Țene, Președintele Ligii Scriitorilor Români

Nicholas DIMA
(SUA)

"Reeducarea de la Aiud - Peisaj lăuntric"

(Scriu aceste rânduri pentru a-mi face datoria față de cei care au trecut prin procesul de așa-zisa reeducare de la Aiud, între care și fratele meu Ion; le scriu în semn de omagiu față de cei care au suferit răni sufletești pe care numai Dumnezeu le poate vindeca; le scriu pentru înfierarea criminalilor care au gândit, inițiat și aplicat "reeducarea". N. D. Februarie 2011, USA)

Să mă scuze cititorii, dar voi începe cu concluzia: "Reeducarea" a reprezentat ura și răzbunarea diabolică a elementelor alogene din țară, precum și a unor români fără Dumnezeu, împotriva spiritului național românesc manifestat prin credința în Iisus și dragostea de țară. În acest sens, s-a urmărit pe de o parte exterminarea fizică a liderilor politici, majoritatea lor oameni în vârstă, și pe de alta, anihilarea tineretului naționalist, în mare parte legionar.

Așa-zisa reeducare a cunoscut două faze: Prima a fost inițiată la închisoarea din Pitești și s-a manifestat prin schingiuiri fizice de neimaginat duse până la exterminare. A doua fază, aplicată la închisoarea din Aiud, a avut ca prim obiectiv anihilarea morală și spirituală a deținuților. Este posibil ca întreruperea reeducării între cele două faze să fi fost cauzată de moartea lui Stalin. După moartea acestuia în martie 1953, "reeducarea" a fost întreruptă însa doar "pe teren", pentru că studiul ei aproape sigur a continuat în birourile securității și reluată la Aiud. De fapt, a doua fază a reeducării a avut loc și în celelelte închisori din țară, dar acolo consta numai în citirea și comentarea în colectiv a presei comuniste. La Aiud, reeducarea a căpătat însă dimensiuni diabolice. Despre prima fază a procesului am publicat recent o recenzie comentată a cărții lui Ioan Ianolide "Întoarcerea la Hristos". Recenzia (si comentariile) de față sunt dedicate cărții lui **Demostene Andronescu**, fost deținut politic pe care l-am cunoscut personal la București, și l-am revăzut în 1990 la New York.

Reeducarea de la Aiud a fost deci predominant psihică. Spun "predominanat" pentru că după 10-15 ani de întemnițare caracterizată prin înfometare și abuzuri fizice, prin lipsa oricărui contact cu lumea exterioară și prin frig și lipsa îngrijirii medicale, deținuții erau déja la limita supraviețuirii fizice. În consecință, la Aiud s-au folosit cu precădere metode psihice care urmăreau auto-denunțarea, renegarea credinței, condamnarea liderilor, mutilarea visurilor, terfelirea amintirilor și, în final, sinuciderea spirituală. Colonelul Gheorghe Crăciun, directorul penitenciarului Aiud și dirijorul de fațadă al reeducării, afirma de fapt cinic: Aveți de ales între a muri în numele trecutului vostru, ori a accepta viitorul și a participa la "viața nouă și fericită pe care a realizat-o poporul Român sub conducerea partidului."

Majoritatea deținutilor supuși reeducării la Aiud au fost legionari. Înainte de orice comentariu, se impune însă o întrebare: Ce înseamnă a fi (ori a fi fost) legionar? Din punct de vedere practic, Mișcarea Legionară a fost dizolvată în 1941. Unii legionari desigur că au supraviețuit, dar mișcarea ca organizație nu mai exista. Cu toate acestea, în 1948 securitatea a arestat câteva mii de tineri considerându-i legionari. Adevărul este că majoritatea lor erau doar "simpatizanți" ai ideilor naționaliste legionare, dar acele idei nu constituiau un patrimoniu strict legionar. Pentru mulți din acei tineri, și pe unii i-am cunoscut personal, mișcarea legionară însemna educație în spiritul dragostei de țară și al credinței în Dumnezeu și totodată disciplină și onestitate. Dar, înseamnă oare că dacă cineva este onest, disciplinat, creștin, și își iubește țara este și legionar? Răspunsul este desigur Nu, dar comuniștii au refuzat să facă această diferențiere. Și de aici se poate trage o concluzie esențială: s-a urmărit nu numai anihilarea legionarilor, ci distrugerea conștiinței naționale românești cu care se identificau aceștia.

Și îmi permit încă o digresiune. Ceea ce ne definește ca ființe umane dotate cu un dram de spirit divin rezidă în cunoștințele acumulate de-a lungul anilor; aspirațiile, visurile și năzuințele noastre; sentimentele de dragoste și de ură pe care le încercăm; convingerile la care am ajuns; speranțele pe care le nutrim; și credința pe care o avem. Toate acestea la un loc ne definesc conștiința. Este o definiție empirică, dar vă invit să-i luați unui om aceste trăsături și vedeți ce mai rămâne din el!

Experiența umană cunoaște cazuri în care unii copii pierduți sau abandonați la o vârstă foarte fragedă au fost salvați și crescuți de animale. Acești "pui de oameni" nu s-au "umanizat" însă niciodată. Știința cunoaște de asemena cazuri în care unele persoane și-au pierdut memoria. Asemenea oameni au rămas cu instincte biologice, dar fără conștiința de sine. La Aiud s-a încercat distrugerea ființei umane în tot ce are ea mai intim - în personalitatea ei. În acest sens, deținuții au fost aduși în situații limită, li s-a luat speranța și li s-a distrus credința. Fără speranță și fără credință, mulți dintre cei supuși reeducării au fost reduși la starea de robot biologic, acționând doar din instinct. Comuniștii au reușit într-adevăr să distrugă fizic și să ruineze moral mulți deținuți, dar spiritul național-creștin românesc nu a fost ucis. Pentru anihilarea acestui spirit ar trebui mutilată probabil întreaga națiune românească... Este cumva cea ce se încearcă la ora actuală prin asasinarea morală a marelui nostru Eminescu și prin încercarea de ștergere a lui din memoria neamului.

Analizand prin perspectiva timpului scurs, devine clar ca ambele forme de reeducare au eșuat, căci imensa majoritate a așa-zișilor "reeducați", cu toate traumele fizice sau psihice pe care le-au suferit, și-au revenit la vechea credință. După mărturisirea fratelui Ion, pe care o face în articolul "Patimile după Caraion", publicat în revista Origini, No. 35 & 36 mai-iunie 2000, din cercul lui de prieteni mai apropiați, numai unul a colaborat cu securitatea. Iar după schimbarea din 1989, foștii deținuți și-au revenit la condiția prealabilă reeducării. Deci, pe om îl poți dezumaniza cu forța, dar această dezumanizare

durează doar atâta timp cât este asuprit. Când dispare torționarea, omul redevine Om.

Pentru a justifica imensul efort de reeducare de la Aiud, securistul Crăciun a pornit de la două premize: (1) superioritatea comunismului și (2) marile înfăptuiri ale noului regim. Ce s-a ales însă de comunism și de "mărețele" lui realizări? Nu mi-ar fi făcut nici o placere să-l fi întâlnit pe acel monstru care s-a dus să-și ia pedeapsa în anul 2000 la zece ani după prăbușirea comnuminsului. Dacă l-aș fi întâlnit, l-aș fi întrebat însă ce a fost în capul lui când a aplicat reeducarea? Și ce mai rămăsese în mintea lui după ce idealurile în numele cărora chipurile a acționat eșuasera atât de lamentabil? Cea mai mare crimă nu este uciderea unei persoane, ci dezumanizarea ei! Este ceea ce au făcut la Aiud securitatea și demonii interni și internaționali care au inițiat și dirijat din umbră reeducarea...

Autorul cărții, **Demostene Andronescu**, este un erou al timpurilor noastre! De formație istoric, el este un intelectual de mare ținută morală care își face datoria printr-un studiu sobru și obiectiv asupra celor petecute la Aiud în perioada 1959-1964. Studiul este bazat nu atât pe documente cât pe experiențe trăite aidoma, inclusiv pe propria sa experiență. Spre deosebire de Ion Ianolide, menționat anterior, care își depune mărturia despre prima reeducare de pe poziții profund creștine, Andronescu își argumentează teza de pe poziții strict obiective. În acest sens, cartea sa *"**Reeducarea de la Aiud - Peisaj Launtric**"* constituie o piatră de temelie pentru a înțelege "experimentul Aiud."

Poet și prozator, Andronescu își împarte cartea în două părți: memorii și poezii. Și îmi amintesc o strofă dintr-o poezie de închisoare atribuită lui Sergiu Mandinescu și dedicată reeducării... "Dacă aș avea o aripă de înger și cerneala din bezne/ Poate atunci mi-ar fi lesne/ Să mă adun din toate risipirile/ Să-mi scriu amintirile/ Și să spun tuturor dece sânger"... Confratele Andronescu, un om care în prezent trăiește retras la București, a reușit să se... adune din toate risipirile și să-și scrie amintirile. Cartea sa constitue dovada victoriei demnității umane asupra necuratului și în același timp un act de acuzare pregătit de autor pentru posteritate.

Cartea începe prin descrierea pregătirii reeducării din Aiud, la circa zece ani după încheierea reeducării de la Pitești. Apoi, este prezentat colonelul Crăciun, tartorul procesului "reeducativ". Ceea ce m-a impresionat citind cartea este imensa "muncă" de analiză, informare, și subversiune depusă de securitate pentru a înțelege și distruge rezistența deținuților. A fost un proces persistent și minuțios mult mai negru și mai diabolic decât și l-au putut imagina oamenii normali. Securiștii au învățat poeziile de rezistență creiate de marii poeți ai închisorilor și și-au însușit alfabetul morse pentru a asculta convorbirile deținuților. Ei au studiat dosarele celor supuși presiunilor, le-au aflat slăbiciunile și punctele de rezistență, i-au șantajat cu familiile și perspectiva eliberării, și i-au supus pe rând incriminărilor directe, ori indirecte prin deținuți care sucombaseră presiunilor. Dacă reeducarea era minuțios gândită în laboratoarele securității și aplicată tuturor deținuților, dosarele erau personale. Fiecare deținut era tratat potrivit slăbiciunilor ori trăsăturilor lui. Iată ce scrie autorul la pag. 70.

"...Reeducatorii impuseseră anumire puncte care trebuiau tratate. Mai întâi trebuiau prezentate câteva date personale, apoi împrejurările intrării în viața politică, după care trebuia să ponegrești, în cuvinte cât mai grele (injurioase) trecutul, credința și tot ce ai adorat anterior, și să te desolidarizezi categoric de ele. Apoi, în cuvinte meșteșugite, trebuia să recunoști justețea ideologiei marxist-leniniste și să elogiezi realizările regimului împotriva căruia, 'ca un criminal ce ai fost', te-ai ridicat. În sfârșit, această sinistră farsă, care se chema euphemistic 'autoprezentare', trebuia să se încheie cu un angajament prin care te legai față de popor și de clasa muncitoare..."

Deținutii aveau de ales între a se lăsa ademeniți și a fi eliberați, ori a respinge reeducarea și risca să moară în detenție. Au crezut oare bieții oameni în declarațiile date? Unii au crezut probabil, dar au rămas într-o stare de schizofrenie în care au trăit foarte mult timp. Alții au mimat acceptarea și au încercat să se strecoare prin labirintul fără scăpare al procesului. Puțini au reușit să reziste și s-au opus până la sfârșit reeducării.

Autorul afirmă că avut o discuție cu coloneleul Crăciun în acest sens pe care o redă la pagina 126... D.A.: *"Dvs chiar credeți că cei care s-au dezis de trecut sunt sinceri?* Crăciun: *Nu ne interesează sinceritatea voastră... ci compromiterea, sinuciderea voastră morală... Uite aici am certificatele de deces ale tuturor celor care și-au făcut autoprezentarea...* D.A.: *Certificate de deces?* Crăciun: *Certificate de deces moral...* D.A.: *Și dacă unii dintre noi...vor refuza să moară?* Crăciun: *Nu avea grijă, vă vom creia noi toate condițiile pentru asta."* Și într-adevăr este ceea ce s-a făcut la Aiud.

Primii deținuți supuși presiunilor reeducării au fost recrutați dintre liderii întemnițați. Rând pe rând au sucombat Radu Gyr, Nichifor Crainic, Biriș, Pătrașcu, Vojen și alții, care ajunși la capătul puterilor au dat declarații de rupere de trecut și de acceptare a noii orânduiri. Rămași fără idoli, deținuții de rând au început să oscileze și să accepte, cel puțin de formă, greșeli și vinovății închipuite. Treptat, 'rezistenții' au fost izolați și pedepsiți, iar cei slăbiți în urma presiunilor au fost momiți și șantajați să se auto-denigreze și să accepte noua orânduire. Mai târziu, sub imperiul presiunilor, unii deținuți au început să se interpeleze și să se acuze în mod caustic între ei. Putini au fost cei care au rezistat.

Pentru cei care au crezut într-un ideal, care au trăit pentru un crez, căderile au fost groaznice și dezumanizante. Când și-au renegat visurile și idealurile pe care le-au nutrit, mulți deținuți... și-au pierdut veșnicia, cum spune același poet Mandinescu. *"Atât de cumplite au fost suferințele,/ Atât de satanică a fost urgia,/ Încât în noaptea aceea/ Unii dintre noi și-au pierdut mințile/ Iar alții și-au pierdut veșnicia"*... Andronescu surprinde chiar doi deținuți supuși demascărilor care se întreabă îndurerați dacă nu și-au pierdut cumva și dreptul la mântuire!... *"Ce zici, Ioane, noi care ne bălăcim în mocirla de aici, vom mai avea acces la mântuire?"* Întrebarea i-a fost pusă de Puiu Giosan scriitorului Ion Caraion (p. 168). (I-am cunoscut personal pe mai mulți deținuți menționați în carte de Demostene Andronescu între care și pe Ion Caraion. L-a adus la noi acasă fratele meu Ion în ziua eliberarii - s-au eliberat împreună - și a locuit la noi câteva zile pentru că nu avea unde trage. Era un om firav, reținut, măcinat probabil de probleme de conștiință, și cred că așa a trăit tot restul vieții. Mai târziu când i s-a permis să plece în Elveția mi-a scris la Washington și impresia mea a fost că nici atunci nu își găsise liniștea sufletească. Ion Caraion, nume de scriitor, fusese socialist).

Când eram copil, bătrânii vorbeau cu respect despre un om care își făcuse armata, care, cu alte cuvinte, își trecuse examenul vieții. Când eram adolescent, oamenii vorbeau în șoaptă dar cu respect despre cei care trecuseră prin închisori, care de acuma erau oameni maturi și de încredere. Acum, când am aflat atât de multe despre "reeducare," îmi dau seama că fiecare ființă umană își are limitele ei... Un asemenea examen de maturitate, la nivel global, ar distruge probabil întreaga omenire! "E ușor să mori ca un erou", afirma de fapt autorul, "dar e foarte greu să trăiești ca un erou". Văzând câți eroi au fost doborâți la Pitești și la Aiud mă cutremură ideea unui asemenea examen... La Aiud s-a urmarit, nici mai mult nici mai puțin, decât uciderea ideilor național-creștine și asasinarea morală a liderilor anticomuniști...

Totul era planificat de conducerea de sus, probabil de comitetul central, și reeducarea avea chiar termen de predare. Ea trebuia făcută

în grabă și prin orice mijloace. Chipurile, Occidentul primea România în familia țărilor democrate și deținuții politici urmau să fie puși în libertate. Trebuiau liberați însă îngenunchiați și compromiși. Deținuții nu știau însă de conclavurile secrete internaționale și erau ținuți într-o atmosferă de frământare, suspiciune și nesiguranță. Inițial, foarte mulți deținuți s-au opus. Unii au murit fizic refuzând negarea de sine. Alții au murit sufletește. Colonelul Crăciun recunoaște în raportul final înaintat direcției penitenciarelor (pp. 216-245) că unii legionari au refuzat cooperarea cu organele noului regim. Dintre ei se desprind mai multe figuri eroice între care se impun portretele prințului Alexandru Ghica și al profesorului George Manu. Acesta din urmă a fost usic la Aiud. Înainte de a părăsi tragica scenă a lumii în care a trăit, prințul Ghica le spunea deținuților mai tineri: " Lăsați--ne pe noi bătrânii... noi suntem datori față de trecutul nostru, suntem datori să apărăm memoria martirilor noștri". Iar față de cei care au cedat presiunilor inumane la care au fost supuși, el își sfătuia colegii de suferință: "Nu-i judecați prea aspru. Suntem cu toții oameni și cu toții avem limite." (p. 153).

În condiții de presiuni diavolești, mulți deținuți s-au lepădat de credința lor ca sfântul Petru de Iisus. Unii dintre ei și-au pierdut echilibrul, alții au fost în stare să raționalizeze noile poziții adoptate. Iată ce mărturisește cu imensă tristețe un mare patriot Roman adus la capătul rezistenței umane: "Atât mi-a fost menirea. Sunt nu înfrânt, ci terminat. Nu mai pot lupta pentru o cauză pe care, deși nu o cred încă pierdută, simt că nu o mai pot sluji. Sunt sigur ca sub *specie aeternitatis*, dreptatea este de partea noastră, dar nu pot să nu constat că, în acest ceas al istoriei, nu lumina, ci bezna-i mai tare. Pentru moment se pare că răul a triumfat. Cel puțin pentru timpul nostru. S-ar putea ca aceia care ne vor urma să fie mai vrednici și mai norocoși decât am fost noi... Fie ca țara să aibă parte de luptători mai destoinici decât noi, luptători care să risipească bezna și să facă să triumfe lumina..." (p. 99)

În opinia autorului "acțiunea de reeducare începută atunci în închisori continuă de fapt", scria el în 2009 referindu-se desigur la România actuală. Așa se explică de ce după distrugerea elitei politice mature a României și după lichidarea tineretului legionar, scursurile au ajuns la cârma țării. Credincios sieși și convingerilor sale, Demostene Andronescu afirmă la pagina 195... Scopul de prespectivă al reeducărilor a fost "uciderea posibilului viitor al Mișcării Legionare prin uciderea ideilor-forță care făcuseră cu putință apariția și perpetuarea acestui complex fenomen spiritual, chiar în cele mai ostile condiții. Căci Mișcarea Legionară a apărut și și-a justificat existența nu numai ca mișcare politică, ci ca destin asumat. Anticomunismul, antisemitismul și celelate 'anti' ale ei au fost doar conjuncturale. Esența ei a fost alta: *asumarea destinului neamului românesc*. Dovada - cutremuratoarele jertfe și imensul capital de suferință cu care a 'arvunit' împlinirea acestui 'destin'".

Am citit recent un articol scris cu mare tristețe de un tânăr intelectual din țară în care constata că România a ajuns o țară fără rost. Într-adevăr, o țară fără rost pentru că nimeni nu mai are curajul să-și asume destinul ei, să ia crucea în spate și să urce dealul Golgotei...

...Si îmi vine în minte un ultim gând. Aflând de nașterea Mântuitorului anunțat ca rege al Iudeilor, de frică să nu-și piardă tronul, Irod a ordonat uciderea a mii și mii de prunci... Trei zeci și trei de ani mai târziu, în momentul în care marele preot al templului din Ierusalim a auzit că Iisus ar fi înviat, a exclamat îngrijorat, greutățile noastre deabia acum încep. Adepții creștinismului au fost reprimați în cele mai brutale forme timp de peste trei sute de ani. Semințele plantate însă de Iisus și de apostoli au dat totuși cele mai frumoase roade spirituale ale lumii. Cine se aștepta ca o mână de oameni să transforme radical omenirea? Au reușit oare comuniștii și neoamenii pe care i-au produs și promovat să distrugă spiritualitatea românească? Un proverb popular spune că de ceea ce ți-e frică, nu scapi. Comuniștii au câștigat o luptă împotriva românismului. Războiul însă nu-l vor câștiga niciodată!

Boris MARIAN

Jungla

Am pătruns într-o junglă
Miraculoasă, fructele
împodobeau
Ramurile sălbatice,
Dar erau otrăvite,
În jur zburau umbre,
Erau lilieci, erau oameni?
Un liliac încerca
să-mi scoată ochiul,
Altul râdea stropindu-mă cu saliva sa verde.
Din fructe ieșeau viermi roșcați
Cu dinți ca briciul,
Ce mult doream să-mi fac o grădină,
Un loc de casă și de odihnă,
Dar jungla era de neînvins.
M-am trezit, eram în altă junglă.

Ștefania Pop - *Eden*

Nelinişte

Capul meu stă pe tava
Privirilor voastre,
Tâmplele îmi zvâcnesc
Ca furtuna-n fereastră,
Cum de nu pot muri
După ce am scris un poem?
Înalț privirea,
În jurul meu nu s-a schimbat
Nici un semn,
Nu mai pot nici ochii
Să-i închid,
Lumina mă orbește,
Sunt ca o frunză
În vid.

Frunzele moarte

Frunzele moarte se adună, se ard,
Cărțile-s vechi, ochelarii s-au spart,
Mâinile tremură, visu-i coșmar,
Stai grănicer uitat la hotar
și pasărea trece și râde în zbor
și ochiul tău plânge interior.

Ștefania Pop - *Iertare*

Janette CARP
(Olanda)

Iconărița

Întâiul drac a acuzat-o de bogomilism.
Al doilea drac a spus c-o iubeau bărbații și ea făcea pe sfânta.
Al treilea drac a spus că nu și-a depășit niciodată complexul patern.
Al patrulea drac a spus c-a lăsat datorii în urmă.
Al cincilea drac a numit-o trândavă fără talent.
În fine, al șaselea drac a spus c-a avut un fiu cocainoman.

Îngerul a tăcut mai întâi.
Apoi a arătat-o cu aripa.
Și-apoi a vorbit:
"Priviți-o. Priviți-o cu mare luare-aminte.
Chipul, chipul îl avea.
Dar asemănarea - asemănarea singur a știut să și-o lucreze!
Cu șase draci în coastă!"

Și am umblat!

Amaliei Rodrigues

Femeia a cântat,
am plâns,
am hohotit,
mi-am înfipt unghiile-n frunte
și-n tâmplă,
am strigat "mamă!"…
Femeia a cântat
și apoi m-a privit
cum zac.
Eu atunci m-am sculat,
mi-am luat patul
și am umblat!

Euphonionsingers

Cântă
umplu biserica, om după om
m-articulez, ridic brațul să mă apăr
de viforul de bine
cântă
își leagănă șoldurile (au trecut la gospel)
eter greu
sunt asaltată
ajutooor! mi se desfundă tâmplele ochii
mi se despăienjenesc
piatra de cremene din cerbice-mi sare
glomerul de păcat.

assen înghețat

o cioară ciocănește-n pojghița de pe canal după mâncare

un soare numai dinți de pește mi se rostogolește suflând ger
prin toate ungherele și puterile ființei

mi-adun degetele reci pentru semnul crucii

mintea limpede Doamne lamele de-ngheț n-o taie

Mărturisirea Miresei din Polonia

text inspirat de filmul
Mireasa din Polonia" (1998)
al regizorului olandez de origine
algeriană Karim Traidia

(e chemată la judecata lui;
înaintează ușor;
mărunțică; ochi mari;
mâini mari și mobile;
își face semnul crucii
la modul catolic)
- Îl recunoști?
- Da, Doamne.

Când mi-a fost tată, la beție,
ne făcea curve pe sora mea și pe mine.
Sora mea avea șapte ani, eu cinci.
Pe urmă mi-a fost profesor de matematici.
Eu învățam bine.
Dar când a-nceput să mă scoată
vara la tablă
ca să se uite la picioarele mele prin sarafan
am început și eu să fug de la orele lui.
Dar în zadar fugeam.
Că-ntr-o zi am dat tot de el
în uniformă de milițian.
Mi-a spus să mă duc înapoi la școală,
să nu umblu prin parcuri haimana,
apoi iar s-a uitat la picioarele mele
prin sarafanul negru
și-a-ncercat și să pună mâna pe mine.
Pe urmă nu mai știu, Doamne… (oftează adânc)
După ce m-a dus în Olanda...
Am fost curva lui? El, proxenet?
Am fost nevasta lui, concubina lui,
gospodină cu copii mulți?
L-am întreținut eu spalând dușumele și bude
și el fuma iarbă?
Nu mai știu, Doamne…
Știu numai că mă învinețea toată,
îmi izbea nasul și gura cu pumnii
de-mi dădea sângele
și-apoi îmi striga că sunt curvă
din lagărul socialist.
- Îl ierți?
- Eu?
- Tu. Îl ierți?
- Eu... Eu îți multumesc Ție și Maicii Sfinte
c-am apucat ziua-ndurată
să vin la judecata lui
să mă vadă la față.
De iertat, să se ierte singur.
Cum o să fac eu asta-n locul lui?

(Pauză. Apoi, ochii mari privesc tot cerul.
Mâinile mari și expresive fac din nou
semnul crucii
la modul catolic.)

Radu MIHALCEA
(SUA)

Empatia și... spațiul Schengen

Era o dimineață mohorâtă de decembrie... ajun de Crăciun. Cei 300 de cai de sub capota mașinii știau că mergem spre casă și trăgeau din toate puterile... Nu puteam să-i controlez mereu fiindcă la viteza asta mașina străbătea mai mult de 50 m în fiecare secundă și eu trebuia să fiu foarte atent la ce se întâmplă în față... Distanța de frânare putea să fie de cca 150 m, timpul meu de reacție era de 0,2 sec iar timpul de reacție al frânei era de 0,3 sec... Deci aveam nevoie de cel puțin 175 m liberi ca să pot evita un accident: privirea mea încordată baleia autostrada undeva între 200 și 300 m în față încercând să ghicească intențiile celor care mergeau pe banda 1. Banda 2 era de multe ori liberă - altfel nu mi-aș fi permis să conduc așa de repede - iar eu mergeam pe banda a treia, rezervată în Germania pentru cei care se grăbesc... Știam că acul vitezometrului lui urca pe nesimțite și din când în când îi aruncam o privire scurtă: iarăși 230 Km/h! „Ho, hoo... caii tatii!" le spuneam în șoaptă și puneam ușor piciorul pe frână reducând viteza la 180 Km/h, viteza mea „de croazieră". În mașină era liniște și cald, zgomotul motorului se forma undeva în spate și eu nu-l mai auzeam, nu auzeam decât șuieratul vitezei la oglinda retrovizoare...

Pe neașteptate, clopoțelul telefonului a întrerupt liniștea concentrată din mașină... Am pus piciorul pe frână, am încetinit la 140 Km/h, am trecut pe banda a doua - în spatele meu venea un Porsche - și am ridicat receptorul: „Dă drumul la radio, în România este revoluție!" îmi spune soția... Era anul 1989! Am trecut pe prima bandă, am încetinit la 80 km/h... „Peste 15 ani, când o să ies la pensie o să mă pot întoarce ACASĂ!" visam eu la volanul mașinii... „ACASĂ" fiind acolo, în Constanța, pe malul Mării Negre și nu aici, unde acum mă așteptau soția și copii... Ne-am fi întors cu toții...

Era o altă dimineață mohorâtă de decembrie... Cei 300 de cai trăgeau liniștiți dar cu toate puterile... Autostrada era goală, numai departe în față, pe banda de avarie se întâmpla ciudat și eu nu puteam să deslușesc ce... Dar după 2-3 secunde, am văzut că era vorba de o mașină și... de un om în spatele ei... O împingea acum, la vale..., dar dealul următor era puțin mai încolo... „Ăsta nu poate să fie decât un român!", mi-a trecut prin cap pe când treceam ca fulgerul pe lângă el: am și pus piciorul pe frână... M-am oprit după 200 m, am ieșit pe banda de avarie, am dat înapoi, m-am dat jos din mașină. „Ce faci, taică, aici?" „Mă duc la Roterdam, la băiatul meu!" „Păi, mai ai 600 km..., cum vrei să ajungi până acolo?" „M-a lăsat motorul!" ...L-am luat la remorcă, am lăsat mașina la o parcare, l-am dus acasă la mine, am telefonat la băiatul lui... Era anul 1995! Multe dintre motoarele despre care eu știam că există în România începuseră să dea rateuri...

Era o a treia după-amiază mohorâtă de decembrie... Plecasem la ora patru dimineața din București, la ora 14 ajunsesem la Nădlac și avusesem un moment de fericire pentru că străbătusem 600 km în numai 10 ore... Între timp, trecusem de Viena, cei 300 de cai ai mei simțeau deja apropierea de casă și trăgeau din toate puterile... Îmi planificasem să ajung la miezul nopții, ceea ce însemna să fac 1.400 km în 10 ore... „Hii, căluții mei! Mai iute!" ...Mă deranja totuși lipsa de viteză din România și mă tot gândeam: „Cum de a apărut această diferență colosală? De ce nu se mișcă România mai repede? Când o să mă pot întoarce dacă ei merg așa de încet?" Era anul 2000!

Era o altă dimineață mohorâtă de decembrie... În vama Nădlac mă întreabă vameșul: „Unde este rovigneta dvs?" „Care rovinetă?", întreb eu... „Dacă călătoriți în România trebuie să aveți o rovinetă... Trageți pe dreapta și mergeți la ghișeul ăla!" Mă duc la ghișeu... și vameșa intră direct în subiect: „Aveți euro sau dolari?" „Am!" zic eu, și scotocesc prin buzunarele pantalonilor știind precis că acolo nu aveam decât bani mărunți... Scot vreo 20 euro, îi pun pe masă... „Nu-i de ajuns!" Mai scotocesc..., scot încă patru... „Nu-i de ajuns!" Mă mai scotocesc puțin, mai scot vreo doi... Vameșa se uită disprețuitoare la mine... „Văd că sunteți un om cumsecade... și mi-e milă de dvs., cu toate că încălcați legile țării... Hai, mergeți!" Ies..., dar mă întorc: „Și rovigneta?" „În Ungaria nu aveți nevoie de rovinetă!..." „Câtă dreptate are...!!" mă gândeam eu și m-am uitat încă o dată în pașaport, la pagina unde era viza de ședere permanentă în SUA... Acolo vameșii nu bagă în buzunar banii cuveniți statului... Adio, adio visul meu scump de întors la Constanța, adio!... Era anul 2005!

Era o dimineață mohorâtă de decembrie... Cei 300 de cai ai mașinii mele stăteau în grajd (sorry: în garaj!) și ronțăiau din ovăzul imaginar pe care-l pusesem într-o iesle imaginară... Răsfoiam în liniște cele 300 de știri zilnice de pe internet, când îmi sare în ochi informația că atât Germania cât și Franța se împotrivesc intrării României în spațiul Schengen de acum în două luni de zile... Era anul 2010!

S-au trezit nemții! S-au trezit francezii!

Dar românii...? Oare s-au deșteptat și ei? Un îndemn poetic există de vre-o 150 de ani!

Răsfoiesc ziarele românești... și găsesc o primă explicație: într-un proiect de investiții, România s-a decis să cumpere o altă tehnologie, nu cea franceză și atunci francezii... Ei aș! Chiar așa? Măăii ... „Ăsta ...nu s-a deșteptat încă!", m-am gândit eu și am pus ziarul de o parte... Iau altul, unde chiar găsesc titlul „De ce nu este primită România în Spațiul Schengen?" Îl citesc pe nerăsuflate..., pe urmă îl recitesc încet, literă cu literă și... nu mă dumiresc! Autorul a scris o pagină și jumătate, dar n-a spus de ce România nu este primită în spațiul Schengen! Formidabil! Dar ce a scris?

Iau o foaie de hârtie și fac o listă cu ideile la care părerile noastre sunt identice:

- *„România... la data primirii în NATO și EU... era departe de standardele țărilor care urmau a ne fie parteneri."* De acord!

- *„În România trăiește un popor demn..., care pretinde același tratament ca și celelalte popoare..."* Subscriu!

Cam atât în ceea ce privește punctele comune!

Și restul? Aleg trei dintre afirmațiile „cele mai tari":

- *„(UE)... nu este cu nimic superioară vechii Uniuni Sovietice..."* Booom! Nu-mi pot eu stăpâni mirarea...

- *„...mă gândesc... să revin în politică... pentru a determina poporul român să părăsească UE."* Booom! Booom!! Tare de tot!

- *„...se vor găsi unii care să nu fie de acord cu acest punct de vedere..., probabil că în calitatea lor de sclavi în vreo redacție finanțată din afară intră în obligația lor să-și apere stăpânii de orice atacuri venite din partea românilor".*

Aici mă opresc... și mii de gânduri îmi trec prin cap cu o viteză mai mare de 200 Km/h... Ceea ce autorul a scris aici este citit de diaspora română... care ia articolul drept bun: a fost publicat într-un ziar românesc de prestigiu de

către o personalitate cu titluri universitare! Pe baza acestuia, diaspora își formează o părere despre România și despre UE...

Ziarul mai este citit și de organele de supraveghere ale presei din SUA și din UE... și aceștia își formează o părere despre autor, despre diaspora română și despre România... Informațiile respective, condensate, ajung pe masa de lucru a politicienilor care guvernează țările respective... și... vor fi analizate înainte de a se lua alte hotărâri... Probabil că vor gândi cam așa: „Și după patru ani de „membrie" mai sunt români care n-au înțeles ce rol are și ce face UE!"...

În cadrul analizelor, se folosește un concept denumit „empatie", care ar trebui să nu lipsească niciodată din relațiile între oameni, care ar fi trebuit să fie parte componentă a articolului dar nu este de recunoscut în textul publicat... Empatie... Poate că ar trebui să discutăm mai întâi despre ea? Ce este empatia?

Empatia - nu simpatia, nu antipatia - este o atitudine de bază în relațiile interumane prin care fiecare partener încearcă să intuiască problemele celuilalt și capătă astfel posibilitatea să-i vină în întâmpinare contribuind esențial la eliminarea unor conflicte potențiale sau a celor apărute deja. Empatia înseamnă a pătrunde în lumea gândurilor celuilalt, a-l înțelege și... dacă interesele coincid, a deschide posibilitatea unei colaborări bazate pe interesul reciproc. Cumva asemănătoare, în întreprinderi se folosește noțiunea de „chimie" dintre șefi și angajați, dintre colegi, dintre partenerii de afaceri, etc: dacă „chimia" corespunde... există o primă garanție pentru o colaborare cu succes. În articolul „The win-win strategy", publicat în Meridianul Românesc, am prezentat un concept cu componente asemănătoare.

Empatia este o componentă de bază și a relațiilor diplomatice. La primirea României în UE, statele UE au arătat o mare doză de empatie, acceptând România ca membru cu toate că nu era pregătită pentru acest pas... asta a spus chiar autorul articolului. În schimb, UE așteaptă un grad similar de empatie din partea populației române, dar răspunsul autorului este cuprins în expresia „...să-și apere stăpânii de orice atacuri venite din partea românilor". Românii să atace Franța? Sau Germania? ...Haida, de! Dacă ataci... nu mai poate fi vorba de empatie... și, deci, n-ai ce căuta nici în UE, nu numai în Schengen.

Dacă declari că numai te gândești să ataci, atunci arăți că nu ai înțeles conceptul UE..., care a fost inițial creată pentru a împiedica dezvoltarea unei industrii de război care să faciliteze al treilea atac german împotriva celorlalte țări europene și apariția unui al treilea război mondial... Conceptul de bază al UE a fost și este asigurarea păcii în Europa..., dar uite că s-a găsit un român care să „atace"!

Măiii!! Conceptul UE este unul franco-german..., iar românii ar dori să fie primiți și ei..., dar pun condiția să schimbe nițel conceptul, pe ici pe colo, prin părțile esențiale? Haida de!! Chiar așa?

UE așteaptă nu numai o atitudine empatică din partea țărilor candidate la „membrie"...., ci așteaptă îndeplinirea 100% a cerințelor UE puse la aderare..., în sensul și în felul în care acestea sunt înțelese de țările deja membre. Trebuie spus că există mari deosebiri între ceea ce înțelege UE, Germania și Franța pe de o parte și ceea ce înțelege România - sau românii - pe de altă parte. Trebuie spus că aceste deosebiri își au rădăcinile în tradițiile milenare ale țărilor respective... iar dacă România dorește să devină un membru cu drepturi depline trebuie să... se adapteze 100% la cerințele UE. Asta este și va fi foarte greu fiindcă este vorba de cultura unui popor întreg și schimbările de cultură durează decenii dacă nu secole... Altfel....

Din punctul de vedere al culturii (cultură de întreprindere sau de organizație, nu cultură în sensul de artă), UE este o organizație germano-catolică, în timp ce România este o țară latino-ortodoxă. Deosebirile dintre aceste două forme de civilizație rezultă în primul rând din diferențele de înțelegere în practicarea religiei - cu rădăcini de 1.700 de ani în vestul Europei și de numai 800 de ani în est - și în al doilea rând din diferențele de înțelegere în atitudinea față de puterea de stat și de regulile de conviețuire socială. Ambele se potențează reciproc așa că rezultatul multiplicării 2 x 2 nu este 4 ci 6 sau 7 sau 8...

Asta este deosebirea între UE și România. Șansa de a progresa - relativ rapid - de la 2 la 8... este cea pentru care guvernele României s-au zbătut ca România să fie acceptată ca membru al UE... În rest, din colaborarea cu UE rezultă numai probleme fiindcă:

- religia catolică (sau protestantă, ca variantă a ei) este extrem de dinamică, mobilizează și servește societatea într-un mod exemplar. Există grădinițe, organizații educative de tineret, școli, universități, institute de cercetare, expoziții de artă, spitale, case de bătrâni, ospicii, locuințe și multe altele, toate sub conducerea bisericii catolice (sau protestante) în care au loc o mulțime de activități dedicate nu numai credincioșilor ci întregii populații. Predicile săptămânale durează numai 3/4 oră și tratează multe probleme ale vieții cotidiene. Nimic din toate acestea nu se regăsesc în Biserica Ortodoxă Română. Enoriașii respectivi... se deosebesc atât de mult unii de alții de parcă ar trăi pe două planete diferite...

- forma de stat germanică s-a manifestat organizat și a creat primul imperiu germano-catolic acum 1.200 de ani. De atunci și până acum, germanii au rămas tot timpul în fruntea Europei, au creat o mare parte din muzica mondială, din filozofie, din tehnică, din medicină și sunt mai departe o forță în economia și în știința mondială. România a fost creată acum 140 de ani... și cu câteva excepții nu a creat nimic de seamă pentru cultura mon-dială...

Pentru a te putea măsura, de la egal la egal, cu nemții și francezii, trebuiesc mai întâi depășite handicapurile determinate de istorie și de religie, de cultură... Altfel... nu merge!

Poate ar fi cazul ca românii să dea dovadă de empatie și să se întrebe mai întâi: „Ce vor afurisiții ăștia de francezi și de nemți și ce ar trebui să schimbăm la noi... pentru a fi acceptați în rândul lor?" Fiindcă despre asta este vorba: despre schimbare. Trebuie schimbată atitudinea față de sine însăși (Lasă-mă să te las!), față de muncă (Las'că merge și așa! Noi ne facem că muncim, ei se fac că ne plătesc!), față de conducerea țării (Citez dintr-un ziar românesc: „Escroc, incult și bețiv, înconjurat de interlopi, interloape, țoape și falși intelectuali, conducătorul...), trebuie băgată în pușcărie vameșa care colecta banii pentru ea și pentru colegii ei și nu pentru țara care a numit-o pe post și care o plătea ca să-i apere interesele, trebuie judecate marile procese de corupție sau hoție ai căror acuzați se ascund în parlament... Trebuie schimbată radical calitatea materialelor scrise în ziare sau difuzate în mass-media pentru a putea da o orientare oamenilor care rătăcesc acum zăpăuci dintr-un colț într-altul în căutarea unei soluții și dau vina pe cine nimeresc fără să le treacă prin cap că orice schimbare în bine începe de la persoana proprie... Sunt atât de multe de schimbat încât asta ar dura decenii, poate mai mult de cei 30 de ani pe care i-am prezis în urmă cu câteva luni. De fapt... trebuie schimbat totul... Poate ar trebui schimbată întreaga populație cu o alta, venită din ceruri și care într-un an de zile ar putea să transforme această țară în paragină într-o gradină... Dar poate că ar trebui început mai modest și anume cu îndeplinirea condițiilor UE, fiindcă acestea sunt teribil de avantajoase pentru România: este vorba de alinierea cu două țări care se află pe primele locuri din lume în ceea ce privește cultura, arta, știința, economia... Nu-i așa că ar fi teribil ca și România să ajungă la acest nivel, ba încă cât mai repede? Și atunci... intrarea în Schen-

gen ar mai fi oare o problemă?

Deci soluția ar fi să se pornească de la empatie şi să se ajungă în Schengen?

Mă întorc la experiențele mele cu maşina şi-mi pun întrebarea cum a fost posibil ca în 15 ani să fi fost distrus visul meu de a mă întoarce într-o Românie avansată, aproape aliniată cu puterile europene? Cu câtă plăcere aş fi zburat în patru ore pe autostrada Nădlac-Bucureşti ca să ajung după încă o oră şi jumătate la Constanța! Cum a fost posibil ca dintr-o țară agrară (1947), România să devină o țară industrial-agrară (1980) şi dintr-o țară fără datorii externe (1989) să devină o țară îndatorată până peste cap, una dintre primele 10 din lume candidate la faliment, care importă 90% din produsele agricole şi nu mai produce mai nimic? Cum a fost posibil? Unde sunt uzinele construite de mine şi de colegii mei sau la care am lucrat între anii 1960-1990: 23 August, Filatura Românească de Bumbac, Timpuri Noi, Uzina de Maşini Grele Iaşi, Steagul Roşu, Tractorul, Uzina de Locomotive Diesel-Electrice Reşița, Fabrica de Scule Râşnov şi multe, multe altele, câteva sute în total...?

Răspunsurile sunt diferite, dar foarte multe au acelaşi tenor: ceilalți - UE, Germania, Franța, Ruşii, evreii şi mulți alții - sunt de vină! Ceilalți..., adică (citez):

- *„Comisarii noii Uniunii Sovietice (Europene), principalii şi singurii vinovați de toate nenorocirile... din România."* Oare, autorul a uitat „căpuşele" care au distrus întreprinderile româneşti vânzându-le materii prime la un preț dublu decât al pieței şi cumpărând produsele finite la jumătate de preț? Oare autorul n-a văzut jaful fără margini la instalațiile de irigat din Bărăgan şi din Dobrogea şi din altă parte din care nu au mai rămas nici măcar dalele de beton ale canalelor de apă? Nu se poate!

- *„Poate că vest-europenii nu au distrus complect această țară..."* Vest-europenii? Eu am lucrat cu ei, am lucrat cu UE şi - împreună cu alți colegi - am adus două milioane DM în România, neranbursabili. Autorul articolului a avut trei stagii de lucru la o universitate daneză... nu cumva a fost plătit de UE? Mi se pare că la Calafat se construieşte un pod peste Dunăre cu bani europeni. Autostrada Timişoara-Arad este finanțată de UE... România nu a putut absorbi decât cca. 30% din fondurile puse la dispoziție de UE şi au fost deja milioane de euro în fiecare an...

Vest-europenii au distrus țara? Şi Vântu şi Năstase şi FMI şi Banca Relegiilor şi... ăştia toți sunt... vest-europeni? Şi cei de la uzina Semănătoarea, care demonstrau pe stradă „Nu vrem să ne vindem țara!" şi pe urmă au închis uzina fiindcă nu aveau comenzi şi nici finanțare..., ăştia erau tot... tot din vest? Şi libanezii, şi turcii şi egiptenii şi mulți alții din spațiul arab care au cumpărat întreprinderi şi au semnat obligația de a investi milioane... şi pe urmă au desființat întreprinderile, au vândut maşinile la fiare vechi şi au închiriat spațiile ca depozite... că altceva... decât comerț... nu ştiau să facă? Mi-aduc aminte că atunci când au fost privatizate telefoanele, compania germană Telekom, împreună cu altele, s-a retras din licitație... aşa că o companie grecească necunoscută a devenit proprietara telefoanelor din România... De ce s-au retras nemții? Nu ştiu... Dar ştiu că în Germania darea de mită este pedepsită cu închisoarea... Poate de asta?

Aş putea continua cu exemple şi cu citate... dar... ce folos...! De douăzeci de ani, cititorii români sunt alimentați cu ştiri de acest fel... şi mulți dintre ei şi-au format părerea că autorii care scriu aşa sunt bine informați şi au dreptate... Eu am impresia că publicul român este îngrozitor de dezinformat şi în mare parte dezorientat...

Acum, informat sau nu, ce-i de făcut? România se află într-o stare dezastruoasă, cu asta suntem de acord. Până şi învățământul superior, cândva fala României, este la pământ. Cei câțiva tineri supradotați, care apar în fiecare an, iau drumul străinătății de îndată ce s-au afirmat cât de cât. Medicii, alți intelectuali, şi nu numai ei, pleacă pe capete... şi din această hemoragie de cadre nu văd cum România ar putea să-şi revină. În 1947 a fost distrusă intelectualitatea - cea care exista pe atunci - pe urmă, evreii au părăsit țara (evreii formează elita societății americane, asta numai ca exemplu!), pe urmă nemții s-au repatriat (şi nemții formează elita oriunde s-ar afla), pe urmă au plecat românii care cum a putut, dar aceia se numărau în orice caz printre cei mai puțin „adaptați", cei mai puțini cu „capul plecat"... Cine a mai rămas?...

Este totuşi un avantaj că un comandant de vas a ajuns preşedinte: marinarii sunt obişnuiți să înfrunte furtunile, iar marea pe care navighează România acum este extrem de furtunoasă! Dacă ceața acoperă orizontul şi nu se vede nici-un far, căpitanii navighează după stele. Preşedintele Băsescu, căpitanul... şi el... navighează după stele, după stelele albe de pe pavilionul albastru al UE. Ce-i aşa de rău în asta? De ce atâta critică, atâta neînțelegere, atâta ură... mai ales dacă tot vrei să intri în Schengen-ul din UE ?

Lipsa de concepte politice şi economice ale opoziției poate duce pe oricine de-a dreptul la disperare! În afară de moțiuni de neîncredere - care n-au nici-o şansă din cauza majorității parlamentare a guvernului - nu se vede nimic de la ei. Lumea s-a săturat de puştanii ăia cu caş la gură care mimează pe şefii de partide alocându-şi ba Preşedinția, ba postul de Prim-ministru, ba propunând încă un guvern fantomă... Dar ce a ajuns România? Un teren de joacă cu nisip din care ei formează castele năzdrăvane? Asta-i tot ce pot două partide politice româneşti?? Sărmana, săraca țară! Într-adevăr săracă! Cine a zis ultima oară că România este o țară bogată?! Oh, Dumnezeule!

Mai este un punct, ultimul şi cel mai dureros!! Îl citez fiindcă l-am întâlnit mereu în ultimii ani de zile: „...vest-europeni... îşi permit să ne trateze ca pe nişte cetățeni de rangul doi sau trei". Am colaborat câțiva ani buni cu EI, am trăit câteva decenii în Europa de Vest şi pot să-i asigur pe autor şi pe toți cei care gândesc în acest fel că vest-europenii nu spun aşa ceva: asta nu ar corespunde cu „political corecteness" şi ei se feresc de o asemenea greşeală, acolo considerată foarte gravă. Românii, însă, prin felul lor de a înțelege lucrurile, prin modul lor de a ignora empatia, prin felul lor de a da buzna în casa europeană, unde cer imediat să modifice regulile de joc, prin felul lor de a-şi îndeplini angajamentele numai pe jumătate, de a-şi mătura gunoiul sub preş spunând că au făcut deja curat, prin trimiterea „celor mai buni" dintre ei în Parlamentul European, prin delegații care cerşesc la colțurile de stradă în marile metropole europene, prin articolele defăimătoare din ziarele lor... ei bine..., ei bine, românii ăştia... Nu, nu sunt toți românii, sunt numai o minoritate gălăgioasă, dezorientată şi dezinformată, dar mulți se iau după ei... Ei bine... Ce să mai zic? Asta e! Este chiar aşa! Nu că zic vest-europenii, ci fiindcă este aşa cum a scris autorul articolului! El are dreptate... cel puțin de data asta! Da, românii se situează, ei pe sine înşişi, undeva la coada unei ierarhii a popoarelor europene, pe care... de fapt... n-o întocmeşte nimeni dar, ...o simte fiecare european şi reacționează corespunzător...

Cine-şi închipuie că... ce ştim noi... ştim numai noi... se înşeală amarnic. La fel se înşeală cei care cred că România este monitorizată numai atunci când vine delegația FMI sau o alta... Nimic mai fals! Există mii de informații care sunt cercetate zilnic, analizate, compilate, interpretate de oameni de mare specialitate şi finețe... Că magistratura a mai amânat un proces de corupție? Asta se ştie la Berlin înainte de a apărea în presa din Bucureşti... Că vestul este de vină despre situația în care românii şi-au adus propria țară după 21 de ani de democrație românească? Oh, da! Se ştie şi asta, se ştie de mult... se ştie că mulți români se îmbată cu apă rece... Şi atunci nu rămâne decât

sinceritate totală şi aplicarea cu consecvența a normelor cerute de UE, altfel... nu există nici-o şansă.

Dar vreo soluție, există?

În primul rând, românii ar trebui să recunoască starea în care se află țara şi ei înşişi în comparație cu celelalte națiuni europene: numai dacă pornesc de la o bază sănătoasă pot construi ceva de durată. Construcțiile imaginare care pun la bază vina altora pentru nenorocirile româneşti sunt... aeriene... sunt văzduhiste, după cum ar spune un prieten de al meu.

Abia pe urmă se poate trece la implementarea unei soluții căci... există una... dar este grea şi durează ani... Soluția constă în aceea că fiecare dintre cei rămaşi în țară să se ia de ciuf şi... să se tragă pe sine înşişi din mocirlă, afară! Asta înseamnă să învețe cu insistență, zi şi noapte, ceea ce îi interesează, să-şi schimbe o mare parte din apucături, să-şi însuşească cât mai mult din ceea ce pune la dispoziție UE, să recupereze handicapul față de țările europene... să... să... şi asta în continuu în următorii 20 de ani...

Ah, mă scuzați vă rog, soția mă strigă... Trebuie să scot cei 300 de cai de la maşina mea, afară, la aer curat! Dacă credeți că ați avea nevoie de ei ca să trageți România afară din noroi... vi-i împrumut cu plăcere. „Hii, căluții mei, poate primiți o şansă istorică!" Vă împrumut şi lanțurile pentru roți, ca să puteți trece de orice obstacol alunecos!

Deci: prin empatie... în Schenghen!

Succes! Radu

PS: Eu nu lucrez în nicio redacție, nu sunt plătit de vreo putere străină, pensia mi-o primesc din Germania, fiindcă am lucrat acolo ca inginer... şi cu toate astea am o altă părere decât autorul citat. De unde se vede că o altă opinie românească nu se verifică în practică: „Dacă nu zici la fel ca mine... eşti plătit de cineva, ştiu eu de cine!"

Ce lipsă de empatie, față de cei care îşi permit să aibă o părere diferită! Ce rezultat mizerabil după 21 de ani de la revoluție!

Nicoleta MILEA

Dăruire

Cai albi îmi zvâcnesc
în gleznă
şi un izvor
mă răneşte
în ceasul cuvintelor mele.

Lănci de argint
mă străpung
dar nu cad...

Mi-e trupul o țintă - pădure
peste neliniştea mea...

Amintire

Îmi amintesc de tine
ca de izvorul fără iertare
şi nu mai ştiu
dacă muream sau nu
aşteptându-te.

Atingeam valul
şi umbra ta mă răscolea
tăindu-mă în două...
Şi nu mai ştiu dacă eram
partea intrată în apă
sau obosita aşteptare.

Ecoul albastru al păsărilor
fulgera
gânditorul tău drum...

Stelele sunt toate
deasupra aceluiaşi țărm...
Citim ca-ntr-o carte în care
marea şi-a uitat asfințitul.

Nelinişti

Cum să te resping, inimă,
jertfa cenuşiului searbăd
al zbaterii de fiecare zi!
Cum să te resping, inimă,
când A FI e mereu mai mult,
mereu altceva decât el însuşi!
Cum să te resping, inimă,
prietenă până-n străfunduri
cu lumea întreagă!
Cum să te resping, inimă,
în aşteptarea ispititorului
pietrei filosofale a POEMULUI!
Cum să te resping, inimă,
tăcerea precuvintelor mele
eu - non-eu!
Cum să te resping, inimă,
Noema
golului plin!

Urcând

Ce mări se aprind?
Ce veghe statornică
îmi descoperă chipul?

Orologii în flux şi corăbii
atât de aproape
urcând spre Ithaca!

Imagisme

La răspântia stelelor
şerpii muşcă
octave senine.

Castelul lui Kafka
în parabole deschise
curge verde.

Endecasilabii
nebuni aleargă
prin ploaie.

În plin tsunami
discobolul
sărută luna plină.

xxx

Pe strada frunzelor
la numărul şapte
locuieşte
ultima taină a nopții,
pas lângă pas,
armură pentru verde -
trec doruri
pe sub ceața oglinzilor,
cuvânt lângă cuvânt,
ardere până-n zori...
Cine spune
că-mi joc nenorocul
pe o potcoavă de fum?...

Lentoare

Nu ştiu
dacă am murit de tot,
dar sigur ştiu
că mor în fiecare noapte
strivită
de sângele zorilor...
Dimineața
conduc cortegiul la gară
şi nu observ că
strada şi-a fisurat
glezna dreaptă strigând:
Ava,
unde e sufletul nopții?...

Cântec de noi

Cu tălpile goale
colind
prin semințe de mac
strigându-te...

Şoaptă mută,
descântă-mi
sângele ierbii
în potirul cerului!

Strânge-mi sufletul
cu brațele tale
de dor sihăstrit
în pântecul nopții...

Flămânde metafore
nemuresc în
flăcări albastre
cântec de noi!

Aulică

Nebună -
foamea
de țărână
a şarpelui orb.

Flăcări şi săbii -
scut
de albastru
în raiul silabelor...

Ierburi amare
îmi plâng
călcâiul
înțepat.

Nocturnă

La răspântia
visului
câine flămând -
dorul
mă latră...

Pribeag -
albastrul
inimii!

Marian MALCIU

continuare din numărul anterior

Partajul

Aproape în permanență, cât se vorbea despre împărțeală și cote părți, doamna Eleonora își răsucea parcă și mai mult capul rezemat de umăr și exclama înfundat, atrăgând privirile celor din apropiere. Nu se înțelegea prea mult. Frânturi de cuvinte de genul „mda, să crezi tu” sau „aha, ce știți voi” și „Doamne, cum strică lăcomia sufletu’ omului”!

Președintele completului de judecată nu a luat în seamă aceste manifestări, mai ales că nu înțelegea cuvintele ei rostite, evident, pentru sine. A fost nevoit să intervină de două ori pentru a asigura liniștea deteriorată de manifestarea ilară a celor din apropierea femeii. În ambele situații, doamna Eleonora tăcea mâlc, dând impresia că a adormit, iar Florica flutura o vechitură de evantai din pene de păun pe lângă nasul acesteia, șoptindu-i:

- Nu mai vorbi, mamă, neîntrebată! Nu este voie. Ne poate întrerupe acțiunea și ne cheamă altădată.

- Da’ ce, am zis io ceva, fată? răspundea femeia cu voce ștearsă din care se putea desprinde și o anumită nuanță de umor.

A fost nevoie de intervenția judecătorului pentru a limpezi lucrurile. El i-a lăsat pe toți să vorbească, să-și expună pretențiile, mai mult din curiozitatea ce i-o trezise manifestarea acestora în sală, pe timpul rezolvării acțiunii anterioare, chiar dacă unele momente ale derulării acțiunii în sine ocoleau tipicurile procedurale. El a avut grijă să rezolve, mai întâi, ieșirea din indiviziune, arătând tuturor că aceasta intervine obligatoriu în urma decesului și toți copiii și soția defunctului sunt moștenitori cu vocație succesorală. A fost atât de explicit în tot demersul său, încât nimeni nu a mai avut nelămuriri ori nemulțumiri. La momentul tranzacției între părți, i-a dat cuvântul bătrânei doamne. Și cum aceasta nu a început să vorbească imediat, judecătorul a ridicat vocea și a întrebat-o:

- Mă auziți, doamnă? Ce aveți de spus în legătură cu...

- Mai încet, domnule, că nu sunt surdă! Te aud. Ce, am zis eu că n-aud? l-a întrerupt doamna Eleonora, spre hazul întregii săli.

- Mă scuzați, am crezut că...

- Că dorm, nu? Uite că nu dorm, maică. Am auzit tot, l-a întrerupt din nou, oarecum iritată, după care a început să vorbească cu voce egală, fără emoții.

Își ridicase puțin capul și fața brăzdată de riduri adânci i-a impresionat pe cei care nu o văzuseră până atunci. Judecătorul o privea și el surprins, admirându-i demnitatea, logica și claritatea vorbirii. „Extraordinar de lucidă e, domnule, la peste 90 de ani ai ei! Și ce femeie cu bun simț... Mai rar așa ceva în zilele noastre. Păcat că nu i-au moștenit aceste calități toți copiii!”

Copiii, adunați în imediata ei apropiere, o priveau de parcă atunci o descoperiseră cu adevărat. În liniștea aceea adâncă ce stăpânea întreaga adunare, femeia a făcut câteva precizări cu privire la locul și starea bunurilor care făceau obiectul tranzacției între părți. Apoi, foarte degajată, a clarificat ceea ce părea că a fost cauza prezenței în instanță a moștenitorilor în cauză:

- Eu am renunțat la partea mea de moștenire. Renunț în favoarea copiilor. În mod egal, maică... Să scrieți asta acolo, în hârtii, dom’le judecător! Am hotărât să rămână Florica, fata cea mică, stăpână în casa în care stau și eu. Că ea singură mă îngrijește până la moarte. Nu vine fiu’meu cel mare, nemulțumitu’ să-mi dea de mâncare... În rest, totul la toți, în mod egal... Și nimeni să nu treacă peste hotărârea mea, că Dumnezeu veghează! a subliniat doamna Eleonora, ridicând tonul cu sforțări evidente, după care a revenit la poziția anterioară respirând greu, sacadat și adânc.

Copiii au fost impresionați. S-au declarat mulțumiți de împărțeala făcută și de rațiunea care a generat-o. Au semnat grăbiți și bucuroși toate hârtiile în cauză, fără să se uite la ele, după care s-au retras către ușă. Doamna Eleonora rămăsese singură, pe scaun, cu hârtiile tremurându-i în mâna răzimată pe picioare. Interpretând această situație într-un anumit fel, judecătorul s-a adresat bătrânei doamne cu mult respect:

- Trebuie să semnați... știți carte, doamnă?

- Păi, io n-am carte, dom’le! Eu am avut pământ. Că altfel, nu mai rămânea bărbatu’ meu, Dumnzeu să-l ierte, în armată până la pensie... Am avut dotă, că așa era pe vremuri, maică, a explicat ea mândră, ridicându-și bărbia mai mult decât reușise până în acel moment.

La această precizare, jandarmul care-i oferise scaunul, pătruns de respect și simpatie față de ea, s-a repezit să aducă tușiera de pe masa de lucru a domnișoarei grefier, care rămăsese blocată de spectacolul la care asistase în tăcere. Foarte vioi, s-a întors din doi pași lângă bătrâna doamnă, i-a prins repede degetul să-l apese cu forță pe buretele îmbibat în tuș și apoi pe fiecare hârtie în parte. După una sau două „semnături”, obosită și nemulțumită, doamna Eleonora l-a oprit, vorbindu-i:

- Ho, de! Mai ușor maică, mă omori de tot, ce ai?

Rușinat, acesta și-a cerut scuze. Toată fața i-a roșit pe sub broboanele de sudoare apărute parcă din senin. Bătrâna doamnă a răsuflat ușurată că s-a terminat totul și a rămas chircită pe scaun, cu capul lăsat să tremure pe umărul stâng. Copiii ei și însoțitorii lor au părăsit sala, manifestându-și gălăgios bucuria.

Instanța de judecată și-a urmat cursul. S-a anunțat următorul dosar și s-au strigat părțile. Când s-a declarat procedura îndeplinită, judecătorul a rămas uimit să vadă bătrâna pe scaunul său, singură, în mijlocul sălii. S-a uitat la grefierul de ședință, întrebător. Fata a ridicat din umeri, la fel de contrariată ca și el. Ușor iritat de situația creată, președintele instanței s-a adresat jandarmilor prezenți în sală:

- Mergeți, domnilor, să aduceți copiii să-și ia mama de aici! Au uitat de dumneaei ca de o sticlă cu apă. Se poate una ca asta?

- ...Se poate, maică! a răspuns biata femeie sub privirile tăcute ale întregii asistențe. Acu au ce și-au dorit... La ce le mai trebuie și o mamă bătrână pe capu’ lor?

Au revenit cei doi jandarmi care ieșiseră și, imediat după ei, Florica și Eugen. Au cerut scuze judecătorului și au înșfăcat-o rușinați pe femeie. Au scos-o mai mult pe brațe, încercând să se justifice că au uitat-o în sală.

Ajunși în stradă, și-au luat rămas bun unii de la alții. Din vârful buzelor și doar câteva strângeri de mâini. Au lipsit cu desăvârșire îmbrățișările și sărutările de la întâlnirea cu doar o oră-două în urmă.

Grupul din provincie s-a urcat în două mașini parcate în apropiere, la umbra unor copaci. Cei din București au rămas la marginea drumului să întrebe trecătorii unde este stația microbuzelor spre capitală. Florica a hotărât să oprească un taxi, spre marea mulțumire a mamei, care se ruga în gând pentru înțelegere între copii și fericirea lor...

Elena BUICĂ
(Canada)

Povești pentru Georgiana – Povestiri cât se poate de fantastice

Adevărată doamnă a literelor românești, **Cezarina Adamescu**, poetă, prozatoare, eseistă și critic literar, dramaturg, redactor al mai multor prestigioase reviste din țară și din străinătate, prin volumul mare al scrierilor sale, peste 80 de volume publicate, respiră harul cuvântului scris. Dumnezeu i-a dat talanți și ea a înțeles care-i este menirea. Cu această zestre ea aduce bucurie tuturor celor care se apleacă asupra lecturii, indiferent unde se află pe scara anilor, a culturii, a pretențiilor de viață, oferindu-le scrieri în care și-a muiat pana în adâncul inimii.

Plămădită de Pronia Cerească din lumină, bunătate, înțelegere umană, delicatețe și candoare nu putea să rămână departe de universul copiilor și le-a închinat nenumărate cărți, așa cum este și cea intitulată *„**Povești pentru Georgiana**”* (Editura Sinteze, Galați, 2010) povestiri țesute *„din soarele blând al iubirii, împărțitorul cel drept al fericirii”*. (pag. 264). Sunt povestiri care ilustrează o bună cunoaștere a caracteristicilor vârstei micii copilării obținută desigur, pe baza unor îndelungate observații, a apropierii de ei cu dragoste, cu tact și înțelegere.

Cele 127 de povestiri scurte în proză rimată pentru copii de vârstă mică, nu pun accentul pe fapte și întâmplări ca de basm, ele sunt o succesiune de imagini care se cern prin puterea de înțelegere a copilului, sunt adevărate „învârtecușuri” de imagini, cu elemente și personaje de basm aduse la zi, ceea ce italienii numesc „aggiornamento”. Sunt, cu alte cuvinte, frânturi de povești vechi în haine primenite. Povestirile reprezintă forme concrete de împlinire a curiozităților specifice vârstei copilului care descoperă lumea, sunt prelungiri de meditație și de reflecție, îndemn la introspecție care pun amprenta pe cititor. Ele generează pentru multă vreme gânduri și trăiri care contribuie la formarea caracterului, dezvoltă calități psihice și posibilități intelectuale, îndeamnă copiii să meargă pe calea divinității. În același timp, sunt povestiri delicate ale miracolului copilăriei care ating sufletul cititorului și ne invită să ne întoarcem la lumea purității vârstei ingénue, ca un firesc al vieții. Ne recreează iluzia propriilor noastre trăiri, a întrebărilor, răspunsurilor, descoperirilor din acel timp în care nu ajunsesem la certitudinile realității.

Zborul înaripat al imaginației copilăriei este relatat cu vervă de un copil care se prezintă asemenea copiilor bine educați, chiar din primele rânduri:

„STAȚI PUȚIN SĂ MĂ PREZINT:

Da, eu sunt Georgiana Maria și am venit pe lume într-o zi sfântă din anul 2004: ziua Sfântului Gheorghe, purtătorul de biruință; îmi povestește mămica. Așa trebuia să fie. În dimineața respectivă ea (mama) trebuia să meargă la serviciu, însă eu aveam alt plan. Eram nerăbdătoare să mă bucur de venirea primăverii, am izbutit.

Ce pitică eram, pozele îmi confirmă aceasta. Zâmbeam apoi bățoasă în căruciorul meu iar surioara Andreea îmi cânta mereu. Acum nu mai are loc de cântecele mele; la grădiniță am învățat cântecele, poezioare, am avut și roluri cu ocazia serbărilor organizate. La bunica am doi cățeluși, mă plimb cu bicicleta. Știu că tati și mami sunt cei care mă iubesc. Bunicul, pe când trăia, îmi spunea mereu: păpușă dragă. Am atâtea poze în care îl revăd alături de bunica, de sora mea, de mine… Uneori îmi este dor de el iar draga bunică mă alintă mereu. Am planuri multe de viitor, grădiniță, apoi școală, joacă, of și câte vor mai fi. Haideți mai bine cu mine în lumea mea, în lumea poveștilor…

Și mă semnez: Georgiana Maria”.

În final, fetița își ia rămas bun:

„… dacă vom fi cuminți ne vom reîntâlni într-o viitoare carte a noastră; rămâneți buni la suflet, voi prietenii mei.

Aceeași, Georgiana Maria Botiș”

Fetița prin prisma căreia sunt relatate părerile despre lume și viață, se afla într-un neîntrerupt dialog despre multe și variate probleme de viață către care are ochii ațintiți și reușește admirabil să creeze o punte între ea și cititori. *„Sunt bună de gură și amintirea mă fură. Mă duce pe cărări neumblate, prin poveștile adevărate” (**De-a piraații,** pag.16). „…v-am turnat o mie de gogorițe, de prin sarici și de prin torbe, să vă-mpodobesc cu cercei de vorbe. Să le prindeți la urechi, ca pe vișine, perechi. De prin cărți, din auzite, ia, înșir-te mărgărite!” (**De-a artiștii,** pag. 27).* Fetița depășește încorsetarea timpului și a spațiului și ne plimbă în trecut, în viitor, în universul mic, dar și spre universul stelelor. Noutățile care abundă în preajma ei le explică celor de-o seamă cu ea într-un limbaj fermecător prin buna potrivire a cuvintelor simple de o deosebită claritate.

*„Bătu-l-ar norocul! Ventrilocul e o ființă peste putință de descris. E o arătare de vis. Ciudată la prima vedere, care, călare pe-o lumânare, în timp ce mănâncă o turtă, vorbește din burtă”.(**Jocul de-a ventrilocul,** pag. 23)*

Zborul înaripat al imaginației Georgianei ne oferă incantații ale unor trăiri care ocupă o pondere însemnată în acest volum. Din povestirile ei au dispărut agresivitățile, se îndepărtează de tiparul basmelor cunoscute. Lectura acestor *„**povestiri cât se poate de fantastice**”* ne transpune într-un climat ca o oază de lumină, de mare frumusețe a trăirilor și ne trimite cu gândul la lumea ca de basm, o lume cu rădăcini parcă afundate în vremuri străbune, dar și lumea noutăților tehnice.

Aceste povestiri îmi reamintesc de serile când îi spuneam povești nepoatei mele și înainte de a începe relatarea, cu glas cald mi se adresa: „Buni, te rog să nu îmi spui vreo poveste sperietoare. Nu vreau poveste ca aceea în care lupul mănâncă iezi și căprița îl arde pe lup, ori lupul să o înghită pe bunicuța și pe Scufița Roșie și vânătorul să omoare lupul. Vreau să-mi spui ceva frumos”. Astfel de povestiri sunt cele ale Georgianei.

„Sfarmă Gânduri era o mașină care mergea pe o singură șină. Fără benzină sau motorină, fără gaz la macaz și fără ulei la motor. Dacă cineva insistă, pot spune că motor de tractor sau de vapor, nici nu există. Ea nu avea nici măcar roți, ci o traversă de patru-cinci coți care aluneca de-a lungul șinei subțiri. Nu pridideai să te miri când îi vedeai forma ciudată, ca o gărgăriță adevărată, puțin cam curbată, cu o

Luni, 14 martie 2011, Galeria Alliance Francaise din Craiova a găzduit vernisajul Expoziției de pictură şi sculptură "Equinoxe", expunând publicului lucrările celor 13 artişti plastici ai Cenaclului oltean "Constantin Brâncuşi". Despre grupajul creațiilor selectate au vorbit: prof. dr. Elena Trăilă, preşedinta organizației culturale Alliance Francaise, prof. dr. în estetica artei plastice Cistina Oprea şi N.N. Negulescu, director al revistei de cultură universală "Constelații diamantine".

N.N. Negulescu, Elena Trăilă, Cristina Oprea - rostind discursuri

N.N. Negulescu - împreună cu câțiva artişti plastici

înfățişare bizară din cale afară. Era vopsită în curcubeu încât mi-e greu să mă decid ce culoare îți lua ochii mai tare. Trebuie să vă spun că maşina era decapotabilă şi purta totdeauna un bidon cu apă potabilă sub caroserie, capabilă să-ți țină de sete şi uneori chiar să te îmbete, cu toate că era chioară-chioruță şi te lăsa în ploaie cam de cãruțã” . (***Sfarmă Gânduri,*** pag. 9)

Georgiana este un copil obişnuit, cu trăiri în dimensiuni proprii copilăriei, trăiri izvorâte din observațiile zilnice ale lumii înconjurătoare, o lume aparent simplă dar care cuprinde consistența vieții. Georgiana ne aminteşte de felul cum ne surprind copiii prin idei pline de ingeniozitate, cu profunzime introspectivă, cu fantezii în care recunoaştem firescul vieții.

„Pur şi simplu mă asurzeşte, iarba aceasta când creşte! Bat-o vina, parcă ar vrea să întreacă lumina!

*Cum poate ea, la adică, dintr-o sămânță atât de mică să crească aşa de voinică? Doar o furnică poate să-mi explice, se-nțelege, după ce lege se conduce şi cum ştie când trebuie neapărat să se usuce. O altă întrebare, deloc uşoară e, de unde ştie dumneaei când trebuie să răsară? E-un mister, cum se îndreaptă singură cu creştetul către cer. Străpunge pământul dintr-o mişcare, să ajungă raza aceea de soare”.(**De-a vrăjitoarele**,* pag.19)

Fetița ştie să orânduiască întrebările, foloseşte cuvinte simple, dar cuceritoare prin prea-plinul de înțelesuri, cu însuşiri prozodice sau creează cuvinte noi prin procedeul numit calchiere.

„Iacătelea! Măcar în treacătelea nu v-am spus despre jocul de-a joacătelea. Dacă nu-l joci frumos, o să te doară sufletul până la os. Ori, până-l plăsele, păcatele mele. El se joacă în unul, în doi, sau în câți vreți voi”. (***De-a joacatelea,*** pag.14).

„A fost odată un băiețel pe care-l chema SingurEl. Nu-l chema aşa după botez, însă numele lui avea un chichirez. Îi plăcea singurătatea şi, vă spun cu toată sinceritatea, căuta un locuşor mai ferit, să rămână singur cu el. De aceea-i spunea SingurEl”. (***Povestea lui SingurEl***, pag.12).

Fantezia ei bogată este de-a dreptul debordantă în *„**De-a leacul ori de-a berbe-leacul**”:*

„Să te ții, ce de minunății aduceau vracii adunate din cele patru împărății, de la răsărit la apus şi de la miazănoapte la miazăzi. Cu o pană de iepure şchiop vindecau un miop. Cu o tărtăcuță de dovleac - veneau de hac durerii de stomac. Gheara de pisică era foarte bună pentru frică. Te descântau cu ea şi teama-ți pierea. Laba de gâscă uscată se folosea în armată la pifani sau boboci, numai că trebuia s-o toci. Aripioarele de foci făcute pilaf te fereau de orice perdaf. Piatra de pe dinții unei furnici te vindeca de băşici. Cu găluşte de urzici, ghici ce se vindeca, mai ales duminica? Gâlcile-mătâlcile, întoarse cu furcile, de se speriau curcanii şi curcile. Cine n-a auzit de praf de spuzit sau tinctură de asurzit? C-o limbă de pui gălbui cățărai pistruii în cui. Cornița de melc codobelc amestecată cu mătrăgună era bună pentru somnambuli, să nu mai latre la lună. Iar o ciupercă bercă sau bearcă (udă leoarcă de ploaie care abia se ținea să nu se îndoaie) - fără jumătate de pălărie, mi-a folosit odată şi mie, la păstrat un vis din copilărie. În trecut lumea lua ca vitamină un pahar cu stropi de lumină. Ca hapuri şi alte buline, adierile line de vânt. Într-un cuvânt, îşi puneau prişnițe şi comprese cu suave flori de mirese. Atenție! Pentru cine nu voia să citească basme se foloseau cataplasme. Nu exista farmacie ci doar spițerie. Iar spițerul făcea întotdeauna pe cavalerul şi te îmbia cu licori preparate din flori, (sau din praf de meteori?).Uneori, lucru constatat, în loc de ventuze, bolnavului îi erau aplicate dulci cuvinte pe buze”. (***De-a leacul ori de-a berbeleacul***. pag.20).

*„**Poveşti pentru Georgiana**”* e o carte în care puritatea copilăriei este copleşitoare. Citită cu interes de oameni toate vârstele, cartea ne place fiindcă operează asupra inimii cititorilor, ne aduce linişte, calm. Prin înrâurirea emoțiilor trăite ne întoarcem la începuturile vieții noastre, mai aproape de felul cum ne-a zămislit Creatorul, până să cunoaştem umbrele păgânității. Citind-o, atracția ca un magnet către lumea copilăriei devine o forță de neînvins. Ca pe orice operă literară valoroasă o văd înfruntând timpul înscriindu-se la loc de frunte în istoria literaturii române pentru copii, căci nu ne vine s-o lăsăm din mână până n-o terminăm şi când am ajuns la ultima pagină, o mai răsfoim uşor mângâind-o cu aripa sufletului de copil care încă trăieşte adânc în noi, promițând că n-o vom uita în bibliotecă.

Grigore AURAM

Podoime

Aşternuturile dintâi ale pământului nu pot fi decât odihnitoare. Ca şi grijile prime, care nu conțin dizolvate în ele dorința revărsării. Despre aceste amănunte s-au spus până acum lucruri interesante. Problema e, câte din ele au ajuns hrană sufletului şi câte se află la capătul răbdărilor? Poate unora n-o să le vină să creadă, iar pentru alții va fi greu de înțeles, că maturitatea începe cu apucăturile, dar şi cu capriciile tinereții şi se formează din înțelepciunea celor mari. Dacă aşa stau lucrurile, este uşor de explicat de ce în degringoladă opțiunile bune se risipesc, iar cele nepotrivite sunt alese cu prioritate. Acest obicei l-am adoptat în baza unor pretenții revendicate la vremea cinei. Când fiecare din noi ne bazăm pe decizii scoase din rădăcinile adânci ale unor tradiții aflate în pârgă, decizii pe care apoi le punem la dispoziția ultimilor sosiți. Cum încă în sufletul lor Alizeele nopților se poartă festiv, problema nefericirii devine majoră. De fapt, este şi aceasta o motivație la dezorientarea maselor populare, când dreptul la viață este pus sub semnul îndoielilor. Fiecare dintre noi, mai devreme sau mai târziu, vom ajunge să credem că timpul creează iluzii după un scenariu imposibil de imaginat şi în baza unei tehnologii descoperite în gloria imaginației. Ca să găsesc circumstanțe atenuante la această afirmație, mi-am spus că ființele conştiente sunt doar consumatoare de aşa ceva, niciodată creatoare. Paradox sau nu, zborurile la înălțime nu durează niciodată mai mult decât visurile noastre existente şi decât au puterea să ne mențină împăcați cu idealuri care ne descoperă curați. Aşa m-au învățat să cred vulturii despre vigoare şi libertate şi tot aşa am început să înțeleg farmecul culorilor risipite în toamnă. Ca să stăpânesc rebeliunea din lemnul copacilor, m-am făcut frate cu firul de iarbă. Şi am sărutat cu privirea pământul de început, de la care am învățat ce trebuie să fac pentru a deveni mare.

*

Salturile înainte reuşesc dacă încep cu un pas înapoi. Modelul este asemănător câştigului cu pierderi controlate sau averilor proprii, făcute oferind altora. Sau mai pot fi asemănate zilei care începe cu o întoarcere prin noapte. Dar mai este nevoie, pentru ca salturile să fie cât mai împlinite, şi de abordarea optimistă a timpului care a mai rămas în noi. Ca şi zborurile înalte, făcute cu avânt şi cu ținte precise. În cazul acesta din urmă, dar şi al salturilor la care ne referim, toată energia este utilizată pentru a ajunge la destinație. Optimiştii poartă în ei modelul drumului lung, ales să se desfăşoare la înălțimi mari. Nu renunță la speranță, în ciuda obstacolelor care apar în spațiile preferate pentru parcurs şi ştiu să trăiască din plin atât o decolare cât şi o aterizare. Sfârşitul, pentru ei, nu vine niciodată. Chiar şi atunci când consumă ultima clipă a vieții lor, ei sunt convinşi că după acest moment trebuie să urmeze altceva, mult mai bun decât au avut parte până atunci. Indivizii care fac parte dintr-o astfel de categorie nu vor spune niciodată: m-am săturat, nu mai vreau să trăiesc sau nu mai am pentru ce să trăiesc! Dimpotrivă. De la ei vom auzi spunând, chiar şi atunci când culmea disperării se va abate supra lor, că: viața merită trăită! sau că *noaptea e un sfetnic bun*!, ziua de mâine va fi mai favorabilă şi mai tolerantă decât cea de azi etc., etc. Dacă lumea ar fi compusă majoritar din oameni cu înțelepciune, prezentul ar fi utilizat predominant în pregătirea zilei de mâine şi foarte puțin în analiza „ocaziilor pierdute”[1], scoase la suprafață de orice trecut. Abordând cu încredere clipa următoare, decizia adoptată va fi una potrivită sufletului orientat către împlinirea destinului, nu întotdeauna accesibil înțelegerii noastre. În acest fel regretele, pe care singuri ni le administrăm ca supliment unor dureri interioare sau unor stări de decădere, vor fi din ce în ce mai rare şi mai mici, sentimentul realizării plenare fiind receptat la nivelul întregii ființe. Şi totuşi, pentru a merge înainte este nevoie să găsim portițe deschise mersului înapoi. Dacă ceea ce am făcut de-a lungul scurtei sau mai lungii noastre istorii, nu va sta călăuză hotărârilor viitoare, înseamnă că nu reuşim să dăm vieții coerența de care aceasta are nevoie. Înseamnă, în plus, că neînțelegând cine am fost, nu putem şti cine suntem şi, cu atât mai puțin cine vom fi sau cine vrem să fim. Abordând trecutul fără nostalgie, vom putea da viitorului încrederea în destin şi prezentului posibilitatea de a înnoda, prin clipe, şansa începuturilor noi prin care numele nostru va face rezonanță.

*

Am văzut-o în parc şi mi s-a părut că seamănă cu o floare. De acolo, am plecat mai departe, până la marginea oraşului, cu speranța că în acel loc voi descoperi mai uşor linia orizontului care ne desparte de lumea nevăzută de lângă noi. Am revăzut-o şi mi s-a părut că seamănă mai mult cu o stea.

- De vină este doar vârsta, am spus-o ca să aud doar eu. Între o floare şi o stea distanța este mult mai mare decât între centrul oraşului şi marginea acestuia, am continuat. De vină sunt doar anii, care au făcut din mine un călău al timpului propriu. Aşa încât sunt condamnat la iluzii pe viață. Dar despre ce iluzii este vorba, când floarea centrală nu poate fi decât iubita de lângă mine, pe care o port în gând şi în suflet de prea multă vreme ca să nu se asemene cu o stea? Despre ce iluzii? Vă spun eu, este dragoste curată. Mai mult de atât nici că se poate.

*

Astă noapte am scos din cutia cu visuri parfumul norilor rătăciți pe locuri situate dincolo de văi. Şi m-am ales cu o pală de vânt mângâiere şanselor necoapte, aflate în pârgă de prea multă vreme. Probabil aşa trebuie să se întâmple cu certitudini culese înainte de înoptat şi cu dorinți pentru care nu am făcut nimic să le cunoaştem cu adevărat. Dacă nu ar fi cer destul deasupra noastră, în care să ne plantăm fiecare fantezii dintre cele mai îndrăznețe, nu am fi înțeles vreodată ce înseamnă a zbura. Fără împlinirea acestui sentiment, am fi trăit, probabil, din plin satisfacția legăturii cu glia, dar nu am fi cunoscut nicicând gustul norilor la rădăcină. Sau (poate) ne-am fi regăsit sămânță statornică în trupul pământului veşnic flămând, dar nu am fi reuşit niciodată să ne potolim setea în locuri în care s-au adunat stelele să facă lumină din plin.

*

Un îndrăgostit de natură mi-a amintit într-o zi faptul că zborul păsărilor este mai mult un exemplu, decât o realitate.

- Şi atunci, cum rămâne cu datul din aripi? l-am întrebat.

- Acesta este modelul adevăratelor reuşite, mi-a răspuns interlocutorul. Zborul nu trebuie neapărat să ni se întâmple, dar ca să ajungem departe este nevoie să ni-l dorim. Păsările au un anumit mod de deplasare, specific doar speciei lor, care este total diferit de al nostru. Pentru că deținem arta cuvântului, i-am dat şi un nume: zbor. Dar acest nume este valabil doar pentru noi, nu şi pentru acei sau acele viețuitoare care-l practică.

[1] Citat din Mircea Eliade

Pentru ele nu înseamnă decât posibilitatea de a ajunge în locurile pe care şi le aleg sau şi le doresc. Lucru pe care îl facem şi noi, conştient sau nu. Ca să ajungem la o anumită destinație, ne deplasăm. Dar cum? Fizic, până la lucruri concrete şi în zbor, ca să atingem visuri sau idealuri. Acesta este motivul pentru care am spus că zborul, înainte de a fi realitate, pentru noi, *condamnații* la mersul biped, trebuie să fie un exemplu.

- Dar avioanele, l-am întrebat din nou, nu constituie o realitate?

- Ba da, numai că şi ele au rezultat din exemplul aripatelor care ne-au stârnit curiozitatea zborului. Şi din miezul iluziilor care au primit puterea să ne înalțe mai sus decât am sperat vreodată. Ființe iubitoare de concret fiind, am pus în practică planuri izvorâte din visuri. Pentru că aşa am învățat cu toții, că omul a avut dorința zborului de când se ştie. Şi noi doi ne-am născut cu această tentație în sânge. Şi este foarte bine că reuşim, rând pe rând, să concretizăm din idealurile care uneori ne produc insomnii. Problema gravă este, în opinia mea, unde ne vom opri? Care este limita până la care avem dreptul să ajungem, ca să nu descoperim, dincolo de această limită, Apocalipsa? Faptul că această graniță există, eu cred că am descoperit deja dovada supremă că şi zborurile, fie ele chiar şi imaginative, trebuiesc limitate. În special zborurile din mințile noastre, asezonate cu răul din noi şi din jurul nostru.

*

Aroma toamnelor târzii mă întoarce întotdeauna cu gândul la primăvară. Dacă stau bine să mă gândesc, între cele două anotimpuri există o similitudine uşor de înțeles pentru orice petală care dă culorii şansa la exprimare. Indiferent cum le-am analiza, referindune la toamnă şi primăvară, constatăm că expresia unui anotimp se prezintă ca imagine a celuilalt anotimp în oglindă. Cu toate acestea, ele nu vor fi niciodată antagonice, cum este cazul anotimpurilor estival şi hibernal. Presupunem noi că asemănarea în echilibru se regăseşte în echinocții, iar frumusețea în culoare. Referitor la acest ultim aspect, constatăm că plăcutul apare şi într-un caz şi în celălalt ca urmare a unei evidente risipe de culori, un fel de competiție fără adrenalină, cum numai natura ştie s-o desfăşoare. Totuşi, pentru că fiecare dintre noi iubim viața, nu putem să nu remarcăm faptul că despre culorile de primăvară ne-am obişnuit să spunem că sunt vii, câtă vreme despre cele de toamnă că ar fi moarte. Un lucru cât se poate de adevărat, dacă avem în vedere faptul că ele sunt etalonate pe plante sau organe de plante vii, respectiv moarte. Preocupați cum suntem de lucruri neesențiale, uităm însă să evidențiem un lucru fundamental: natura ştie mai bine decât noi ce înseamnă trecerea. De aici excepționalul spectacol autumnal dat de pădure înainte de căderea frunzelor, un spectacol imposibil de egalat de inteligența umană.

*

Fiorii dragostei dintâi nu mor niciodată. Iată o afirmație deductibilă din trăiri efective şi care poate fi aplicată unei conduite impecabile de viață. Dacă nu am şti să iubim, probabil că am fi rămas singurele viețuitoare pe acest pământ, la câtă ură suntem în stare să adunăm în noi. Dacă nu am şti să iubim, probabil că pământul pe care-l călcăm în picioare ar tremura de frică, la câtă sete de a ucide ascundem în noi. Dacă nu am şti să iubim, probabil că ar fi existat altcineva în locul nostru s-o facă, la cât de multă dragoste emană Creatorul. Dar am fost înzestrați cu această calitate şi astăzi, în ciuda piedicilor pe care ni le punem unii altora şi nouă înşine, suntem angajați într-o istorie din ce în ce mai performantă. Chiar dacă mulți dintre noi atribuim existența noastră unei simple şi pure întâmplări, faptul că ştim să iubim, cel puțin pe mine mă scoate în afara oricăror îndoieli. Evoluția formei de la simplu la complex poate fi credibilă în anumite împrejurări, dar numai dacă facem abstracție de sufletul înmiresmat de dragoste. Această trăsătură a omului, transmisă cu atâta finețe prin genetică, nu poate avea legătură decât cu geneza. În afara ei, celelalte explicații sunt de prisos, cu toate că şi minciuna a îmbrăcat straie regale. Şi nu de ieri de-alaltăieri. Genetica însăşi, în opinia noastră, nu poate avea decât origine divină. Ca să poată fi dată şi cedată, chiar şi dragostea avea nevoie de o lege. Ca şi Universul întreg, şi ea se supune unor norme. Ca să existe, trebuie să facă parte dintr-o ordine pe care noi, oamenii, nu suntem în stare s-o creăm. Reuşim, cel mult, s-o înțelegem, dacă avem disponibilitatea de a accepta ținuta arhetipală moştenită şi dacă ne dorim parte a unui întreg universal. De-abia atunci vom putea şti ce înseamnă a iubi cu adevărat şi de ce dragostea se manifestă prin fiori. Nici n-ar fi avut cum altfel, spunem noi, câtă vreme muzica se regăseşte şi ea prezentă în codul nostru genetic. Iar astăzi, ca şi ieri de altfel, este de neconceput manifestarea dragostei în afara vibrațiilor muzicale interne. Oare nu fiecare din noi obişnuim să fredonăm câte o melodie, atunci când suntem îndrăgostiți?

*

Fărădelegile, indiferent cum ar fi ele, minore sau majore, se află în noi. Ca să fie accesate, este nevoie mai întâi ca ele să devină dorinți. Restul se transformă în istorie şi se consumă pe la colțuri, la serviciu, acasă, la cafenea etc. Într-un cuvânt, pretutindeni. Comentariile de orice fel, fac şi ele parte integrantă din viața noastră. Dacă ele nu ar fi, organismul probabil că nu ar mai produce adrenalina necesară curiozităților care dau sare şi piper trăirilor, în aşa fel încât să ne declarăm satisfăcuți de traiul de zi cu zi. Unii dintre noi, mulțumiți cu mai puțin, spun că în astfel de stări găsesc fericirea şi, odată cu ea, împlinirea în spirit şi faptă. Alții, cu pretenții mai mari, dimpotrivă, sorb din astfel de conjuncturi doar acele segmente care te aduc şi te mențin cu picioarele pe pământ. Ca să nu fie discordia prea mare, şi unii şi alții se chinuie să aducă de partea lor iluzia dreptății, pe care şi-o atribuie în mod univoc. Aşa e de când am pierdut posibilitatea purificării prin adevăr, datorită nonşalanței afişată nopților care ne justifică în conştiință orice fărădelege visată, dorită sau realizată. Trist este că lucrurile nu se opresc aici, deoarece în acest segment al trăirilor poate fi identificată şi o altă categorie de saltimbaci, şi anume aceea a evaluatorilor. Desprinsă sau nu din cele două categorii amintite, cea de-a treia se prezintă ca fiind una a moralității absolute, motiv pentru care adepții s-au obişnuit să administreze toate formele de dreptate după bunul lor plac. Poate că aşa am ajuns în societate să remunerăm până şi datul din coate, despre care se ştia până nu demult că reprezintă un model exemplar de ambiție. Din acest şir al fărădelegilor unii se aleg cu diplome, alții cu facturi onorate anticipat şi foarte mulți cu obiceiul bătutului din palme. Este şi acesta un mod de perpetuare a oamenilor *de tip* Nero sau Caligula, adaptați perfect zilelor noastre. Sau încă nu ne vine să credem că părinții răului suntem, în anumite circumstanțe, noi înşine? Oricum, e bine să medităm înainte de orice decizie mai îndrăzneață, mai ales atunci când ele au la baza lor judecăți de valoare.

*

Decernarea premiilor pentru cultură, de ziua naşterii Luceafărului românesc, poate fi considerată, în opinia noastră, (tot) o formă veritabilă de blasfemie. În primul rând datorită faptului că cei care apreciază creațiile culturale sunt *butinari* ipocriți sau scriitori contrafăcuți sau arbitrii perverşi. În al doilea rând, pentru că tot ei sunt şi aceia care pun în fața ochilor spectatorilor un clasament. Şi în al treilea rând pentru că ei înşişi sunt şi decernanții. Din păcate, această modă copiată din înalta societate s-a transformat într-o activitate manufacturieră în toată regula. Drept este că în urma ei câteva guri care cer mâncare sunt satisfăcute sațios. Strâmb este că există unii ca noi care îşi permit să cârcotească ori de câte ori se mai anunță un câştigător (contrafăcut) al marelui premiu. Îmbucurător este că încet-încet pereții casei de cultură în care se împart hârtii vor fi pline de chipul premianților. Şi trist că într-o bună zi ei se vor prăbuşi sub povara demagogiei la care ne-au dedat. Noi credem că poate fi şi acesta un motiv pentru care scriitorii buni şi foarte buni mor de tineri. La propriu.

Mariana Vicky VÂRTOSU

Două pe un balansoar

Primul, în balansul comentariilor este romanul **Elenei Stroe-Otavă**, **„Vara întâlnirilor”**. Cartea a văzut lumina tiparului în anul 2009, la editura Andrew/Focşani. Cu tentă autobiografică, romanul se încadrează în seria scrierilor silenţioase, moralizatoare, specifice sensibilităţii feminine (alcătuirea cărţii mi-a condus gândul spre alţi doi autori vrânceni, de aceeaşi profesie, Ioan Culiţă Uşurelu şi Ioana Andrei). Cu emoţie, am parcurs primele 35 de pagini fără să am „întâlnire” cu scriitoarea; paginile au curs lin, blând, ca o poveste liniştitoare. Apare, ce-i drept, la pag. 4, un simbol care m-a înfiorat - salcâmul - crescut în mijlocul dormitorului, dar Elena Stroe-Otavă îl abandonează, iar pe mine, cititor în aşteptare, mă dezamăgeşte! Nu-l regăsesc descifrat, niciunde. În fine, pot să cred că simbolul este inima cărţii, esenţa pe care autoarea ne lasă s-o descifrăm singuri. Scriitoarea ţâşneşte finalmente, la pag.35 făcând o demonstraţie a talentului. Descrierile locurilor natale, descrierea obiceiurilor pascale etc., descrieri încărcate de poezie şi emoţie aduc în sufletul cititorului reverberaţii emoţionale bine temperate, bine transmise. Subiectul romanului, întâlnirea cu foştii colegi de facultate, unde profesoara de limba română, Selena Munteanu, este personajul principal. Personaj-narativ, Selena traversează o călătorie iniţiatică, acestea fiind pretextul şi tema romanului. Firul narativ este bine condus, fluent, coerent, liniştitor. Aş zice, monoton, dacă naraţiunea n-ar fi suficient de educativă şi moralizatoare deopotrivă. Ruptă brusc de notele de călătorie de la Paris, povestea creşte brusc valoric, prin acestea. Cursurile de perfecţionare îi înlesnesc Selenei prima călătorie postdecembristă, care are drept scop îmbunătăţirea metodologiei de predare a limbii franceze în şcoală. De-a lungul lecturii am întâlnit pagini poetice deosebite, autoarea fiind furată de magia miracolului trăit. Mersul *per pedes* prin Parisul-istoric, posibilitatea de a trăi şi vorbi franţuzeşte în chiar Franţa lui Emil Zola, a lui Al. Dumas etc este oportunitatea visată în copilărie şi împlinită acum. Casă a atâtor artişti celebri, Parisul devine casa Selenei pentru cinci zile pe care le trăieşte la maximum. Ingenios intercalate momentele franţuzeşti cu momentele tradiţiilor româneşti, munteneşti, stârnite de amintiri din copilăria eroinei, oferă un mixaj inteligent şi bine realizat. Descrierea Parisului istoric, sub forma unui jurnal strict, percepţii poetizate de spiritul său artistic, dau un plus valoric romanului, captând atenţia cititorului prin această speculaţie. Simetria romanului este realizată de introducere şi final; introducerea, care vorbeşte despre inocenţa primei iubiri; şi finalul - exprimat în acelaşi limbaj intimist, în complicitate cu cititorul căruia i se destăinuie, final ce soluţionează povestea. Această simetrie este proiecţia sensibilităţii lăuntrice, demascând valenţele scriitoriceşti ale d-nei Elena Stroe-Otavă. Astfel, cercul lingvistic al scriitoarei se închide perfect, luând în calcul cele două stări primordiale ale trăirilor umane: prietenia şi iubirea. Conceput în maniera *literatură de consum*, romanul „Vara întâlnirilor” este bine scris, oferind, în aceste haotice şi repugnabile vremuri, alternativa acestei literaturi - romanţioasă, relaxantă şi silenţioasă.

Cel de-al doilea capăt al balansoarului este ocupat de **Ioana Andrei** cu cartea **„Răstignire în amintiri - Antonina”** - roman ce a văzut lumina tiparului la Editura Andrew/2010. Am amânat lectura cărţii din motive personale: răsfoind-o, imediat ce am primit-o, am nimerit un paragraf extrem de sensibil. În imposibilitatea declanşării unui tumult emoţional (paragraful vorbea despre destinul incert al unei pisici) tulburată, am dat deoparte cartea. Am reluat-o, într-o geroasă după-amiază de sfârşit de februarie. Scrisă în aceeaşi manieră lingvistică, intimistă, doldora de sentimentalisme şi sensibilităţi ca şi metoda utilizată de Elena Otavă (metodă pe [şi de] gust feminin!), arhitectura romanului Ioanei Andrei este demnă de o artistă autentică, de mare sensibilitate. Cu suişuri şi coborâşuri surprinzătoare, imaginile şi trăirile realizate de autoare ştiu să reverbereze în sufletul cititorului. Au fost paragrafe întregi care m-au emoţionat profund.

Moartea, privită drept în faţă; luată de gât, sfidată, umilită, personificată, minimalizată, umanizată... privită din perspectiva firescului existenţialist, prinsă şi descrisă natural topeşte teribilul sentiment al fricii. Lecţie de viaţă pe care autoarea o primeşte de la eroina sa principală, Antonina, fostă colegă de cancelarie. Aflată în ultimele clipe ale vieţii, ea, Antonina îi inspiră scrierea acestui roman. Celelalte personaje secundare sunt definite prin faptele lor; descrierile de natură şi mai ales relaţia dintre om şi animal (în aceste pagini, relaţia femeie-pisică) - joc puzzle din mii de piese, surprinse de-a lungul romanului sunt uimitor de bine asamblate. Acţiunea se petrece într-un scurt interval, o vară, dar este condensată. Tensionată. Soluţionată. Nu există în carte nicio pagină de respiro. Deşi romanul tratează o temă dramatică, autoarea foloseşte tonul jucăuş, amuzant, lectura este captivantă, trecerea de la un moment la altul făcându-se uşor. Impresionantă forţa eroinei principale, tăria cu care îşi tratează sfârşitul, dialogul ludic dintre ea şi Irina - nume luat de autoare ca personaj-narativ , tactica folosită de Ioana Andrei, bine aleasă, înlesnindu-i realizarea unui roman *strong*. Nu ştiu cât de atractiv poate fi acest subiect, traseul declanşării morţii până la împlinirea ei; nu ştiu pe câţi cititori vor fascina aceste descrieri, intensităţile durerii declanşate dintr-o suferinţă reală, dar precizia şi frumuseţea realizării sunt remarcabile. Pictoriţa Ioana Andrei merită felicitări. Desprinderea, chiar şi pe alocuri, de didactic, alunecarea spre literatura adevărată mă îndreptăţesc să afirm că Ioana Andrei are veleităţi creative (diverse) de prozator care se respectă. Nu-i doresc decât mulţi cititori şi, afirmare confirmată profesionist! **Antonina** este o carte care îşi merită timpul solicitat lecturării.

Aurel Dan - *Globanotimpurizare*

Costantin ROȘU PUCU
(Noua Zeelandă)

„Dați-i, măh, scrisoarea!”

Ne-a omorât harmatanul ăsta, bate neîncetat de mai bine de 3 săptămâni. Nisipul fin ridicat din dunele Saharei s-a așezat cuminte deasupra orașului Lagos - și nu numai, mai toată Nigeria suferă de pe urma anualei furtuni de nisip - și a creat o pâclă, un fel de ceață londoneză din nisip. Nu vezi la nivelul solului la mai mult de 15-20 de metri, soarelui nu îi vezi lumina ci îi simți doar căldura toridă, iar nisipul... nisipul de o finețe ca praful de talk îți scrâșnește în măsele, îți intră în porii dilatați de căldură ai pielii, îl găsești în birou și în bucătărie strecurat ca un infractor prin aparatul de aer condiționat, îți intră neinvitat în ochi, în nas, în urechi... Frunzele arborilor nu mai sunt verzi, ci galbene ca aurul, șopârlele de cameră, vajnicele noastre apărătoare contra țânțarilor purtători de malarie și-au schimbat și ele (temporar) culoarea din verde în gălbui, dosarele din birouri arată ca biblioteca din Alexandria, în fiecare dimineață un strat gros de nisip le acoperă indiferent dacă sunt lăsate pe mese sau în fichetele metalice. Iad nu alta!

Ne aflăm în „Anno Domini 1986”, anul în care eu, împreună cu alții, mult mai mari ca mine în ale comerțului exterior al României, trebuie să lichidăm datoria pe care țara noastră o are față de Nigeria.

Prin anii ’70, am importat niște țiței de la africanii ăștia și am rămas datori la ei, nu am avut cei peste 140 de milioane de dolari americani să plătim importul.

Acum, cu eforturile conjugate ale Agenției Economice a României la Lagos, al cărei consilier economic sunt, și ale diriguitorilor din Guvern și din MCECEI încercăm să le „băgăm pe gât” nigerienilor mărfuri în loc de bani, de valută forte. Ar fi vorba despre 250 de vagoane de cale ferată - ca să aibă ce lucra cei de la „Vagonul” Arad -, cât mai mult ciment - Medgidia nu are contracte la export -, niște PFL și dacă s-o putea niște elicoptere IAR 330 variantă militară - căci și cei din Ghimbav trebuie să trăiască, nu?

Mă întorc de la a nu știu câta întrevedere cu secretarul particular al Ministrului Transporturilor. Mesajul nigerianului a fost și de data aceasta foarte clar: fără comisioane confidențiale pentru... și pentru... nu se poate!

În drumul meu spre Ambasadă, conduc precaut prin ceața nenorocitului de harmatan. Am probleme mari, România, din dispoziția secretarului general al partidului și președintelui Țării, nu practică acest „comision confidențial” cerut de cel pe care tocmai l-am părăsit. Ce să fac?

Îmi blestem ziua în care am acceptat acest post. Dar ce? Aveam de ales? Dacă ziceam „Nu”, mă trezeam peste noapte economist la cine știe ce IAS de prin Câmpia Română, sau de lângă Satu Mare, sau...

Înainte de plecare, dom’ director al meu din MCECEI mi-a dat o rază de speranță.

„Măi Costică, nu te speria măi, este tare greu Lagosul dar... nu rezești tu mai mult de 3 luni acolo. Te face ambasadorul pachet și te trimite acasă. Până acum 3 de-ai noștri a trimis înapoi de la post. Mai multe nu pot să-ți spun.”

Mi-a sunat BINE prezicerea tovarășului director Grigorie. Ce? E de colea să vezi 3 luni Africa?

Numai că... prezicerea lui a fost strâmbă, poate și datorită mie și felului meu de a fi.

Trei luni, domnul ambasador - fost prim-vice cu probleme economice la un județ cu probleme grele - „județ GREU măi Costică” - cum mi-a explicat peste multă vreme, m-a chinuit ca pe „hoții de cai”.

Nimic din ce făceam nu era bine, eram „oaia râioasă” a Ambasadei, critici peste critici în orice ocazie, în ședințele de partid și la zilele onomastice ale membrilor reprezentanței noastre în Nigeria.

În fiece zi speram să dea acasă telegrama prin care să propună să fiu înlocuit, ca și cei 3 predecesori ai mei. Numai că... n-a fost să fie așa.

După 3 luni, într-o dimineață m-a chemat la el în birou și a început să-mi citească o telegramă adresată tovarășului ministru al MAE și copie la cel al MCECEI: „...tovarășul Costică (eu adică) s-a integrat rapid în... și are rezultate bune în lichidarea datoriei externe și contacte de nivel și... și...”

„Hait! - mi-am zis, aici mă îngrop!”

Tovarășul ambasador! „Vasile al Mariei și al lui Ion” - cum se autoprezenta. Fost prim-vice cu economicul, atât de „dur” vice-prim încât alți tovarăși îl „lucraseră” și îl promovaseră ministru adjunct la industria lemnului.

Acolo, Vasile al Mariei si al lui Ion, din cauza stilului de lucru TOT foarte dur, fusese „lucrat” și promovat... ambasador! Ambasadorul la care raportam eu!

După ce a trecut perioada de „studiu”, cea de 3 luni, ne-am făcut „prieteni”. Adică, eu alergam zi de vară până-n seară să mișc din loc blestematul de tăvălug birocratic local și să încep să „lichidez” datoria, iar el, după ce storcea de la mine rezultatele, se punea pe scris și „raporta” acasă progresele înregistrate de „NOI”.

Asta nu mă deranja. Ceea ce însă îmi ridica mari și neînțelese semne de întrebare era atitudinea sa față de ceilalți membri ai reprezentanței României. Îi lua, periodic, parcă după un grafic, la „refec”, de bieții oameni nu mai știau ce să facă și cum să dreagă, cum să ne fie mai bine tuturor.

Experiența de început am avut-o într-o bună dimineață când, fiind eu mai „harnic” la sculare, făcusem ochi spre orele 5 ale mijitului de ziuă. Spre cinci și jumătate eram deja pe terasa de la etajul II (și ultimul) al clădirii Ambasadei, (acolo unde împărțeam cu soția mea un dormitor, o bucătărie și o baie) și trăgem vajnic o „mahoarcă” - chit că era Marlboro, tot mahoarcă se numea - vis-á-vis de o cafea aburindă.

Jos, în curtea Ambasadei l-am văzut pe Ionică, portarul, cu un măturoi în mână, luptându-se din greu cu frunzele căzute peste noapte. Cinci jumate, cinci jumate, dar căldură tot era. Drept pentru care, Ionică al nostru nădușea din greu cu sarcina lui zilnică de dis-de-dimineață.

A tot măturat omul - curte mare - până spre ora 7, când a terminat și s-a grăbit spre odaia în care viețuiau el și soția lui Viorica - cei doi copii ai lor, preșcolari, erau ținuți, ca și ai noștri , ai tuturor celor din Ambasadă, „zălog”, să nu care cumva să ne treacă prin cap să... rămânem în...Occident!

Făcea Ionică al nostru un duș, se punea la cămașă albă, fără de cravată și se așeza pe o băncuță aflată în fața porții reprezentanței. Pe la orele 9 începeau să vină petenții, care după o viză, care după un business, care la cerșit, etc., etc.

În dimineața cu „experiența de început”, cu puțin înainte de ora 9, mă cheamă domnul ambasador la o cafea. Dormise bine! Doar când se odihnea bine - ceea ce se întâmpla destul de rar - îmi permitea să „trag un tutun” în biroul său. Acum, imediat după ce Viorica ne adusese cafelele, înainte să scoată un caiet al său în care avea sarcinile zilnice pe oameni și pe ore, o sunase din nou. Viorica era secretara Ambasadei. „Adu-i lui Costică o scrumieră.” Îmi făcusem trei cruci cu limba pe cerul gurii.

- Hai, trage mahoarca!

- Vă mulțumesc, tov ambasador!

Bem din cafele, discutăm una-alta, ce să facem, la ce uşi să batem... când, deodată, se scoală nervos de pe scaun şi se repede direct la fereastra prin care îl vedeam pe Ionică aşezat pe banca din faţa intrării, cu ochii pe ceas, să o deschidă la 9 fix.

Bubuituri în geam. „Ia vin-o-ncoa!"

Apare precipitat Ionică: „Da, tovarăşu' ambasador"

- „Băăăă, de câte ori ți-am spus? Ce faci măh tovarăşe, lustruieşti banca, d-aia te-a trimis măh aici Partidul, pe dolari, să lustruieşti banca? Băh, Ionică, pune mâna şi munceşte că dacă NU te trimit acasă! Sunt sute, mii, care aşteaptă să îți ia locul „

Iese Ionică al meu obidit şi debusolat.

Nu pot rezista.

- „Tov ambasador, nu cred că este vinovat săracul, io m-am sculat la 5 şi l-am văzut măturând din greu şi cu zor ca să fie la nouă fără un sfert la poartă şi..."

Îl văd cum zâmbeşte.

- „Dom'le Costică, ți-am mai spus, nu ai stofă de şef. Băăăă, ce crezi că io nu l-am văzut? Că şi io tot la 5 m-am sculat! L-am văzut, măi Costică. Numai că... vezi, chiar dacă munceşte, dacă nu îl beşteleşti periodic, atunci el se... coclеşte, măh Dom'le Costică. Uf, se vede că nu ai şcoala Partidului."

Tac. Sorb din cafea şi trag din țigară.

Vasile al Mariei şi al lui Ion schimbă registrul tactic.

- Azi, pe unde te mai duci?

- Păi mă duc la... şi la...

- Merg şi io cu tine, nu te deranjez, te aştept în maşină şi când ne reîntoarcem acasă, ne oprim la „Calabrezul", fac eu cinste cu un „pression". Şi p'ormă, deseară, poate ai f-un curaj.

Ştiu ce înseamnă „pression-ul"! A trecut cândva prin Paris şi a rămas cu dorința de a bea bere de la butoi! Ştiu şi ce înseamnă „un curaj"! Curajul acesta, ştiu foarte bine că înseamnă că trebuie să joc „TABLE"! Este înnebunit după table, joacă în fiecare seară, pătimaş, cu toți, pe rând. Cei care nu sunt la rând TREBUIE să fie spectatori.

Pe vreme de harmatan jucam în unica sală de protocol, altfel jucam în curte; noi jucam iar soțiile noastre discutau, pentru a nu ştiu câta oară, sub conducerea doamnei ambasador, ce vor cumpăra la vară - şi de unde - când vor veni concediile şi vom sta câte 3 zile la Roma, în tranzit spre țară.

Pe seară suntem înghesuiți toți la „protocol".

„Ohohohoho, ce zar ați dat dom' ambasador, luați mart la sigur!"

„Tov ambasador, parcă le vrăjiți, vă vine ce e mai bine"

„Dacă-i dați orice zar cu unu, l-ați terminat!"

Terminatul sunt EU. Încurajările ambasadorului vin de la cei ce chibițează. Dă un nenorocit de 5-1! Râde, se bucură - „al meu eşti dom'le Costică". Îmi ia meciul, 2-0 la partide. A avut zar. Aşa-i la table, ai zar, câştigi.

Când nu are zar, se poartă urât de tot, le aruncă pe jos, pe covor, te jigneşte că le „farmeci", le taie cu mâna când vede că dai ceea ce ai nevoie - „mai dă-le odată, le-am tăiat!?!".

Mă ridic şi las locul următorului... nefericit.

- Mă duc afară să trag o mahoarcă - anunț, şi parcă am o odihnă în mine că a câştigat domnul ambasador fără să îl las eu. Căci îl mai las, din când în când, îmi este milă de el. Altfel, dacă mănâncă bătaie la table, seara, spre 10, când se retrage la etajul I, unde îşi are apartamentul, soția îl întreabă:

- Ce mănânci, Vasile?

Iar el răspunde moale, fără arțag:

- Nu mănânc nimic, am mâncat de la Costică o „papară" de mi-ajunge!

Astă seară o să mănânce, şi o să mănânce vârtos, este tare pofticios domnul - pardon tovarăşul meu ambasador - şi îi place şi un vin bun, alintat înainte cu o tărie, ce o fi ea.

Fumez şi zâmbesc amintirilor proaspete, de numai o săptămână.

Am avut o invitație la un dinner, l-am luat şi pe el. Un om de afaceri care vrea să importe de la noi tractoare.

Restaurant mare, chelnerii de clasă, ...nu am fost puşi în situația să comandăm, meniul era făcut.

Aterizează în farfurie la tov ambasador o langustă uriaşă, preparată cu fel de fel de sosuri. Se uită spre mine ca un copil după părinți când intră în clasa I-a.

- Dom' Costică, ce e asta? Ce fac cu cleştii ăştia?"

- Păi... o tăiați uşurel şi îi sugeți ce are prin părțile cornoase.

Se uită la mine neîncrezător.

- Dom'le Costică, îmi e frică să nu îmi sară sosul pe patrafir!"

Zâmbesc, ce să fac, are haz „moşul" - căci asta îi este porecla.

Recentele amintiri cu langusta îmi sunt întrerupte de un claxon prelung. Zgomotul vine de la poarta Ambasadei.

- Ionicăăăăă - strig din răsputeri la portar, aflat cu ochii cât cepele la partida de table - ieşi măh şi deschide că a venit „ganezul".

„Ganezul" este consulul. Este de la... băieții cu ochi albaştri! De fapt, numele lui din paşaport este Ganea, cel real, tot cu „G", este altul dar... ce mai contează? Este un băiat bun. Are doar sarcina ingrată să raporteze la superiorii săi despre noi, cei din Ambasadă.

Şi am auzit pe cineva zicând că la ei, la „ochi albaştri", dacă raportezi de bine nu se ia în considerare, ceea ce la ei este de bine este ceea ce la noi este de rău!

După ce parchează, „ganezul" strigă în gura mare:

- Bună seara, bună seara, ce faci măh Costică? Ți-a tras-o sau l-ai călărit tu?

Îi fac semn să vorbească mai încet.

- M-a bătut!

Dă din cap.

- Mda, înțeleg, e de bine măh, e fericit moşu'. Hai, nu dai şi tu o bere, că e cămiloiu' însetat, nu vezi că m-am adunat din deşert?

Urc la noi la bucătărie şi scot din congelator o ladă de bere. În nenorocita asta de Africă este recomandabil să bei cât mai multe lichide, dacă se poate 5-6-7 litri pe zi. Apa de la chiuvetă nu este potabilă, este plină de tot felul de microorganisme, dacă vrei să o bei trebuie să o fierbi bine şi apoi să o filtrezi. Apa îmbuteliată, cea importată, costă mai scump ca berea. Aşa că toată lumea bea bere în loc de apă.

În ropotele de aplauze ale colegilor de muncă şi de table îmi fac apariția în sala de „protocol", pun lada cu bere pe o măsuță şi purced la decapitarea sticlelor. Se mai pocăne tablele preț de câteva minute după care se trece la ultima „sarcina" a serii. Urmează amintiri din județul X. Astă seară avem ceva legat de o întreprindere care nu îşi putea îndeplini planul de export din cauza lipsei unor coloranți care trebuiau importați şi importul nu era trecut pe lista de...

Ascultam, mimând când mirarea, când supărarea, când surpriza. În fapt, aşteptam să se sfârşească povestioara şi să putem să ne retragem la cină.

- Gata, pe mâine dimineață, noapte bună - se milostiveşte de noi tovarăşul ambasador.

Zgomot de scaune, urări de somn uşor, se retrage lumea.

- Tu mai stai puțin Costică, aşteaptă-mă aici, vin repede - se precipită spre uşă „moşul".

Sunt curios, ce dracu o mai fi inventat? Apare în mâini cu o scoarță verde de plastic.

- Măh Costică, ia şi citeşte asta, este xerocopia unei scrisori... o să vezi tu de la cine şi cui..., dar... măi, fii atent, să nu afle nici musca, e de rău, e secret mare, înțelegi?"

Nu prea înțeleg, dar dau din cap afirmativ.

- Mâine dimineață o vreau înapoi...

Termin de mâncat cina şi curios desfac scoarța verde. Extrag câteva foi de hârtie. Pe prima este fotocopia unui plic de poştă, cu timbru de 55 de bani lipit pe colțul drept. Cineva, ori un agramat ori un copil de şcoală din clasele mici, a scris :

AndresanTu:

DomLe niculaie Ceausescu

La bucuresti

Zâmbesc! Ce draci o mai fi şi asta.

Aha, foile doi şi trei sunt fotocopii ale scrisorii care probabil a fost în plicul cu

adresa hazlie. Mă pun pe citit.

Domle niculaie,

îți scriu Io, manole afanase din Satul belciugatele, de fapt nu scriu Io că Io nu ştiu carte, scrie copilu ăsta micu a lu mirica vecinu cei spui io sa scrie şi să şti că de la bun început Io îți spui sănătate ca să cârmuieşti norodul spre pace şi să avem ce pune în străchini ai scris măh şi la familie şi la copi la fel sănătate domle niculaie îți scriu să mă ajuți că mare necaz am căpătat iarna asta dea trecut mia murit şi vaca mia murit şi baba de bătrânețe şi animalu şi nevasta şi acu când dădu salcia sănfloreasca ai scris măh veni întro dimineață cosma lu mangalagiu care e preceptor la noi în sat săi dau patruj de lei impozit pe țarina aia care o am Io lângă podu spre miriştea de Sus unde stă alde cumnatemiu tase pai de unde săi dau Io domle niculaie 40 de lei şi de ce le dai tu voie să ne puie dări ce e pe vremea turcului aşa că Io te rog domle niculaie să îi dai ordin ori să pui pe cineva săl oblige pe cosma să mă ştearga din catastif că Io bani săi dau nam.

acu la încheiere săți spui domle niculaie şi să nu te superi dar să faci bine şi să te grijeşti mai bine de oameni de norod că noi norodul team pus la cârma țări şi uite că nu prea ne merge bine ba alde tache a lu mortun te vorbeşte de rău şi te drăcuie pe înfundate zice că pe vremea lu giorgiu dej navea pantaloni in cur şi acu cu tine nare cur în pantaloni aşa că Io îți zic să îți pleci urechea la ce zice oameni că ei e zestrea ta (urma o mare pata neagra - a „vărsat copilul cerneala" mi-am zis)

şi oameni e ca semințele din ei încolțeşte puterea ta şi ei e averea țărişoarei noastre şi să le spui lu ăştia de conduce ceapeu să nu mai fure de la oameni zilele de muncă că uite astă toamnă luară grâu şi porumb puțin ai scris măh muceo şi abia trecură iarna ce să le dea la animale să mănânce că pătulele erau goale şi săi spui şi lu mihăila milițianu să nu se mai ia de oameni că la ținut la post pe ionica a lu brehene o zi şio noapte că la prins cu un sac de lucernă şi a zis că a furato de la ceape dar era lucerna lu ionică

şi sămi răspunzi la scrisoare domle niculaie când ai timp că Io țiam mai trimis o scrisoare şi nu miai răspuns ori nu țio fi dato DAȚII MĂH SCRISOAREA te las cu sănătate şi mă semnez cu degetu

Am înapoiat scrisoarea a doua zi dis-de-dimineață. Nu mai era cum o primisem cu o seară înainte. Acum, alături de pata de cerneală se mai afla şi o lacrimă căzută din ochii mei pentru bătrânul Manole Afanase. Şi îmi venea a striga din toți rărunchii: DAȚI-I, MĂ, SCRISOAREA!

Cristian NEAGU

Călătoria Nicoletei Stăvărache într-o lacrimă

Virtutea artei de a întregi viața omenească, se datorează anumitor structuri sufleteşti ce determină funcțiunea eliberatoare a artei, determinant fiind ecoul psihanalizei, aliat al oricărui poet veritabil, la actul evadării din prizonieratul individualității proprii. Placheta de versuri intitulată „**Călătorind într-o lacrimă**" (Ed. Telepres, 2009) sub semnătura **Nicoletei Stăvărache**, vine să infirme vechiul dicton latin „si vis amari, ama", afirmând un altul: „sustine et abstine" după cum lasă a se înțelege din densitatea stratului sentimental: „Calci pe trandafiri fără culoare/ Petale-amare lași în urma ta/ De ce nu recunoşti că doare/ Fericirea zidită-n lacrimă de stea"? (Semn de-ntrebare, p.58) După cum observăm, autoarea se foloseşte de un limbaj gramatical uzual. Formele gramaticale şi cele poetice se întâlnesc în tendința lor de a menține un ritm, o mişcare şi o armonie imagistică a unei izolări provizorii, specifică suferinței: „Astă noapte ochiul stâng [ochiul inimii, n.n.] mi-a plâns/ Risipind în suflet o durere ascunsă/ L-am spălat cu rouă dintr-un vis/ Şi el tot mai sângerează încă" (Ca o amintire, p.41).

Sub presiunea timpului dublu (trecut-prezent) apare inevitabil fenomenul de reviviscență datorat memoriei afective, unde trecutul este mimat în ritmurile prezentului, dezvăluind consistența sensibilității feminine, capabilă de o iubire a învelişurilor catifelate în care cufundă o întreagă lume lipsită de prelungire şi de ecou: „Sunt doar un anotimp/ Sau o poveste prea amară/ [...] Mă resemnez povestind/ Câte un amănunt/ Vreunui trecător/ Ce-şi odihneşte trecerea". (Amănunt, p. 22) sau şi mai elocvent: „Niciodată n-am ştiut/ Că lacrima mea, plăteşte păcatul/ amintirilor vetuste./ O, şi astăzi mă-nfior/ Când sunt întrebată/ Cum stăpânesc liniştea din mine"? (Peste timp, p. 27).

Conform doctrinarilor literaturii, să amintim că poetul este un filosof, chiar dacă nu e decât un artizan al formei care gândeşte în cuvinte. O tentă filosofală (conştientă sau nu), a Nicoletei Stăvărache, ne atrage atenția asupra faptului că dragostea se poate strecura brusc în cursul unui destin, al cărui echilibru îl tulbură, modificând până şi forța caracterului, amplificând declinul, „Vezi tu, o clipă dac-am fi egali/ Am reuşi să-nvingem orice sfidare;/ Dar gândul tău, la orice adiere de migdali/ Mai rupe-n trupul meu câte o floare." (Mi-e teamă, p. 42) şi sfera întrebărilor lipsite de răspuns: „Unde eşti tu, pace adâncă,/ Unde te ascunzi tot mereu? [...] Urăsc secunda/ Ce nu-mi aparține/ Şi totuşi,/ Rămân cu ce mi-e dat"! (Nu mi-a fost dat, p. 37).

În nivelul de analiză, vom include faptele de ritm rezultate din articulațiile lingvistice, unde versul apare sub aspectul recurenței, alternanței şi a contrastului, chiar cu unele ezitări prozaice (recomandându-i mai mult studiu stilistic), rămânând totuşi de apreciat tabloidul metaforei: „Plângeai cu brațele întinse/ Pe țărmul acela, fără cuvinte,/ Fără zei, fără vise..." (Sens, p. 23); „Şi-mi voi lăsa frumusețea/ Pe rănile iubirii" (Plecare, p. 28); „Cuvinte pe care nu le spusesem niciodată/ Plecau grăbite în gând, să te cheme". (Aşteptare, p. 76).

Imaginile memoriei au, pentru indivizi diferiți, chiar şi în condiții similare, un grad diferit de expunere, de asociere. Ajunşi în acest punct, nu este uşor de spus ce trebuie înțeles prin aşa-numita concepție estetică despre lume, despre poet, despre sufletul său... căci nu se poate să trăieşti toată viața asta pentru a-i îmbrăca în totalitate formele. În cazul Nicoletei Stăvărache, mesajul, transmis cititorului, conține esența unei serii de întrebări: dacă dragostea este înălțare de la real la imaginar, o transfigurare a lumii, nu cumva e adevărat şi contrariul? Nu e adevărat că pasiunile pot deveni un izvor de cunoaştere, mai exacte decât apar viziunii comune şi logice? Orice fericire sfârşeşte în suferință, „Primeşte-mă, te rog,/ lângă pasul tău, lângă lacrima ta,/ alintă-mă, mângâie-mă/ cu degetele arzând de dor/ cu ochi atât de blânzi/ şi nu mă trăda...". (Nu mă trăda, p. 29) atunci când se produce inevitabilul, „Se-nchide-o poartă între noi/ Ca o tăcere de mormânt". (Dor de ducă, p. 78),după care urmează decizia în urma cunoaşterii exacte: „...târziu,/ am înțeles/ sentimentele, amăgirile, nemplinirile,/ şi le-am numit - capitol încheiat"!

Putem concluziona în finalul dezbaterii noastre analitice, încercarea reuşită de a călători într-o lacrimă a Nicoletei, ajunsă cu bine la destinația scopului propus unde, pe un frontispiciu imaginar stă scris: „sol lucet omnibus". Să sperăm că nu ne va trăda, şi peste ani, cu zâmbetul învingătorului pe buze, ne va replica: „Uite, mi-am deschis palma,/ Şi-a zburat un pescăruş" (Nu mă trăda, p.29).

Emil BUCUREȘTEANU

Mândria de a fi român

Drept să vă spun, de mult, poate niciodată în existența mea aflată la conștiința de sine de peste șaptezeci de ani, nu m-am simțit așa de mândru că sunt român ca acum când am citit pe monitorul computerului două articole scrise de domnul George Liviu Teleoacă. De lemn să fi fost și, după o asemenea lectură, pulsul inimii tot ajungea la peste optzeci de bătăi pe minut, fără extrasistole, respirația mi se întrerupea cel puțin pentru o secundă și după o revenire spectaculoasă mă ridicam drepți, puneam un picior pe Omu Suhardului iar pe celălalt pe Omu Bucegilor, îmi umpleam plămânii cu O_3 și strigam: Sunt valah, sunt român, sunt alfa, sunt demiurgul.

La început a fost cuvântul, parcă așa se spune în Biblie, iar **valah**, cuvântul nu omul, singularul de la valahi, substantivul care desemnează pe locuitorii Valahiei, denumire dată de străini Țării Românești, uneori și Moldovei, este ***Cifrul logosului universal.***

De fapt, despre ce este vorba. Întru studiu intitulat: CUVÂNTUL VALAH - CIFRU AL LOGOSULUI UNIVERSAL, domnul Teleoacă pornind de la un citat din Leibniz și de la *Filosofia formelor simbolice* pe care, după afirmația dumnealui, este stăpân Ernst Cassier, citându-i și pe Lucian Blaga și pe alți autori, ajunge la concluzia din titlul amintit. Pentru demonstrație, Domnul Teleoacă introduce în joc cuvântul **valac** *aflat la originea unor toponime românești:* ***Vulcan-Balc-Alac*** etc., îl amalgamează cu **avlake,** *apelativ prin care armânii definesc de mai multe milenii până astăzi apa curgătoare,* cuvânt care *împreună cu metaforele sale, reprezintă în conformitate cu viziunea lui Ernst Cassire originea graiului uman articulat…* După alte afirmații despre rolul cuvântului *avlake* în formarea graiului omenesc, domnul Teleoacă conchide: *Aflat, atât la originea cuvintelor de uz comun, cât și la originea teonimelor, dar și la originea toponimelor, ca și originea etnonimelor lumii, cuvântul AVLAKE dobândește caracter Ur-Wort, motiv pentru care etnonimul VALAH, ca varianta sa mai bine cunoscută, poate și trebuie să fie numit* ***cifru al logosului universal.*** *Atotcuprinzătoarea referire la logosul universal se justifică și prin aceea că etnonimul Valah, care este unul și același cu variantele sale Pelsg adică Pelasg se află înscris la mare cinste în toate Cărțile Sacre ale omenirii, de unde și titlul pe deplin justificat de Axis Mundi atribuit de toate civilizațiile lumii spațiului carpato-danubiano-pontic și mai ales Ardealului.*

Pentru o trăire deplină a mândriei de a fi român, pentru a savura momente înălțătoare în această perioadă de zbucium economic, mai reproduc din amintitul studiu un citat, e drept cam lung, dar deosebit de concludent pentru susținerea afirmației din acest paragraf. *În cazul dezvoltării de față, considerăm incontestabilă marea vechime a toponimelor de pe valea Dunării (de vârstă neolitică și preneolitic - vezi Vladimir Georgiev) precum și faptul că seriile toponimelor de vecinătate pun în evidență arhetipul* ***AVLAKE.*** *Incontestabil este și faptul că prin metaforizare și numai prin metaforizare se pot defini noi și noi cuvinte. De asemenea, incontestabil este faptul că prin metaforizarea conceptului de râu, denumit până astăzi de armâni* ***AVLAKE,*** *au apărut cuvintele fundamentale ale lumii urmând gramatici generative eternizate prin toponimele românești de vecinătate. De aici, incontestabilă este și concluzia că originea graiului uman articulat s-a păstrat vie și nealterată în vatra multimilenară a vlahilor, acolo unde în spiritul vital al Tradiției Primordiale continuă să se dezvolte neîntrerupt cea mai matură, cea mai bogată și mai precisă limbă a Europei, limba română.*(subliniere E.B.)

Neașteptată doar pentru cei cărora le lipsesc noțiunile elementare de arheologie, de antropologie sau de geografia resurselor naturale, originea valahică a limbilor se cere însușită și valorificată fără rezerve, cu atât mai mult cu cât această origine valahică satisface intertgral și simultan toate anticipările privind originea graiului uman articulat.

Fiind o trestie gânditoare, îmi permit să mă-ndoiesc de cele susținute de domnul Teleoacă, pentru a ajunge la concluzia lui Descartes, *dubito ergo cogito, cogito ergo sum.* Raționamentul lui Descartes nefiindu-mi suficient, am început să mă pipăi să văd dacă cu adevăr exist, așa de mare influență au avut cele citite asupra propriei persoane. Convingându-mă că sunt, m-am apucat să-mi amintesc unele cunoștințe mai vechi pentru a mă integra în trecutul eroic devenit prezent luminos în viziunea domnului Teleoacă. Din cele lecturate cu alte prilejuri și verificate azi pe cale modernă, cu ajutorul Internetului, rețin că pe glob au existat și există mai multe limbi, unele apărute și dispărute din negura vremurilor. Specialiștii, unii și de la noi, ca de pildă academicianul Marius Sala, le-au studiat, le-au clasificat în funcție de înrudire sau alte trăsături. Am reținut că a existat o limbă sumeriană, pe teritoriul Mesopotamiei ce se vorbea cu mai bine de o mie de ani înainte de Hristos, că a fost continuată cu limba akkadiană ce o vorbeau oamenii de pe teritoriul Yrakului de azi. Tot limbi vechi, cu existență milenară, sunt ebraica, sanscrita, chineza, elina, latina. Ca orice fenomen social, acestea s-au modificat, s-au perfecționat, au crescut și a trecut în declin, în funcție de evoluția generală a omenirii. Româna este o limbă relativ nouă, având ca suport limba latină vulgară, spun specialiștii. Ceea ce mă face să nu dau crezare ipotezelor domnului Teleoacă despre graiul apărut pe teritoriul de la Danubiu, Carpați (Cum i-or fi numit latinii?) și Pontul Euxin este faptul că majoritatea limbilor de mare anvergură, folosite de o populație mai numeroasă și pe un timp mai îndelungat și-au creat și o scriere, un alfabet, mai devreme sau mai târziu. Aceste evenimente s-au întâmplat cu mulți ani în urmă. Prima scriere în limba română este considerată *Scrisoarea lui Neacșu,* în 1521, dar cu alfabet greco-slavon. Actualul alfabet cu litere latine și cu semnele diacritice corespunzătoare exprimării în limba română n-are nici 200 de ani, a fost introdus în timpul domniei lui Cuza, până atunci folosindu-se alfabetul chirilic, din sudul Dunării. Nu ar trebui oare să ne asumăm și o oarecare dezvoltare înceată a noastre și din punct de vedere a dezvoltării graiului?

Ne lăudăm mult cu trecutul nostru milenar. Cu ani în urmă, într-o perioadă de avânt protocronist, am citit într-un almanah că înaintașii noștri ar fi luptat pe baricadele Troiei alături de Hector pentru apărarea Elenei. Ce zic eu, românii ar fi urmași de-ai Elenei. Așa se explică și faptul că noi românii avem atâtea Elene, și frumoase și deștepte.

Revenind la treburi mai serioase, trecutul este trecut, prezentul contează. Oare ne putem lăuda că am fost cândva maimuțe. Ele au rămas în copaci, omul a ajuns în Cosmos. Vedele țin de foame indienilor? Egiptenilor de rând, umbra piramidelor le este de vreun folos. Grecii își achită datoriile privind Parthenonul? Americanii au cea mai puternică eco-

nomie a lumii. Deşi au o istorie doar de câteva secole nu se simt deloc complexaţi şi hotărăsc în prezent soarta omenirii.

Desigur, aş putea fi acuzat că am dus în derizoriu o problemă atât de serioasă ca istoria popoarelor. Mai important decât trecutul este prezentul cu care intri în istorie.

Dar, domnul Teleoacă nu este numai un om al trecutului ci şi unul al prezentului. Am putea spune că este pentru un prezent care să revoluţioneze măcar Europa. Pornind de la convingerea că teritoriul României este locul de baştină al graiului omenirii, Valah, cuvântul este cheia descifrării tuturor graiurilor de pe Mapamond, odată cu intrarea României în UE ar trebui să avem dreptul de prim-venit în vorbirea din organismele organizaţiei. Mai clar spus. Domnul Teleoacă consideră că va exista o limbă unică a Uniunii Europene. Nu una artificială ci una naturală şi aceasta ar trebui să fie limba română, doar pe acest teritoriu cu ceva timp în urmă, prin neolitic, s-a trecut de la grohăit la vorbirea articulată. Cuvintele Valac, valah, avlake ca rădăcină a etnonimelor, teonimelor, hidronimelor din spaţiul românesc, în special Ardeal (o fi domnul Teleoacă ardelean?) ne dau dreptul la realizarea unui asemenea proiect. Superb, măreţ. Viitor de aur ţara noastră are. Dar, nu stând *ca râmele*, ci acţionând cu curaj, aşa ca domnul Băsescu la întâlnirea cu preşedintele Franţei, Nicolas Sarkozy, sau premierul Italiei, Silviu Berlusconi. În felul acesta ne vom umple de *succesuri* iar Europa va sta la picioarele noastre.

Desigur, proiectul este de durată, fenomenul nu se va întâmpla mâine sau poimâine. Mai întâi, la Sorbona, la Osford şi în celelalte universităţi europene, ba şi în licee, se va introduce studiul limbii române în mod obligatoriu, condiţie sine qua non pentru a circula în voie prin Europa unită, ba şi în lume, doar universul nu se reduce la *bătrâna doamnă* de la Atlantic, Mediterană şi Caspică.

Să revenim la seriozitate. Oare să nu se înţeleagă că societatea contemporană, în întregimea ei este sub vremea banilor. Politicienii sunt doar intermediari iar istoria este obiect de vorbire, de laudă, de puţin patriotism pentru unii nostalgici şi nimic mai mult, E bine? E rău? Răspunsul ni-l va oferi timpul.

P.S. Cu câtva timp în urmă, înainte de a lectura eseurile domnului George Liviu Teleoacă, hălăduind pe Internet, am citit o glumă ce mi-a trimis-o un coleg, un bun patriot.

Cică Armstrong făcând acel *pas uriaş pentru omenire* a observat pe Selena nişte urme curioase. La un moment dat îi apare în faţă un om. După ce îşi strâng mâinile află că este ardelean, de pe lângă Sibiu.

- Şi cu ce-ai venit? îl întreabă Armstrong.

- Cu brânză, îi răspunde conaţionalul nostru din Carpaţi.

Ziua Internațională a Poeziei la Timișoara

Ziua Internaţională a Poeziei, oficializată de UNESCO în data de 21 martie, este sărbătorită la Timişoara, de către Fundaţia Culturală „Orient Latin”, pentru al şaselea an consecutiv. Celelalte ediţii, care au avut loc la Clubul „The note”, Teatrul „Merlin”, Teatrul Naţional Timişoara, şi Filarmonica „Banatul”, au prilejuit onorarea, prin recitaluri şi proiecţii, a memoriei unor scriitori ai cetăţii intraţi, nemeritat, într-un con de umbră: Damian Ureche, Adrian Derlea, Nicolae Romândaşu, Dan Emilian Roşca, Cătălin Isman, Victor Ţache Ţintoi, Iosif Costinaş, Virgil Şchiopescu, Marius Munteanu sau Ion Dumitru Teodorescu.

De asemenea, Fundaţia Culturală „Orient Latin”, din anul 2007, acordă premii de excelenţă unor personalităţi literare cu operă şi statut, care, din varii motive, nu sunt membre ale Uniunii Scriitorilor. Iată laureaţii: 2007 - criticul şi prozatorul Adrian Dinu Rachieru, criticul şi poetul Ionel Bota, directorul Teatrului Vechi din Oraviţa; 2008 - prozatorul şi criticul Gheorghe Secheşan, poeta şi prozatoarea Maria Bologa; 2009 - poetul şi jurnalistul Constantin Mărăscu, poetul şi criticul Valeriu Drumeş, 2010 - prozatorul Marcel Luca. Premiul „Horia Ionescu”, care se acordă unui actor cu inserţii în viaţa poeziei timişorene, la ediţia I (2010), i-a fost înmânat lui Doru Iosif, poet şi muzician.

Trebuie să completăm că, între timp, primii trei au devenit membri USR.

Consecventă ideii de păstrare a unei imagini nedeformate a literaturii timişorene, Fundaţia Culturală „Orient Latin”, în afară de revista trimestrială de literatură şi arte, care apare neîntrerupt din anul 1993, a tipărit volumele „Poezii alese”, de Damian Ureche, „Ţache” de Victor Ţintoi, „Teatru”, de Iosif Costinaş şi „Treisprezece poeţi timişoreni vii”.

La cele cinci ediţii de până acum, Ziua Poeziei s-a bucurat de colaborarea a numeroşi actori şi muzicieni de prim rang ai urbei, care au asigurat o înaltă ţinută acestor întâlniri.

Ilie CHELARIU

Reviste primite la redacție

Mică revistă de critică socială.
Iarna 2010, nr. 51.
Fondator: dr. Corneliu Florea, Canada.

Gabriela RĂDULESCU

membră a Cenaclului "Constantin Brâncuşi", Craiova

Înserare (U/P 24/30 cm)

Soare şi nori (U/P 30/40 cm)

Toamna în parc 1 (U/P 25/25 cm)

Pădurea inundată (U/P 25/25 cm)

Toamna în parc 2 (U/P 25/25 cm)

Toamna în parc 3 (U/P 25/25 cm)